بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب خوان

ماهنامه داخلی نهاد کتابخانه های عمومی کشور

دوره دوم | شماره ۱۱ و ۱۲ ویژه خرداد و تیرماه ۱۴۰۰

- **رویداد** ۵
- **فرهنگی** ۳۷
- **پرونده ویژه برنامه «از تبار قلم»** ۸۶
- **پژوهش و نوآوری** ۱۱۱

تهران، میدان فاطمی، خیابان جویبار، کوچه نوربخش، پلاک ۳۱، تلفن: ۸۸۹۲۵۷۹۳-۰۲۱

نشریه «کتاب خوان» آماده دریافت نظرها، انتقادها و پیشنهادهای مخاطبان است

نسخه الکترونیکی نشریه «کتابخوان» در پایگاه اطلاع رسانی نهاد کتابخانه های عمومی کشور به نشانی iranpl.ir در دسترس است.

تصویر بسم الله:

نقاشی و برجسته کاری روی فلز دوره قاجار - حرم مطهر حضرت معصومه (سلام الله علیها)

//

- تولید شده در اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل نهاد کتابخانه های عمومی کشور
- زیر نظر: مهدی توکلیان
- سردبیر: عباس محبعلی
- دبیر تحریریه: حمید بهشتی
- تحریریه: شبنم رجبی، حامد وحیدی، زینب ابراهیمی، محمدمهدی زرافشان، پروانه فضلی خانی، فرحناز دبلشکی
- عکاس: محمدمعین باقری و مجید فراهانی
- طراحی و صفحه آرایی: ابوالفضل حیدردوست

//

بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای برگزار می‌کند؛

پنجمین دوره جایزه بازی‌های جدی ۱۴۰۰

5TH SERIOUS GAMES PRIZE

2021 | #SEGAP2021

WWW.SEGAP.IR

جشنواره

انتخاب بازی‌های جدی برتر سال

هکاتون

تجربه ساخت یک بازی جدی

سمپوزیوم

مرور جدیدترین تحقیقات حوزه بازی‌های جدی

بیش از یک میلیارد تومان جوایز نقدی و تسهیلات تجاری‌سازی

آخرین مهلت ارسال مقالات و آثار و ثبت‌نام تیم‌ها: ۲۳ مهرماه ۱۴۰۰

علم گرایی و نوگرایی در تصمیم گیری و عملکرد از شاخصه های مهم مدیریت فعلی نهاد کتابخانه های عمومی کشور است

«هدهد سفید» به شماره دوازدهم رسید

جلب مشارکت بیش از ۴ میلیون نفر در ادوار جشنواره کتابخوانی رضوی

جلسه هماهنگی نحوه صدور مجوز و نظارت بر کتابخانه‌ها و سالن های مطالعه خصوصی برگزار شد

استفاده از ظرفیت کتابخانه‌های عمومی برای پرورش و هدایت افراد مستعد

لزوم تخصیص منابع برای تقویت کتابخانه های عمومی در دولت جدید

انتخابات دومین دوره هیئت مدیره انجمن علمی ارتقای کتابخانه‌های عمومی ایران برگزار شد

در چهل و نهمین نشست هیأت امنای کتابخانه های عمومی کشور مطرح شد؛

علم گرایی و نوگرایی در تصمیم گیری و عملکرد از شاخصه های مهم مدیریت فعلی نهاد کتابخانه های عمومی کشور است

چهل و نهمین جلسه هیئت امنای نهاد کتابخانه های عمومی روز دوشنبه ۱۰ خردادماه با حضور عباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ اشرف بروجردی، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران؛ امیرحسین بانکی پور، نماینده مردم اصفهان در یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی؛ هادی جعفری نژاد، رئیس امور فرهنگ، گردشگری و ورزش سازمان برنامه و بودجه کشور؛ هوشنگ مرادی کرمانی، نویسنده؛ مهری پری‌رخ، عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد؛ علیرضا مختارپور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و جمعی از معاونان و مدیران نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برگزار شد.

در این جلسه گزارش هایی از عملکرد و اهم فعالیت های نهاد کتابخانه های عمومی کشور، صدور احکام و افزایش حقوق و دستمزد پرسنل نهاد، جلسه کمیسیون اصل نود مجلس شورای اسلامی و روند بازنگری و تدوین اسناد برنامه ریزی راهبردی نهاد ارائه شد. همچنین اصلاحات طرح کتابدار افتخاری و تصمیم گیری در خصوص

واگذاری تعدادی از ساختمان های کتابخانه های عمومی در اختیار متعلق به وزارتخانه ها و موسسات دولتی مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

در این نشست اعضای هیأت امنا پس از گزارش های ارائه شده با تأکید بر پیشرفت های صورت گرفته در دوره مدیریت جدید نهاد در حوزه های مختلف عمرانی، پژوهشی، فرهنگی و توسعه کتابخانه ها به خصوص تکمیل و راه اندازی کتابخانه های مرکزی از توسعه چندجانبه و همزمان فعالیت های نهاد تقدیر و تشکر کردند.

سیدعباس صالحی در چهل و نهمین نشست هیأت امنای کتابخانه های عمومی کشور ضمن تقدیر از فعالیت های نهاد در حوزه توسعه کتابخانه ها و ترویج فرهنگ مطالعه، گفت: یکی از دغدغه های مجموعه نهاد از ابتدا افزایش حقوق و دستمزد کارکنان بود که با توجه به ۵۰ درصد افزایش حقوق در سایر دستگاه ها، موجبات گلایه کتابداران از شرایط سخت معیشتی را فراهم کرده بود که گزارش های مالی موجود نشان دهنده رفع این مشکل است و احکام حقوقی همکاران افزایش قابل توجهی داشته است.

وی افزود: ان شاء الله با تلاش و کمک دوستان در سازمان برنامه و بودجه و سازمان هدفمندی، مسیر آغاز شده در حوزه بودجه سال ۱۴۰۰، ادامه داشته باشد.

مهری پریرخ نیز در این نشست ضمن تقدیر از اعضای هیئت امنا، اظهار داشت: رشد صعودی نهاد از بُعد مدیریتی، خدمات اجتماعی و فعالیت ها را به وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی و جناب آقای مختارپور شادباش می گویم. علم گرایی و نوگرایی در تصمیم گیری و عملکرد و توجه به معیشت و منزلت کتابدار، از شاخصه های مهم این دوره بود. امیدوارم این مسیر ادامه پیدا کند و خدماتی شایسته مردم ایران در کتابخانه های عمومی ارائه شود.

همچنین امیرحسین بانکی پور و اشرف بروجردی پی گیری های انجام شده برای افزایش حقوق و دستمزد کتابداران را قابل تقدیر دانسته و همکاری مسئولان نهاد، سازمان برنامه و بودجه و نمایندگان مجلس مخصوصاً اعضای کمیسیون های فرهنگی، برنامه و بودجه، و تلفیق را ارزشمند دانستند.

● گزارش عملکرد و اهم فعالیت های نهاد

مهدی رمضانی، معاون توسعه کتابخانه‌ها و کتابخوانی نهاد ضمن تشریح فعالیت‌های صورت گرفته در حوزه فعالیت توسعه ای و ترویجی کتابخانه های عمومی با اشاره به افتتاح کتابخانه مرکزی شیروان گفت: این کتابخانه مرکزی با ۲ هزار و ۷۵۰ متر مربع در فروردین ماه افتتاح شد که جزء کتابخانه‌های مرکزی شهرستان ها محسوب می‌شود. البته الگوی تجهیز آن منطبق بر اساس فرایند جدیدی است که در نهاد مصوب شده بود. به این صورت این کتابخانه نمونه کوچکی از کتابخانه‌های مرکزی استان محسوب می‌شود که در شهرستان شیروان شکل گرفته است. همچنین افتتاح کتابخانه «مادر و کودک مریم میرزاخانی» را در صومعه‌سرا داشتیم که بنای کتابخانه را وزارت آموزش و پرورش ایجاد کرده بود اما امکان بهره برداری از آن را نداشت که به این ترتیب کار بهره برداری آن را نهاد بر عهده گرفت.

وی افزود: پس از اینکه اولین پیشخان کتابخانه‌ای کشور در هفته کتاب سال گذشته در استان چهارمحال و بختیاری افتتاح شد، امسال یک پیشخان کتابخانه‌ای را در استان خراسان رضوی افتتاح کردیم. این کار که با پیشنهاد و برنامه‌ریزی معاونت محترم برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد انجام شده، به عنوان مدل کتابخانه‌های وابسته مطرح می‌شود که جایگزین و شکل تکمیل شده طرح ایستگاه مطالعه خواهد بود. چراکه ایستگاه مطالعه صرفا یک سازه است که

در یک مکان قرار می‌گیرد، اما پیشخان کتابخانه‌ای با داشتن خدمات مختلف و کتابدار مخصوص، همه ویژگی‌های یک کتابخانه را در مدل کوچک دارد و از آنجا که به یک کتابخانه اصلی مشخص شده وابسته است، کار گردش کتاب در آن صورت می‌گیرد که این مهم‌ترین ویژگی این مدل است. دو مدل پیشخان کتابخانه‌ای در خدمات نهاد پیش بینی شده؛ پیشخان کتابخانه‌ای ثابت و سیار که این دو پیشخان بهره برداری شده، نمونه ثابت آن است.

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد با اشاره به اهمیت و ویژگی‌های خاص خدمت‌رسانی کتابخانه‌های سیار گفت: در حوزه ایجاد کتابخانه سیار خوشبختانه اتفاق خوبی رخ داده و وزارت نفت در محل ارتباط خطوط لوله، به ما قول افتتاح ۱۴ کتابخانه سیار را داده است و تفاهمنامه اولیه آن منعقد شده که به امید خدا تا تیر ماه سال جاری محقق خواهد شد. ما در شروع دوره اخیر مدیریتی در نهاد ۹ کتابخانه سیار داشته‌ایم که این تعداد امروز به ۳۳ دستگاه رسیده است. پیش بینی ما این است که تا پیش از پایان دولت فعلی حداقل ۲۰ دستگاه دیگر به ناوگان کتابخانه‌های سیار کشور اضافه شود که اتفاق بزرگی است.

وی درباره تجهیز کتابخانه‌های مرکزی به دستگاه ضدعفونی کردن کتاب نیز گفت: در سال جدید کتابخانه‌های مرکزی به دستگاه ضدعفونی کتاب مجهز شد. این دستگاه که بر اساس مدل و طرح اولیه‌ای که دوستان ما در معاونت برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات ارائه کردند، ساخته شد که البته اختراع جدیدی نیست و پیش از این نیز این دستگاه وجود داشته، اما یک شرکت دانش بنیان داخلی آن را تولید کرده که پس از پایان دوران کرونا برای بخش کودک و وسایل و اسباب بازی‌هایی که در این بخش ارائه می‌شود نیز مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

رمضانی در خصوص اقدامات صورت گرفته در حوزه اصلاح ساختار سازمان گفت: یکی از این اقدامات اساسی، بحث دستورالعمل ها بود که در نهاد بازنویسی شد و در همین ۳ ماه دستورالعمل‌های کتابخانه‌های عمومی، کتابخانه‌های سیار و کارآموزی نهایی شد. همچنین ۱۲ دستورالعمل نیز در سال گذشته بازنویسی و مجموع این دستورالعمل‌ها به قوانین جاری نهاد

کتابخانه‌های عمومی کشور تبدیل خواهد شد.

وی افزود: تکمیل طرح ارسال کتاب به درب منازل یا همان «پیک کتاب» در ۲۰۴ شهرستان و ۳۸۶ کتابخانه نهایی شد. برای روستاهایی که دسترسی به آنها دشوار است، طرح «کوله کتاب» را اجرا کردیم که به این منظور پس از یک سال و نیم کارهای مطالعاتی آن کوله خاصی طراحی شد و امسال به مرحله اجرا رسید. ۴۰ نقطه به عنوان نمونه در نظر گرفته شد که این طرح در این نقاط در حال اجرا است.

وی درباره فعالیت‌های ترویجی نهاد نیز توضیح داد: در بحث فعالیت‌های ترویجی و فرهنگی هم بر اساس ساختار محافل ادبی جلسات متنوعی با موضوعات مختلف برگزار شده است موضوعاتی چون افغانستان، فلسطین و موضوعات داخلی چون طرح سرود آوای کتابخانه در سطح ملی و بین‌المللی با حضور چهره‌ها و مقاماتی چون وزیر اطلاعات و فرهنگ افغانستان که بازخورد بسیار گسترده‌ای داشت. همچنین بحث خدمت رسانی به سالمندان در کتابخانه های مرکزی، پیگیری تشکیل جلسات انجمن‌ها با وجود موانعی که بیماری کرونا ایجاد کرده و شکل گیری محافل قرآنی نهاد در طرح «ربیع القرآن» در ماه مبارک رمضان از دیگر اقداماتی است که در سال جدید صورت گرفته است.

رشد ۱۱۷ درصدی بودجه نهاد

در ادامه این جلسه هوتن والی‌نژاد، معاون اداری و مالی نهاد با اشاره به تغییرات صورت گرفته در بحث حقوق کارکنان نهاد گفت: بودجه نهاد در سال ۱۳۹۹ حدود ۲۰۲ میلیارد تومان بود که با رایزنی و مساعدتی که با سازمان مدیریت برنامه و بودجه صورت گرفت حدود ۶۴ درصد رشد کرد و به ۲۸۲ میلیارد تومان رسید. همچنین با مساعدت و رایزنی‌های دبیرکل نهاد با مجلس شورای اسلامی، این عدد حدود ۱۵۰ میلیارد تومان رشد کرد که ۱۰۰ میلیارد تومان از تبصره ماده ۱۴ و حدود ۵۰ میلیارد تومان نیز به ردیف اصلی هزینه‌ای اضافه شد که در مجموع حدود ۴۳۹ میلیارد تومان بودجه نهاد مصوب شد. بر این اساس مجموعا بودجه نهاد نسبت به سال گذشته ۱۱۷ درصد رشد داشته است.

والی نژاد افزود: همچنین بر اساس مصوبه هیئت امنای سال ۱۳۹۵ در بند خدمات کشوری از ۷.۵ درصد به ۳۵ درصد افزایش یافت و ۲۵ درصد ضریب رشد حقوق سالانه دولت نیز اضافه شد. تقریبا حدود ۸۰ درصد از پرسنل نهاد، در حکم جدید خود بالای ۵ میلیون تومان دریافت می‌کنند.

امیرحسین بانکی‌پور فرد، عضو ناظر مجلس شورای اسلامی در هیأت امنای نهاد نیز با ابراز خرسندی از افزایش صورت گرفته در حقوق کارکنان نهاد گفت: تلاش‌های صورت گرفته برای افزایش حقوق کارکنان اتفاق بسیار خوبی بود، اما متاسفانه در هفته های اخیر جو نامناسبی در این موضوع ایجاد شد که لازم است با یک اطلاع رسانی مناسب از اقدامات صورت گرفته، این فضا برطرف شود.

علیرضا مختارپور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، نیز در پاسخ به سوال عضو ناظر مجلس شورای اسلامی در هیأت امنای نهاد درباره بازنشستگان نهاد توضیح داد: متاسفانه حق بیمه تعداد زیادی از کتابداران تا پیش از سال ۱۳۸۴ پرداخت نشده بود. ما با رایزنی با سازمان تأمین اجتماعی، با پرداخت مبالغ معتنابهی توانستیم سوابق بیمه ۱۵۰۰ نفر از این افراد را احیا کنیم. چراکه این موضوع از جهات مختلف و همچنین از نظر دریافت پاداش برای این عزیزان با اهمیت بود.

وی افزود: از آنجا که نهاد یک دستگاه جوان است و پایین بودن حقوق‌ها در سال‌های ۱۳۹۲ و ۹۳، باعث می‌شد افرادی که بازنشست می‌شدند

چیزی حدود ۳ تا ۵ میلیون پاداش بازنشستگی دریافت کنند. از هیئت امنای وقت در زمان وزارت جناب آقای جنتی مجوز گرفتیم و با محاسباتی مبالغی را به افرادی که پاداش پایین تری دریافت می‌کردند، پرداخت کردیم و با توجه به افزایش صورت گرفته در سال جدید، افرادی که از این پس بازنشسته شوند، دریافتی بهتری خواهند داشت.

روند بازنگری و تدوین اسناد برنامه ریزی راهبردی نهاد

امین متولیان، معاون برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد، با ارائه گزارشی از مهم ترین اقدامات این معاونت، اظهار داشت: سال گذشته سند تعریف کتابخانه شامل تعریف هویت های جدید کتابخانه ای از جمله پیشخان، شعب کتابخانه ای و ... تدوین شد. همچنین کار آمایش سرزمینی کتابخانه های عمومی در استان ها با مشارکت دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی در حال انجام و در ۱۲ استان به پایان رسیده است. آمایش سرزمینی کتابخانه های عمومی مبنا و تعیین کننده مسیر برای توسعه کتابخانه های عمومی در کشور خواهد بود.

وی بازنگری و به روز رسانی سند برنامه ریزی راهبردی نهاد را از دیگر اقدامات در حال انجام این معاونت دانست و گفت: سند برنامه ریزی راهبردی نهاد در سال ۹۰-۹۱ تدوین و ابلاغ شد؛ سال ۹۶-۹۷ طی فراخوانی ذیل بودجه های پژوهشی برای اصلاح این سند اقدام کردیم. با این حال اشکالات موجود در این سند که حاصل عدم پیوند بین دانشگاه هایی که الگوهای مدیریتی را برای دستگاه های مختلف اجرا می کنند و حوزه فرهنگ و نیز نیازهای جدید کتابخانه ها در بخش سازمانی، تکنولوژیک و همچنین مطالبات مردمی، ما را بر آن داشت که به بازنگری و به روزرسانی این سند اقدام کنیم. به این منظور با استفاده از ظرفیت همکاران نهاد، که در حال حاضر بیش از ۱۲۰ دانشجوی دکترا در این مجموعه وجود دارد، شبکه ای ایجاد کردیم و طی فراخوانی از ایده ها و تجارب آن ها و نیز مراکز پیرامونی که می توانند به ما مشورت دهند، استفاده کردیم تا بازنگری درون سازمانی در سند برنامه راهبری داشته باشیم. در حال حاضر سه بخش از این سند بازنگری شده است.

وی در خاتمه سخنان خود گفت: به تجربه

ثابت شده است که باید برای طراحی و اجرای خدمات و برنامه ها به کتابخانه ها آزادی عمل داد تا هر کتابخانه بر اساس اقتضائات و نیازهای محلی و اجتماعی جامعه خدمت گیر خود، خدمات را تعریف کند. تعریف دستورالعمل ها و برنامه های واحد از تهران و ملزم کردن کتابدار به اجرای آن ها، تنها رفع تکلیف است؛ چرا که نیاز جامعه خدمت گیر در نقاط مختلف کشور را نمی دانیم. در عین حال لازم به یادآوری است که همه کتابداران کشور جزئی از شبکه ای بزرگ هستند و اقدامات مشترک و هماهنگ هم لازم است؛ اما امروز در مسیری حرکت می کنیم که بر اساس سند برنامه ریزی راهبردی و طرح آزمایشی «مأموریت کتابخانه من»، کتابدار بتواند بر اساس اقتضائات جامعه خدمت گیر، نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی محل خدمت، برنامه ای راهبردی برای کتابخانه تدوین کند و او را در جهت اجرای موفق این برنامه حمایت کنیم. امید است با توجه به تغییر سیاست های نهاد و حرکت به سمت اجتماعی و فرهنگی شدن کتابخانه به عنوان مرکزی خدمت رسان، در دهه آینده کارایی کتابخانه ها و اقبال جمعیت خدمت گیر افزایش یابد.

در ادامه سند تدوین شده مورد بررسی اعضای هیئت امنا قرار گرفت. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به محدودیت منابع و اهداف آرمانی سازمان ها در تدوین برنامه های راهبردی، ضرورت تعریف ضریب اهمیت برای اولویت بندی راهبردها را یادآور شد.

تعیین بازه زمانی برنامه راهبردی، برگزاری دوره های آموزشی برای آشنایی کتابداران با برنامه راهبردی و امکان استفاده از مشاوران محلی شامل استادان دانشگاه در قالب امضای تفاهم نامه با دانشگاه ها، لزوم تقسیم بندی زمانی و استفاده از شاخص های ارزیابی و ارجاع سند به چند ارگان برای نقد و بررسی از پیشنهادها اعضای هیئت امنای نهاد در خصوص بازنگری و به روز رسانی سند برنامه ریزی راهبردی نهاد بود.

● تدوین سند هویت بصری نهاد کتابخانه های عمومی کشور اقدامی متفاوت و کم نظیر در نهادهای فرهنگی

در ادامه مهدی توکلیان، مدیرکل روابط عمومی و امور بین الملل نهاد با اشاره به تدوین سند هویت بصری نهاد، اظهار داشت: نشان (لوگو)

نهاد کتابخانه های عمومی کشور که توسط استاد مسعود نجابتی طراحی شده بود مجددا بررسی شد و طی مذاکرات انجام شده، طراحی سند هویت نشان نهاد توسط تیم کارشناس و حرفه ای زیر نظر ایشان بازنگری شد. تدوین سند هویت نشان کتابخانه های عمومی کشور به عنوان یک مرکز فرهنگی در مجموعه دولتی و حتی در مقایسه با سایر زیرمجموعه های فرهنگی همسو با نهاد در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اقدامی متفاوت و کم سابقه است. حُسن این اتفاق این است که با توجه به تنوع فضاهای فیزیکی و ساختمانی نهاد در کشور از سلیقه محوری افراد و مدیران جلوگیری شده و وحدت رویه ای در تابلوها، سربرگ ها و همه امور تبلیغاتی و اطلاع رسانی براساس این سند هویت انجام می شود.

● عودت تعدادی از ساختمان های متعلق به وزارتخانه ها و موسسات دولتی

علیرضا مختارپور، دبیرکل نهاد کتابخانه های عمومی کشور با اشاره به بند ششم دستور جلسه مبنی بر تصمیم گیری در خصوص تعدادی از ساختمان های کتابخانه های عمومی متعلق به موسسات دولتی، اظهار داشت: بر اساس قانون مصوب مجلس، کتابخانه هایی که از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا سایر دستگاه های دولتی به نهاد واگذار شده، در صورت عدم نیاز با تصویب هیئت امنا می تواند برگشت داده شود.

سپس با رأی اعضای هیئت امنای نهاد هفت ساختمان که قبلا کتابخانه بوده و به دلیل عدم جایابی صحیح یا فرسودگی قابلیت استفاده برای کتابخانه را نداشت و مدتها بود که کاربری کتابخانه‌ای نداشت طبق قانون به دستگاههای مالک زمین و ساختمان آن عودت داده شد.

در ادامه این جلسه اصلاحات طرح کتابدار افتخاری با تصویب اعضای هیأت امنا انجام شد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در این خصوص اظهار داشت: اهمیت طرح ها جدای از ساختار اداری، این است که ارزش ایجاد کنند؛ همانطور که خادمی افتخاری امام رضا(ع) شأنی دارد، کتابدار افتخاری هم منزلتی دارد. این منزلت ایجاب می کند ادبیات نگارشی مطلب به گونه ای باشد که نگاه افراد را تغییر دهد. باید بتوانیم کتابداری افتخاری را به یک ارزش تبدیل کنیم تا متقاضیان این عنوان افزایش پیدا کنند به گونه ای که حضور آن ها در کتابخانه شیفتی شود، همانطور که خادمی امام رضا(ع) حتی برای دو ساعت، ارزشمند است.

طی برگزاری مجمع عمومی عادی سالیانه؛

انتخابات دومین دوره هیئت مدیره انجمن علمی ارتقای کتابخانه‌های عمومی ایران برگزار شد

مجمع عمومی عادی سالیانه انجمن علمی ارتقای کتابخانه‌های عمومی ایران روز یکشنبه ۲۰ تیر ماه سال ۱۴۰۰ با دستور جلسه ارائه گزارش عملکرد و برگزاری انتخابات هیئت مدیره دومین دوره این انجمن برگزار شد.

در ابتدای این نشست رئیس انجمن علمی ارتقای کتابخانه‌های عمومی ایران به ارائه گزارش عملکرد این انجمن در طول مدت سه سال تصدی نخستین دوره هیأت مدیره پرداخت و پس از آن محسن نوکاریزی، عضو هیأت مدیره نخستین دوره انجمن گزارش بازرسی و مالی این دوره را ارائه داد.

در ادامه دومین دستور جلسه انجمن به منظور انتخاب دومین دوره هیأت مدیره با حضور دکتر حمزه‌علی نورمحمدی، نماینده کمیسیون انجمن های علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با هیات رئیسه انتخاباتی متشکل از محسن نوکاریزی، رئیس هیات، محمد حسن زاده ناظر اول، طاهره گرایی ناظر دوم و ابوالفضل اسدنیا منشی هیات آغاز شد.

این انتخابات در فضای مجازی و در بستر سامانه رأی شمار برگزار و منتخبان اعضای انجمن مشخص شدند. بنابر تصمیم هیأت رئیسه، انتخابات از ساعت ۱۰:۳۳ دقیقه آغاز و تا ساعت ۱۷ ادامه یافت. در این انتخابات ۳۰۲ نفر معادل ۵۵/۲ درصد از ۵۴۲ نفر اعضای پیوسته که بر اساس اساسنامه حق رأی دارند، شرکت کردند و پس از پایان رأی گیری نتایج اعلام و به تایید حمزه‌علی نورمحمدی به عنوان ناظر رسید.

بر این اساس منصور کوهی رستمی با ۲۰۹ رای، روح الله منوچهری با ۱۴۱ رای، فاطمه شیخ شعاعی با۱۳۱ رای، داود حاصلی با ۱۲۵ رای، فاطمه محمدبیگی با ۱۰۸ رای، لیلی سیفی ۹۹ رای، سید مجید میرمحمدی با ۹۴ رای به عنوان هیأت مدیره دومین دوره انجمن علمی ارتقای کتابخانه‌های عمومی ایران معرفی شدند. همچنین عاطفه زارعی با ۷۵ رای، رضا اکبرنژاد با ۵۰ رای به عنوان اعضای علی البدل، فرزانه پارسا با ۲۰۲ رای به عنوان بازرس اصلی و احمدرضا احمدی میرقائد با ۶۳ رای به عنوان بازرس علی البدل انتخاب و معرفی شدند.

در آخرین ماه فصل بهار؛

«هدهد سفید» به شماره دوازدهم رسید

دوازدهمین جلد از کتاب «هدهد سفید» ویژه نوجوانان به منظور آشنایی بیشتر این قشر با کتاب و کتابخانه، خردادماه ۱۴۰۰ از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به صورت چاپی و الکترونیکی منتشر شد.

دوازدهمین جلد «هدهد سفید» در نخستین بخش با عنوان «آوازهایم برای تو»، به روایت داستان «برای مردی که جایش توی کتاب نمی شد» از احمد طلوعی می پردازد. در ادامه، بخش روزها و قصه ها، داستان روزهای ۱۵، ۱۶، ۲۰ خرداد و ۱، ۱۴ و ۳۰ تیرماه روایت می شود.

«عصر بارانی» نوشته سوزی وایلد، ترجمه ابراهیم قربان پور و «کادوی تولد جادویی» اثر فاطمه سرمشقی از داستان های هدهد سفید در شماره دوازدهم است.

بخش «خیلی دور، خیلی نزدیک» در مطلبی با عنوان «روح تازه در کتابخانه روستا» ماجرای کتابداری را بیان می کند که به بچه ها درس زندگی می دهد. این مطلب با روایتی داستان گونه به شرح فعالیت ها و خاطرات کلثوم عالی پور، کتابدار روستای بنه گز از توابع شهرستان تنگستان بوشهر می پردازد. همچنین در این بخش، «لاله های دشت برچی» به مرور برنامه عصر شعر لاله های دشت برچی که به همت محافل ادبی نهاد کتابخانه های عمومی کشور با هدف گرامیداشت شهدای دانش آموز افغانستان برگزار شد، اختصاص یافته است.

در ادامه نمایشنامه «روز افتتاح» اثر ابراهیم قربان پور و داستان «روی مخ خودت سفر کن» نوشته مینا حدادیان آمده است.

دوازدهمین هدهد سفید در بخش «قفسه» با پیشنهاد مطالعه کتاب هایی به معرفی مختصر آن ها می پردازد؛ کتاب هایی همچون «خورشید در کوچ»، «مجموعه مشاهیر ایران زمین»، «آشنایی با پروفسور حسابی»، «ساقی»، «دختری با روسری آبی»، «پشت و رو»، «پینوکیو»، «کارآگاه زبل» و «امیرحسین و چراغ جادو». در بخش «سرزمین ها و افسانه ها» با مطلبی تحت عنوان «لالایی برای دخترک چندهزار ساله» نوشته سمیرا قیومی، نویسنده سمنانی، استان سمنان با روایتی داستانی معرفی می شود. در ادامه این بخش شعر «مادر» اثر محمد کاظم مزینانی، شاعر دامغانی و داستان «بلیت، لطفا!» اثر جمال الدین اکرمی، نویسنده سمنانی آمده است. همچنین در این بخش طیبه شامانی، شاعر سمنانی در یادداشتی با عنوان «یک تیر و دو نشان شاعرانه» برای مخاطبان هدهد سفید از کودکی هایش می گوید.

«گنج هاپیگان» در این شماره از هدهد سفید ماجرای «قدیمی ترین برج دنیا کمک می خواهد» را روایت می کند.

هدهد سفید در بخش بعدی ۱۲ داستان نوشته شده توسط مخاطبان خود را به اشتراک می گذارد و در ادامه روایتی از خاطره زینب فتحعلی، کتابدار روستای کیگا استان تهران از اجرای نمایشنامه «غریب کوفه» در حسینیه روستا، می خوانیم. در بخش پایانی هدهد سفید با عنوان «کاش تو را می دیدم»، نامه ملودی بهشتی، عضو ۹ ساله کتابخانه شهید جمشید توکلی فولادشهر اصفهان به ناصر کشاورز، آمده است.

گفتنی است، هدهد سفید کتابچه‌ای با موضوع کتاب برای کودکان و نوجوانان است که با هدف اطلاع‌رسانی و آگاهی بخشی در زمینه کتاب، ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی، ترغیب کودکان و نوجوانان به مطالعه و انس بیشتر با کتاب و تعمیق دیدگاه مطالعاتی آنان در مواجهه با کتاب منتشر می‌شود.

نشست خبری مهدی رمضانی دبیر یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی برگزار شد

جلب مشارکت بیش از ۴ میلیون نفر در ادوار جشنواره/ افزایش شناخت مشارکت کنندگان از سیره رضوی بر اساس یک نظر سنجی معتبر

نشست خبری دبیر یازدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی، سه شنبه ۱۸ خرداد با ارائه گزارش مهدی رمضانی، معاون توسعه کتابخانه ها و ترویج کتابخوانی نهاد و دبیر این جشنواره و با حضور سید باقر میرعبداللهی، مدیرکل تامین منابع نهاد، هادی آشتیانی، مدیرکل امور فرهنگی، مهدی توکلیان، مدیرکل روابط عمومی و امور بین الملل و جمعی از اصحاب رسانه در سالن کنفرانس کتابخانه مرکزی پارک‌شهر برگزار شد.

● جلب مشارکت بیش از ۴ میلیون ۴۰۰ هزار نفر در یک مسابقه کتابخوانی

مهدی رمضانی در این نشست ضمن ارائه گزارشی از ادوار جشنواره کتابخوانی رضوی گفت: جشنواره کتابخوانی رضوی از چند بعد حائز اهمیت است. اول درگیر کردن «عموم مردم» با کتابخوانی و دوم معرفی و شناساندن نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در سطح جامعه و در نهایت ایجاد مطالبه از ناشر و نویسنده برای تولید کتاب های معارفی بهتر.

در یک مسابقه کتابخوانی را جلب کند.

وی تصریح کرد: جشنواره کتابخوانی رضوی با هدف اشاعه و ترویج فرهنگ ائمه معصومین علیهم‌السلام به ویژه فرهنگ منوّر رضوی؛ گسترش فرهنگ کتاب‌خوانی و مطالعه کتاب‌های مرتبط با سیره‌ی پاک ائمه معصومین علیهم‌السلام به‌ویژه حضرت امام رضا علیه‌السلام؛ شناسایی و معرفی کتاب‌های فاخر مرتبط با فرهنگ و سیره اهل‌بیت علیهم‌السلام از طریق انتشار گسترده این آثار و اشاعه و ترویج فرهنگ مهدویت و انتظار فعالیت می‌کند.

وی در ادامه افزود: از ۱۰ دوره گذشته نهاد کتابخانه های عمومی کشور توفیق برگزاری ۵ دوره را داشته و این دوره ششمین دوره ای است که توسط نهاد کتابخانه های عمومی کشور برگزار می‌شود. در ششمین دوره جشنواره میزان مشارکت بیش از ۲۳۵ هزار نفر بود. در هفتمین دوره بیش از ۶۴۸ هزار نفر، در هشتمین دوره بیش از ۵۵۸ هزار نفر، در نهمین دوره بیش از ۱میلیون و۳۰۰ هزار نفر مشارکت کننده و در دهمین دوره هم با توجه به مشکلات به وجود آمده در خصوص شیوع بیماری کرونا و حذف بخش مکتوب این جشنواره در فضای مجازی برگزار شد که قریب به ۱ میلیون و ۳۰۰ نفر در آن شرکت کردند. که در ۵ دوره گذشته نهاد توانسته بیش از ۴ میلیون و ۴۰۰ هزار مشارکت

امام زمان (عج) بخش جنبی یازدهمین دوره

معاون توسعه کتابخانه ها و ترویج کتابخوانی نهاد در ادامه با اشاره به افزوده شدن بخش جنبی به جشنواره کتابخوانی رضوی تصریح کرد: از دو دوره گذشته بخش جنبی به این جشنواره افزوده شده است. در دوره گذشته بخش امام جواد(ع) را داشتیم. در یازدهمین دوره نیز به دلیل داشتن دو نیمه شعبان در سال ۱۴۰۰ بخش امام زمان نیز به این جشنواره اضافه شده است.

وی افزود: در این دوره علاوه بر قالب های پرتکرار گذشته همچون چهارگزینه ای، نقاشی، پویش کتابخوان و داستانک بخش شعرگویی ویژه بزرگسالان و نوجوانان و قصه گویی از منابع جشنواره و منابع آزاد مرتبط با جشنواره را هم خواهیم داشت.

دبیر یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی تصریح کرد: با توجه به اینکه در ادوار گذشته جشنواره محدودیت منابع داشتیم، در این دوره جوایزی را نیز برای ناشران جهت تولید منابع اختصاص دادیم تا ناشران هم ضمن مشارکت در این جشنواره بر غنی شدن منابع مرتبط با ائمه معصومین(ع) بیفزایند.

وی افزود: تلاش براین است که این جشنواره کاملا در بستر فضای مجازی برگزار شود. فایل کتاب ها در پایگاه جشنواره قابل دسترسی است و فایل صوتی و کتاب های بریل برای نابینایان نیز تولید شده و در کتابخانه های عمومی کشور قابل دسترسی است. ضمن اینکه منابع مکتوب نیز در کتابخانه های سراسر کشور در دسترس است.

برگزاری یازدهمین دوره در بستر فضای مجازی

مهدی رمضانی با اشاره به اینکه یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی در دو بخش فردی و خانوادگی برگزار خواهد شد و با توجه به ادامه روند شیوع بیماری کرونا، یازدهمین دوره جشنواره نیز مانند سال گذشته، در بستر الکترونیک از طریق سامانه مسابقات الکترونیک کتابخوانی samakpl.ir و اپلیکیشن موبایلی برگزار می‌شود.

وی درباره ویژگی های این دوره از جشنواره افزود: منابع کمتر، ایجاد قالب های جدید متناسب با سلایق مختلف، گروه سنی کودک در دو بخش ۴ تا ۷ سال و ۸ تا ۱۲ سال به صورت مجزا داوری و تقدیر می‌شوند و خرید ۷۲۰۰ نسخه از هر عنوان کتاب و ارسال آن برای کتابخانه های عمومی کشور از جمله ویژگی های متمایز یازدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی است.

منابع یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی

دبیر یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی در ادامه با معرفی عناوین این دوره به تفکیک گروه سنی گفت: در بخش کودک کتاب «زندگی امام رضا علیه السلام» نوشته سید محمد مهاجرانی توسط نشر کتابک و «مجموعه ۱۴ معصوم: امام زمان علیه السلام» نوشته زهرا عبدی نشر جمکران معرفی شده است.

وی ضمن معرفی منابع بخش نوجوان نیز افزود: ۲ کتاب با عنوان «برای ضامن آهو، ۵۵ پرسش و پاسخ درباره‌ی امام رضا علیه السلام و زیارت ایشان» نوشته غلامرضا حیدری ابهری از به‌نشر و «ده قصه از امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف» نوشته فریبا کلهر از نشر قدیانی به عنوان منابع بخش نوجوان انتخاب شده اند.

رمضانی در خصوص انتخابی منابع جوان و بزرگسال نیز تصریح کرد: دو کتاب «چشمه های بهشت: گزیده عیون اخبار الرضا» نوشته محمد هادی زاهدی از به نشر و «پرسش ها وپاسخ های دانشجویی: مهدویت (دوران ظهور)» نوشته رحیم کارگر از نشر معارف به عنوان منابع جوان و بزرگسال انتخاب شده اند.

وی افزود: رشته های این دوره از جشنواره شامل نقاشی، پویش کتابخوان، چهارگزینه‌ای، شعرسرایی، دو پویش «برای امام زمانم» ویژه نوجوانان و «مروّجان فرهنگ رضوی» ویژه کتابداران، داستان کوتاه (داستانک، دل نوشته و متن ادبی)، تولید آثار هنری، قصه‌گویی، حمایت از چاپ و انتشار منابع برتر است.

پیمایش جشنواره کتابخوانی رضوی توسط ایسپا

مهدی رمضانی در ادامه با اشاره به پیمایش صورت گرفته توسط ایسپا با موضوع جشنواره کتابخوانی رضوی گفت: در پایان دهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی، بر آن شدیم تا جشنواره را که پس از پنج دوره به ثبات رسیده است، ارزیابی کنیم. لذا به درخواست معاونت توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی و با مشارکت معاونت برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد، پیمایشی توسط «ایسپا: مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران زیر نظر جهاد دانشگاهی» با هدف سنجش نظرات کتابداران و مشارکت‌کنندگان پیرامون جشنوارۀ کتابخوانی رضوی با استفاده از تکنیک پرسشنامه در کلیه استان‌های کشور انجام شد. نمونه پژوهش را، ۵۰۲ نفر از کتابداران و ۱۵۱۷ نفر از مشارکت‌کنندگان تشکیل دادند.

وی تصریح کرد: این پژوهش نشان داد در بخش کتابداران بیش از یک سوم کتابداران معتقدند برگزاری جشنواره توانسته در ترویج کتابخوانی، نشر سیره رضوی، جلب عضو به کتابخانه، افزایش امانت در موضوع جشنواره ،جوابگو بودن تعداد و تنوع کتابها، تقویت فعالیت کتابخوانی درون کتابخانه و استفاده از سایت موثر باشد. در بخش مشارکت کنندگان بیش از نیمی از شرکت کنندگان معتقدند برگزاری جشنواره رضوی موجب انگیزه آشنایی بیشتر با سیره رضوی و معارف اهل بیت، میل عمومی به دانستن و یادگرفتن شده و در نظر آنان رضایت از منابع و مفید و موثر بودن جشنواره، سایت و مشاوره کتابداران و حضور در جشنواره های بعدی بیش از ۵۰ درصد بوده است.

وی در ادامه به به گزیده‌ای از نتایج پیمایش به تفکیک دو بخش کتابداران و مشارکت‌کنندگان اشاره کرد و گفت: در بخش کتابداران با موضوع «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از موفقیت جشنواره در دستیابی به اهداف»، بیش از یک‌سوم پاسخگویان (۴۳ درصد) در حد «زیاد» معتقدند که برگزاری جشنواره توانسته است در دستیابی به اهداف آن (ترویج کتاب‌خوانی، نشر سیرۀ رضوی و معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام و نهایتاً جلب عضو به

کتابخانه و افزایش امانت کتاب لااقل در موضوع جشنواره) مؤثر باشد و در مقابل ۲۶ درصد نیز معتقدند که جشنواره در حد کمی توانسته است به اهدافش دست یابد.

رمضانی افزود: در «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب استقبال مردم از برگزاری جشنواره» نتایج نشان داد که، ۲۶ درصد از پاسخگویان در حد کم و در مقابل ۳۸ درصد در حد زیادی، میزان رغبت و استقبال مردم را در یک روند چندساله از برگزاری چند دوره از جشنوارۀ ارزیابی کرده‌اند. همچنین در بخش «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از تأثیر جشنواره بر تقویت فعالیت‌های کتاب‌خوانی درون کتابخانه‌ها» نتایج نشان داد که ۲۰ درصد از پاسخگویان در حد کم، ۲۹ درصد در حد متوسط و ۵۱ درصد در حد زیادی معتقدند که این جشنواره و فعالیت فرهنگی کتابداران، توانسته است فعالیت‌های کتاب‌خوانی درون کتابخانه‌ها را در این موضوع و سایر برنامه‌های مشابه تقویت کند.

دبیر یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی در ادامه گفت: در بخش «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب پیشنهادات برای مناسب‌تر شدن جوایز» نتایج نشان داد که «کم یا زیادتر شدن تعداد جوایز و تعداد برگزیدگان، افزایش ارزش مادی جوایز، بهتر کردن کیفیت جوایز» مهمترین پیشنهادهای کتابداران برای مناسب‌تر شدن جوایز بود. همچنین «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از کیفیت منابع جشنوارۀ کتاب‌خوانی رضوی» نشان داد که «همسو بودن منابع با هدف جشنواره و کتابخانه، کلیشه‌ای و تکراری بودن محتوای کتب و افزایش جذابیت‌های بصری بخش کودک و نوجوان» پرتکرارترین ارزیابی کتابداران پیرامون کیفیت منابع جشنوارۀ کتاب‌خوانی رضوی بوده است.

وی ادامه داد: در «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب نکات مثبت و منفی جشنواره» از دید پاسخگویان «آشنایی کودکان با ائمه، بالا بردن سطح مطالعه افراد و آگاهی علمی و تقارن زمان برگزاری جشنواره با ولادت امام رضا و حس مثبت داشتن نسبت به امام رضا» مهمترین نکات مثبت جشنواره و در مقابل «آمارسازی به این صورت که بخاطر فشارهای موجود، کتابدار جای چند نفر شرکت کننده مشارکت می‌کند، کم بودن تعداد جوایز و کم بودن تعداد کتابها و نداشتن تنوع و جذابیت» مهمترین نکات منفی جشنواره بوده است. همچنین در «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب موضوعات پیشنهادی» نتایج نشان داد که موضوعات «روانشناسی، علمی و مذهبی، سایر امامان اهل‌بیت و اولیاء» مهمترین موضوعات پیشنهادی بوده است که در صورتی که نهاد بخواهد برای رونق بخشیدن به برنامه‌های ترویجی، جشنواره یا جشنواره‌های کتاب‌خوانی دیگری را به‌طور مکمل یا مستقل طراحی و برگزار کند باید به آنها بپردازد.

● شرکت در جشنواره، شناخت و دانش مشارکت کنندگان از سیرۀ رضوی را بیشتر کرده است

رمضانی در ادامه ضمن تشریح نظر سنجی ایسپا از مشارکت کنندگان جشنواره گفت: در موضوع «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب نحوه آشنایی با جشنوارۀ کتاب‌خوانی رضوی» نتایج گویای این مطلب بود که پاسخگویان به ترتیب بیشتر از طریق « کتابداران، تبلیغات داخل کتابخانه و گروه‌های اجتماعی » با جشنوارۀ کتاب‌خوانی رضوی آشنا شده‌اند. همچنین «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب دلایل شرکت در جشنوارۀ کتاب‌خوانی رضوی» نتایج نشان داد که «انگیزه آشنایی بیشتر با سیره رضوی و معارف اهل بیت، میل

عمومی به دانستن و یادگرفتن با کتابخوانی و علایق عمومی مذهبی» مهمترین دلایل پاسخگویان برای شرکت در جشنوارۀ کتاب‌خوانی رضوی بوده است.

وی افزود: در «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب شرکت در قالبهای جشنواره» نتایج بدست آمده پاسخگویان در قالب «چهارگزینه‌ای» بیشترین میزان مشارکت و در مقابل در قالب «روزنامه دیواری کتاب» کمترین میزان مشارکت را داشته‌اند. علاوه بر این در موضوع «بررسی توزیع نسبی پاسخگویان بر حسب ارزیابی از مشاوره کتابدار در جشنواره» نتایج بدست آمده حاکی از این بود که اکثریت مطلق پاسخگویان (۹۳ درصد) ارزیابی مثبتی از مشاوره کتابدار داشته‌اند.

دبیر یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی تصریح کرد: در موضوع «بررسی توزیع نسبی ارزیابی پاسخگویان بر حسب حضور در جشنواره در آینده» نتایج نشان داد که اکثریت مطلق پاسخگویان (۸۴ درصد) در پاسخ به سؤال «در آینده هم در جشنوارۀ کتاب‌خوانی رضوی شرکت می‌کنید و آیا دیگران را به شرکت در آن دعوت خواهید کرد؟» پاسخ مثبت داده‌اند و بیان کرده‌اند دیگران را هم به مشارکت تشویق می‌کنند. همچنین در «بررسی توزیع نسبی ارزیابی پاسخگویان از تأثیر جشنواره بر شناخت و دانش از سیرۀ رضوی و اهل بیت» بیش از نیمی از پاسخگویان (۵۳ درصد) در حد «زیاد» معتقد بودند که شرکت در جشنواره، شناخت و دانش آنها از سیرۀ رضوی و امامزادگان و اهل بیت علیهم‌السلام را بیشتر کرده است.

● افزایش تعداد کتابخانه‌های عمومی به ۳هزار و ۵۸۲ باب

مهدی رمضانی در این نشست در بخش دیگری از سخنان خود به بیان اهم اقدامات صورت گرفته در نهاد طی دوره اخیر مدیریتی پرداخت و گفت: تعداد کتابخانه عمومی در سراسر کشور در دوره مدیریت فعلی نهاد از ۳۱۴۷ باب در سال ۱۳۹۲ به ۳۵۸۲ باب کتابخانه تا به امروز افزایش پیدا کرده است. البته باید توجه داشت که چیزی حدود ۱۰۰ باب کتابخانه مشارکتی در این بازه زمانی از سر جمع کتابخانه‌های مشارکتی ما و از آمار ما کم شده است اما کتابخانه‌های نهادی مستقیما زیر نظر نهاد کتابخانه‌های عمومی فعالیت می‌کنند افزایش داشته که از میان ۳.۵۸۲ کتابخانه تحت پوشش نهاد، ۷۶۹ باب روستایی و ۲۸۱۳ باب شهری هستند.

وی افزود: در سال ۱۳۹۳ تعداد ۲۵۶ شهر فاقد کتابخانه در کشور داشتیم که این تعداد در سال ۱۴۰۰ به ۱۴۰ شهر کاهش پیدا کرده است که البته در برخی از این ۱۴۰ شهر نیز پروژه فعال و در دست ساخت داریم که امیدواریم تا پایان سال جاری این عدد باز هم کاهش چشمگیری داشته باشد. همچنین طبق آمار ۹۷.۵۳۹ روستا در کشور وجود دارد که ۱.۰۴۲ روستا حائز شرایط ایجاد کتابخانه هستند(بالای ۲۵۰۰ نفر جمعیت) که از این میان ۲۷۳ روستای حائز شرایط، فاقد کتابخانه هستند.

افزایش کتابخانه‌های سیار کشور به ۳۴ دستگاه

رمضانی درباره ایجاد دسترسی مناطق محروم به کتاب و کتابخانه گفت: در سال ۱۳۹۳ در آغاز دوره مدیریتی اخیر در نهاد، تنها ۹ کتابخانه سیار در سراسر کشور وجود داشت که امروز ۳۴ کتابخانه سیار در کشور مشغول ارائه خدمت هستند. ازآنجاکه به دلایل کمبود منابع مالی و امکانات، راه‌اندازی کتابخانه در تمامی نقاط روستایی کشور ممکن و میسر نیست، نهاد کتابخانه‌های عمومی با راه‌اندازی کتابخانه سیار، دسترسی جمعیت چندین روستا با فاصله‌های مختلف را به خدمات کتابخانه‌ای فراهم کرده است.

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی ادامه داد: همچنین تعداد ۱۴ واحد کتابخانه سیار در دست راه اندازی است که در سال جاری در استان‌های مختلف به بهره برداری خواهند رسید. از آنجا که علاوه بر روستاها، بخشی از جمعیت کشور غیر ساکن بوده و به اقتضای سبک زندگی و نوع فعالیت اقتصادی در حرکت هستند که کتابخانه‌های سیار راهکار مناسبی برای خدمات‌دهی آنان است. به‌طورکلی کتابخانه سیار راهی کم‌هزینه‌تر برای خدمات‌دهی به مناطق فاقد کتابخانه است.

تلاش برای توسعه کتابخانه‌های عمومی باوجود محدودیت‌ها

مهدی رمضانی درباره روند بهره‌برداری از کتابخانه‌های مرکزی در دوره اخیر مدیریتی در

نهاد نیز گفت: کتابخانه مرکزی استان به دلیل وسعت بالا، تنوع فضاها، نقش محوری در ارائه خدمات و تجهیزات مطابق با استانداردهای روز، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ایجاد کتابخانه‌های مرکزی استان از تکالیف برنامه چهارم توسعه کشور حسب بند «ک» ماده ۱۰۴ برنامه مذکور انجام می‌شود. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، بودجه‌ای اختصاصی برای امور عمرانی و ساخت‌وساز ندارد و در قانون نهاد نیز وظیفه‌ای برای ساخت کتابخانه بر نهاد تکلیف نشده است.

وی افزود: بر این اساس بودجه عمرانی مورد نیاز کتابخانه‌های مرکزی، از طریق اعتبارات فرهنگی استان‌ها و با تعامل و رایزنی مداوم و همه‌جانبه از طریق دستگاه‌های اجرایی استان اعم از استانداران، شهرداران، مسئولین و مقامات محلی و نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی، خیرین ارجمند و با همت استان و دستگاه‌های اجرایی محلی تأمین می‌شود. بر این اساس، روند تکمیل و بهره‌برداری از کتابخانه‌های مرکزی از طریق تبیین جایگاه کتابخانه با نهادهای حقوقی و افراد حقیقی و متنفذ محلی دنبال می‌شود.

رمضانی ادامه داد: اما علی‌رغم محدودیت‌های مالی و کمبود اعتبارات فعلی در کشور، روند ساخت کتابخانه‌های مرکزی، سه راهبرد اساسی مدنظر نهاد قرارگرفته است. اول تکمیل پروژه های نیمه تمام با قدمت زیاد همانند کتابخانه‌های مشهد و یزد، دوم فعال کردن پروژه هایی با درصد پیشرفت بالا همچون کتابخانه مرکزی قم، رشت، ساری، اراک، خرم آباد، کرمانشاه، بندرعباس و ... و سوم رفع موانع پروژه های در دست احداث مانند قزوین.

● بهره‌مندی ۱۰ استان کشور از کتابخانه مرکزی

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی ادامه داد: در حال حاضر، ۱۰ استان خراسان رضوی، ایلام، همدان، خوزستان، سمنان، آذربایجان‌شرقی و آذربایجان‌غربی، خراسان شمالی، اردبیل و یزد دارای کتابخانه مرکزی هستند. از این میان ۷ کتابخانه مرکزی استان در ابتدای دوره جدید افتتاح شده که ۳ کتابخانه مرکزی استان های خراسان رضوی، خراسان شمالی و یزد در دو سال اخیر به بهره برداری رسیدند و در ادامه این روند کتابخانه‌های مرکزی کردستان، مرکزی، قم و گیلان نیز در نیمه اول سال ۱۴۰۰افتتاح خواهد شد.

وی درباره ویژگی‌های این کتابخانه‌های مرکزی گفت: طراحی و فضاسازی با استفاده از الگوهای بومی و فرهنگی، انتخاب و ساخت تجهیزات متناسب با ساختار فضاها و بخش‌ها و متفاوت با موارد مرسوم و معمول، ارائه منابع متنوع دیداری شنیداری برای همه اقشار اعم از ناشنوایان، نابینایان و سایر آحاد جامعه با تجهیزات جدید، واسپاری بخشی از فضاها برای اهداف فرهنگی، خدماتی و رفاهی، فضاسازی، تقسیم کاربری فضاها و بخش‌بندی قسمت‌های مختلف ساختمان کتابخانه بر اساس استانداردها، و با تأکید استفاده حداکثری از فضاهای کتابخانه و با توجه به چشم‌انداز کتابخانه مرکزی و توجه به اصل دسترسی آسان مراجعه‌کنندگان از همه

اقشار به فضاها و خدمات کتابخانه از جمله ویژگی‌های شاخص کتابخانه‌های مرکزی هستند.

رمضانی همچنین ارائه بخش‌های گوناگون اعم از مخزن چاپی، کودک، نوجوان، نشریات، علم، نابینایان، ناشنوایان، نسخ خطی، چاپ سنگی و سربی، کلاس آموزشی، کافی نت، تالارهای مطالعه، تالار محققان، اتاق مطالعهٔ گروهی، نگارخانه، اتاق‌های مطالعهٔ ویژه (VIP)، تالار کنفرانس و بخش مدیریت پایگاه‌های اطلاعاتی را از دیگر بخش‌های ویژه کتابخانه‌های مرکزی عنوان کرد و گفت: یکی دیگر از خدماتی که شیوع بیماری کرونا به ایجاد آن سرعت بخشید، ارائه دستگاه ضدعفونی کننده کتاب (Book Sterilizer) بود که به همت یکی از شرکت‌های دانش بنیان تولید و در کتابخانه‌های مرکزی کشور ارائه شد.

توسعه خدمات برای گروه‌های خاص در سال‌های اخیر

مهدی رمضانی در ادامه گزارش خود به ارائه خدمات کتابخانه‌های عمومی به گروه‌های خاص اشاره کرد و گفت: از آنجا که کتابخانه‌های عمومی وظیفه دارند به تمامی افراد جامعه، فارغ از هر نوع ویژگی خدمات ارائه دهند، خدمات به گروه‌های خاص به‌ویژه معلولان اعم از نابینایان، ناشنوایان و... و فراهم‌سازی فضا و تجهیزات مناسب در دستور کار نهاد قرار داشته است. بر این اساس تا سال ۱۳۹۳ تعداد ۴۱ بخش فعال برای نابینایان فعالیت داشته است و این آمار در سال ۱۳۹۹ به ۶۰ بخش فعال افزایش یافته که افزایش ۴۶ درصدی را نشان می دهد. در نظر است در سال جاری خدمات کتابخانه‌های عمومی در حوزه نابینایان در شهرستان‌های دارای حداقل ۲۵۰ نفر جمعیت نابینا و کم بینا راه‌اندازی شود.

وی اقداماتی چون تجهیز کتابخانه های عمومی به لوازم و تجهیزات مورد نیاز، راه اندازی دو مرکز تولید منابع اطلاعاتی نابینایان در کتابخانه مرکزی تبریز و کتابخانه آیت الله خامنه ای، تولید کتاب گویا در بخش های نابینایان، ارائه خدمات غیر حضوری به نابینایان، مهم‌ترین اقدامات صورت گرفته برای خدمت به نابینایان در کتابخانه های عمومی در دوره مدیریت فعلی نهاد دانست.

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد درباره ارائه خدمات به ناشنوایان نیز گفت: موضوع ارائه خدمات به عزیزان ناشنوایان از موضوعات مهمی و حساسی است که کمتر به آن توجه شده است. خدمات ناشنوایان در کتابخانه‌های عمومی، خدمتی جدید بوده و مدت دو سال است که آغاز شده است. در سال

۱۳۹۹ ارائه خدمات ناشنوایان در کتابخانه‌های محمد بهمن بیگی شیراز، مرکزی خراسان رضوی، مرکزی ارومیه و مرکزی یزد راه‌اندازی شده است و در نظر است خدمات ناشنوایان در سال ۱۴۰۰ در هر استان در یک کتابخانه راه‌اندازی شود.

ساماندهی نسخ خطی، چاپ سنگی و سربی در کتابخانه‌های عمومی

رمضانی با اشاره به وجود حجم بالایی از نسخ خطی، چاپ سنگی و سربی در کتابخانه‌های عمومی کشور گفت: منابع نسخ خطی، چاپ سنگی و سربی موجود در کتابخانه‌های عمومی بخشی از میراث فرهنگی ایرانیان محسوب می‌شود که علاوه بر ارزش تاریخی و فرهنگی بعضاً دارای ارزش مادی بالا نیز می باشد. بر این اساس طی سال گذشته اقداماتی چون شناسایی و ثبت منابع خطی، چاپ سنگی و سربی کتابخانه‌های عمومی، ساماندهی منابع در بخش‌های ویژه کتابخانه‌ها، آفت زدایی منظم و نگهداری علمی منابع مذکور، تصویربرداری از منابع خطی، مذاکره با سازمان‌های ذی‌ربط مانند آستان قدس رضوی سازمان اسناد و کتابخانه ملی و اقداماتی دیگر در این حوزه به انجام رسید.

وی ادامه داد: به این ترتیب تعداد نسخ خطی، چاپ سنگی، چاپ سربی از ۲۵.۵۱۹ نسخه در سال ۱۳۹۲ به ۷۰۷و۴۷ نسخه در سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است. افزایش منابع مذکور به خاطر شناسایی منابع یاد شده در کتابخانه‌ها و نیز اهدای کتاب‌های مورد اشاره از طرف عموم به کتابخانه ها بوده است.

ارائه خدمات جدید در کتابخانه های عمومی

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد درباره ارائه خدمات جدید در کتابخانه های عمومی توضیح داد: اقداماتی چون ایجاد دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی علمی شامل۱۸۰۰ پایگاه معتبر خارجی و داخلی در موضوعات عمومی و تخصصی مختلف از طریق اتصال به پایگاه نورمگز و مگ ایران، اجرای طرح تحویل کتاب درب منازل با عنوان «پیک کتاب» در تمامی استان ها شامل۲۰۴ شهرستان، ۳۸۶ کتابخانه، طراحی خدمات «کوله کتاب» برای جمعیت‌های روستایی که دسترسی به کتابخانه ندارند و همچنین دسترسی به آنها از طریق کتابخانه های سیار نیز امکان پذیر نمی باشد از خدمات جدیدی است که در نهاد کتابخانه‌های عمومی طراحی و اجرا شده است.

وی همچنین درباره تأمین منابع کتابخانه‌های عمومی توضیح داد: نهاد، به صورت توأمان و هماهنگ، با چند گروه ارتباط واقعی و

سرنوشت ساز دارد که آنها «عموم مردم»، «ناشر» و «پدیدآور» شامل نویسنده، مترجم و تصویرگر هستند. به اعتقاد ما مجموعه سازی عبارتست از فرایندِ پویایِ تأمین منابع و مجموعه سازی در نهاد فقط مجموعه سازی به معنای فنّی آن، که در علم کتابداری می گویند، نیست، بلکه «مجموعه‌سازیِ مشارکتی» است. در تامین منابع به گروه‌های خاص مانند قومیت‌های و مذاهب مختلف در سراسر کشور توجه ویژه شد. همچنین بخش تامین اسباب بازی برای بخش کودک کتابخانه‌ها نیز از دیگر موارد مورد توجه و تاکید بوده است.

تشریح فعالیت های فرهنگی و ترویجی نهاد

رمضانی در ادامه سخنان خود به فعالیت‌های ترویجی در دست اجرا در نهاد اشاره کرد و گفت: ما در سال جاری برگزاری پنجمین دوسالانه بین‌المللی «کارتون کتاب» را داریم که پس از انتشار فراخوان، در حال طی کردن سایر روند برگزاری خود است. همچنین برگزاری نخستین جشنواره سرود «آوای کتابخانه» و دومین جشنواره «قصه‌گویی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور» از دیگر اقدامات ترویجی در سال جاری خواهد بود.

وی با اشاره به راه‌اندازی محافل ادبی نهاد در سال گذشته گفت: محافل ادبی نهاد از سال گذشته فعالیت خود را با برنامه‌های مختلف و متنوعی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی آغاز کرده که این روند در سال جاری نیز ادامه پیدا خواهد کرد. امروز علاوه بر یک شورای ادبی که در ستاد نهاد مستقر است، این محافل ادبی در تمام استان‌ها و شهرستان‌های بسیاری نیز شکل گرفته است. همچنین شکل گیری محافل قرآنی نیز از دیگر اقدامات شاخصی بود که برنامه‌های مختلفی چون برگزاری مراسم سالروز ارتحال امام خمینی(ره) را برگزار کرده است.

مشارکت ۱۸۰ کتابخانه در برگزاری انتخابات ریاست جمهوری

مهدی رمضانی در بخش دیگری از سخنان خود به کارکرد اجتماعی کتابخانه‌های عمومی و دعوت اهالی حوزه کتاب به شرکت پرشور در انتخابات ریاست جمهوری پیش رو پرداخت و گفت: کتابخانه‌های عمومی به عنوان پایگاه‌های اجتماعی، وظیفه‌ای فراتر از امر اطلاع‌رسانی و آموزش دارند. کارکردهایی مانند سیاست‌گذاری اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی دنبال می‌کنند که ناظر بر وظیفه اثرگذاری اجتماعی آن هاست. یکی از استراتژی‌های مهم اثرگذاری اجتماعی، مشارکت فعال در فعالیت های اجتماعی است.

با هدف ترویج فرهنگ کتابخوانی صورت می گیرد؛

تقدیر از بازی‌های جدی مرتبط به حوزه کتاب توسط نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

به منظور آشنایی با کتاب و ترویج فرهنگ کتابخوانی در میان جوانان، نهاد کتابخانه های عمومی کشور برای دومین بار، از جشنواره بازی های جدی سال ۱۴۰۰ حمایت می‌کند.

جایزه بازی‌های جدی به ابتکار معاونت پژوهش بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای برگزار می شود. در پنجمین دوره از این جشنواره، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور از بازی‌ها در سه اولویت و موضوع معرفی و ارتقای جایگاه کتابخانه‌های عمومی، اهمیت شغلی کتابداران و افزایش مراجعه به آن‌ها، ترویج کتاب‌خوانی و کتاب‌شناسی و معرفی منابع فاخر حمایت و با داوری آن‌ها به بازی‌های برگزیده تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال جایزه نقدی اهدا خواهد کرد.

با حضور مدیران نهاد و نمایندگانی از نیروی انتظامی و وزارت کشور؛

جلسه هماهنگی نحوه صدور مجوز و نظارت بر کتابخانه‌ها و سالن های مطالعه خصوصی برگزار شد

با توجه به مسئولیت قانونی نهاد در نظارت بر سالن های مطالعه خصوصی جلسه هماهنگی نهاد کتابخانه های عمومی کشور، نیروی انتظامی و وزارت کشور به منظور هم اندیشی برای چگونگی صدور مجوز و نظارت بر سالن های مطالعه خصوصی با حضور قربانی مدیر بررسی صلاحیت پلیس نظارت بر اماکن عمومی (ناجا)؛ دوستی معاون مدیرکل انتظامی و توسعه نظم عمومی؛ محرابی رییس گروه انتظامی اداره کل انتظامی و توسعه نظم عمومی وزارت کشور؛ مهدی رمضانی، معاون توسعه کتابخانه ها و ترویج کتابخوانی؛ عباس نعمتی، مدیرکل حراست و اصغر گودرزی، مدیرکل توسعه کتابخانه‌ها و مشارکت‌ها؛ سه شنبه ۲۲ تیرماه، در سالن جلسات کتابخانه مرکزی پارک شهر تهران برگزار شد.

در این نشست مهدی رمضانی معاون توسعه کتابخانه ها و ترویج کتابخوانی نهاد با اشاره به بند ب ماده ۳ قانون تأسیس نهاد در خصوص تصویب دستورالعمل‌های لازم برای حمایت و نظارت بر ارائه خدمات کتابخانه‌های

عمومی بخش خصوصی خواستار هماهنگی های لازم بین نهاد کتابخانه های عمومی کشور، نیروی انتظامی و وزارت کشور شد.

همچنین عباس نعمتی مدیرکل حراست نهاد با ارائه نظرات و بررسی جنبه های مختلف فعالیت کتابخانه‌ها و سالن های مطالعه خصوصی بر ملاحظات گوناگون این موضوع تأکید و پیشنهادهایی را در این خصوص ارائه کرد.

در این جلسه ضمن بررسی پیشنهادها و راهکارهای اجرایی برای صدور مجوز و نظارت بر فعالیت کتابخانه‌ها و سالن های مطالعه خصوصی توسط نهاد کتابخانه های عمومی کشور؛ تأیید صلاحیت متقاضیان تأسیس این مراکز و شناسایی مراکز فاقد مجوز و نظارت بر امور این مراکز ارائه شد و تعاملات لازم در این زمینه صورت گرفت.

بر این اساس مقرر شد صدور مجوز سالن های مطالعه پس از تأیید نیروی انتظامی انجام و پیش نویس دستورالعمل نظارتی با در نظر گرفتن اقتضائات نیروی انتظامی و وزارت کشور توسط نهاد کتابخانه های عمومی کشور تدوین و در جلسه ای با حضور نمایندگانی از سوی این ارگان ها نهایی شود.

گفتنی است مجلس شورای اسلامی در ماده ۳ قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه های عمومی کشور مصوب ۱۷ اسفند ۱۳۸۲ وظایف و اختیارات هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور را بر شمرده است که برنامه‌ریزی به منظور تأسیس، ساخت، تجهیز و توسعه و نظارت بر فعالیت کتابخانه‌های عمومی کشور؛ تصویب دستورالعمل‌های لازم برای حمایت و نظارت بر ارائه خدمات کتابخانه‌های عمومی بخش خصوصی؛ تعیین معیارها و سرانه‌های مربوط به امور مختلف کتابخانه‌های عمومی و شاخص‌های لازم برای درجه‌بندی آنها؛ برنامه‌ریزی برای استفاده از امکانات کتابخانه‌ها در زمینه فعالیتهای فرهنگی و هنری و همچنین برنامه‌ریزی برای استفاده نابینایان از امکانات کتابخانه‌های عمومی از جمله این وظایف است.

به موجب این ماده قانونی و با وجود درخواست های متعدد متقاضیان، تا سال ۱۳۹۷ به دلیل عدم احتساب کتابخانه های عمومی جزو اماکن عمومی قید شده در آیین نامه اماکن عمومی (مصوب ۱۳۶۳ هیأت محترم وزیران)، اقدامی در این خصوص انجام نشده بود.

بر این اساس در راستای مسئولیت قانونی نهاد و در جهت رفع موانع و تسهیل صدور مجوز و توسعه کتابخانه‌ها و سالن های مطالعه خصوصی مکاتباتی با وزارت کشور، پلیس نظارت بر اماکن عمومی ناجا و مراجع مرتبط صورت گرفت و در نهایت منتهی به ابلاغ شورای امنیت کشور و ارسال بخشنامه از سوی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی نیروی انتظامی به ادارات نظارت بر اماکن عمومی کشور برای بررسی صلاحیت متقاضیان دریافت مجوز تأسیس از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور شد و تمامی ادارات تابعه موظف به همکاری با ادارات کل کتابخانه های عمومی استان‌ها شده اند.

در نشست خبری پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» مطرح شد؛

استفاده از ظرفیت کتابخانه‌های عمومی برای پرورش و هدایت افراد مستعد

مسعود شجاعی طباطبایی، هنرمند بین‌المللی و دبیر پنجمین دوسالانه کارتون کتاب، با اشاره به راه‌اندازی بخش جنبی برای افراد مبتدی، گفت: باید شرایطی ایجاد کنیم که از ظرفیت‌های موجود در بیش از ۳۵۰۰ کتابخانه عمومی کشور، برای ترویج کتابخوانی بهره ببریم.

نشست خبری پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» سه شنبه یکم تیر ماه با حضور مسعود شجاعی طباطبایی دبیر این رویداد، هادی آشتیانی، مدیرکل امور فرهنگی، مهدی توکلیان، مدیرکل روابط عمومی و امور بین‌الملل و جمعی از اصحاب رسانه در سالن جلسات کتابخانه مرکزی پارک شهر تهران برگزار شد.

مهدی توکلیان در ابتدای نشست ضمن خیرمقدم به اصحاب رسانه طی سخنانی گفت: برگزاری رویدادهای چون دوسالانه کارتون کتاب و همچنین جشنواره کتابخوانی رضوی نشان دهنده این است که نهاد در حوزه کارکردهای اجتماعی کتابخانه های عمومی فعالیت های عملی را به صورت جدی در دستور کار خود قرار

داده و توجه به این رویکرد در دوره اخیر مدیریتی در نهاد، در کنار سایر وظایف کتابخانه‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است.

مدیرکل روابط عمومی و امور بین‌الملل همچنین با اشاره به انتشار فراخوان یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی و تقدیر از اصحاب رسانه در انتشار اخبار پیرامون این جشنواره گفت: نباید تصور کنیم تنها افرادی که در صحن مطهر و با لباس مخصوص در حال خدمت هستند خادم امام رضا(ع) محسوب می شوند، بلکه تمام افرادی که در حوزه رسانه و فرهنگ مروج فرهنگ رضوی هستند خادم فرهنگی اهل بیت(ع) و امام رضا (ع) محسوب می‌شوند.

تلاش برای ارائه آثار دریافتی در فضاهای عمومی

هادی آشتیانی، مدیر کل امور فرهنگی نهاد نیز در این نشست ضمن تبریک ولادت علی بن موسی الرضا(ع) گفت: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در انجام وظایف ذاتی خود در امر ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی و اعتلای آن، نگاهی ویژه بر هنر پر مفاهمه و ارزشمند کارتون داشته، بر این اساس جشنواره دوسالانه کارتون کتاب با همکاری نهاد و خانه کاریکاتور ایران برگزار شده و امروز شاهد برگزاری پنجمین دوره از دوسالانه «کارتون کتاب» هستیم؛ رویداد معتبری که با دبیری شجاعی طباطبایی به این مرحله رسیده که به دیده و شنیده شدن پیام ارزشمند کتابخوانی و همچنین مضرات دوری از کتاب از دریچه نگاه هنرمندان سراسر جهان بپردازد.

وی با اشاره به اهداف برگزاری این دوسالانه گفت: کوشش کارتون کتاب بر این است که از طریق عملی کردن ماموریت‌های نهاد همچون ترویج فرهنگ کتابخوانی، تبیین آثار سازنده، نهادینه شدن فرهنگ مطالعه و مضرات عدم این عادت حیاتی و همچنین عوامل تقویت کننده آن، بتواند هنرمندان بین المللی را از سراسر جهان جذب و جلب کند و از هنر آن‌ها در جهت حمایت از کتاب و کتابخوانی استفاده شود.

تاکنون در این پنج دوره حدود شش هزار اثر به دبیرخانه این جشنواره ارسال و تلاش شده که از این آثار در فضاهای مختلف شهری مانند بیلبوردها و همچنین با تعامل با سایر دستگاه‌ها همچون رسانه ملی و شهرداری‌ها در مناسبت‌های مختلف مانند هفته کتاب، به نمایش گذاشته شود.

آشتیانی درباره افزوده شدن بخش جنبی به پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» گفت: این بخش با هدف تقویت علاقمندان به حضور در این رویداد برای هنرمندان مبتدی ایجاد شده. در این فرصت پیش آمده به فعالان حوزه کارتون و کاریکاتور اعلام می‌کنیم که کتابخانه های سراسر کشور و ظرفیت های موجود آن آمادگی لازم برای برگزاری نشست های تخصصی را دارا است.

آشتیانی همچنین با اشاره به انتشار فراخوان یازدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی گفت: در دهمین دوره علی رغم تاثیر غیرقابل انکاری که شیوع بیماری کرونا در بخش های فرهنگی کشور داشته، جشنواره کتابخوانی رضوی با قوت به فعالیت خود ادامه داده و با فعالیت در فضای مجازی شاهد حضور و مشارکت یک میلیون و سیصد هزار شرکت کننده در دوره اخیر بوده است.

حمایت‌های نهاد و کسب ۵ ستاره ممکن برای جشنواره

مسعود شجاعی طباطبایی، دبیر پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» در این نشست با تبریک به مناسبت ولادت امام رضا علیه السلام و همچنین تقدیر از مسئولان نهاد کتابخانه های عمومی کشور در برگزاری این جشنواره گفت: بسیار خوشحالم که پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» نیز با حمایت‌های دبیر کل محترم نهاد،

جناب آقای مختارپور و آقای آشتیانی مدیر کل امور فرهنگی و آقای توکلیان، مدیرکل روابط عمومی و امور بین الملل در مسیر بسیار خوبی قرار گرفته و امروز به عنوان یکی از دوسالانه های معتبر دنیا و صاحب پنج‌ستاره در حال فعالیت است.

وی در توضیح اعتبار دوسالانه کارتون کتاب گفت: کسب ۵ ستاره از جمع ۵ ستاره ممکن در این رویداد از سوی سایت های معتبر و تخصصی حوزه کارتون و بر اساس شاخص‌ها و استانداردهای چون برگزاری مستمر و منظم جشنواره، حضور داوران برجسته داخلی و خارجی، چاپ کاتالوگ با کیفیت جشنواره و حضور و مشارکت هنرمندان مطرح بین المللی بوده است که خوشبختانه با همت و حمایت مسئولان نهاد کتابخانه های عمومی کشور موفق به کسب این امر مهم شدیم.

استقبال هنرمندان و تمدید ۹ روزه جشنواره

دبیر پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» با اشاره به موضوعات این دوسالانه گفت: در این دوره موضوعاتی چون «کتاب و کودک»، «کتاب، کتابدار و کتابخانه»، «کتاب و رسانه» و «کتاب و کرونا» مورد توجه قرار گرفته و خوشبختانه سایت های تخصصی حوزه کارتون و کاریکاتور دنیا نگاه ویژه‌ای به این جشنواره داشتند و از طریق انتشار فراخوان دوسالانه در این سایت‌ها توانستیم شاهد حضور شرکت کنندگان و هنرمندان مطرح بین المللی از کشورهای مختلف جهان باشیم.

شجاعی طباطبایی با اشاره به تمدید ۹ روزه جشنواره گفت: بر اساس اعلام قبلی درج شده در فراخوان قرار بود روز ۳۱ خرداد پایان مهلت دریافت آثار در نظر گرفته شود، اما به دلیل همراهی و تداخل این ایام با روزهای انتخابات ریاست جمهوری و تاثیر رسانه‌ای این رویداد مهم، جشنواره تمدید شد. اما به دلیل استانداردهای خاصی که برای دوسالانه های معتبر در این سطح مطرح است، ما قادر نبودیم این مهلت را بیش از ۱۰ روز تمدید کنیم که براین اساس مهلت دریافت آثار در این دوسالانه تا ۹ تیرماه تمدید شد.

دبیر پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» با اشاره به استقبال گسترده هنرمندان شناخته شده بین‌المللی از این دوره از جشنواره گفت: خوشبختانه از رهگذر تجربیاتی که طی برگزاری چهار دوره اخیر این دوسالانه به دست آوردیم، توانستیم اتفاقات چشمگیری در این دوره رقم بزنیم که یکی از آن حضور پر تعداد و موثرتر هنرمندان سرشناس از سراسر دنیاست که خوشبختانه در دوره‌های قبلی این دوسالانه نیز حضور خوبی داشتند.

حضور هنرمندان مطرح حوزه کارتون در هیأت داوران

وی تاکید کرد: جمع هیئت داوران ما در دوسالانه پنجم «کارتون کتاب» باعث حیرت هنرمندان در عرصه بین‌المللی شده است. چراکه جمعی از هنرمندان نامدار را در این دوره به عنوان هیئت داوران در اختیار داریم. آقای آرس از کشور کوبا، هنرمندی که هم دکتر روانپزشک هستند و هم یکی از کاریکاتوریست های بسیار مطرح در عرصه بین المللی که در سال ۱۹۹۴ در نشریه ای در آمریکا تحت عنوان «ویتی ورلد» در لیست بهترین کاریکاتوریست‌های جهان قرار گرفتند، در سال ۲۰۰۲ هم مدال فرهنگ ملی را از وزیر فرهنگ این کشور دریافت کردند.

شجاعی طباطبایی ادامه داد: از دیگر هنرمندانی که به عنوان داور در این دوره حضور دارد آقای دالسیو ماچادو از برزیل است. این هنرمند نه تنها به عنوان بهترین کاریکاتوریست در برزیل در سه سال گذشته انتخاب شده، علاوه بر آن در آمریکای لاتین هم در سال ۲۰۱۷ به

عنوان بهترین کاریکاتوریست سیاسی شناخته شده است. همچنین از دیگر داوران عرصه بین الملل می‌توانم به آقای نیکولا لیستس از کرواسی اشاره کنم که در بسیاری از آژانس های بین المللی کاریکاتور در دنیا قلم می‌زنند و بیش از ۵۰ جایزه بین‌المللی در کارنامه دارد.

وی درباره حضور داوران ایرانی در جمع هیئت داوران دوسالانه «کارتون کتاب» نیز توضیح داد: به رسم موجود در این دوسالانه ما از دو برگزیده ایرانی که در هر دو سالانه برنده جوایز اول و دوم می‌شوند برای داوری دوره آتی دعوت می‌کنیم که در این دوره نیز در خدمت آقایان عارف نیازی و سجاد رافعی، برگزیدگان دوره پیش هستیم. همچنین بنده به عنوان نماینده نهاد در این دوسالانه و جناب آقای علیرضا ذاکری، هنرمند پیشکسوت این عرصه نیز در جمع هیئت داوران حضور داریم. کار داوری آثار توسط داوران خارجی به صورت مجازی انجام می‌شود و داوران ایرانی نیز به صورت حضوری به داوری خواهند پرداخت.

● استفاده از ظرفیت کتابخانه‌های عمومی برای پرورش و هدایت افراد مستعد

دبیر پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» ادامه داد: در این دوره از جشنواره ما بخشی جنبی را برای حضور و مشارکت هنرمندان مبتدی یا تازه کار پیش بینی کرده بودیم تا شرایطی ایجاد کنیم که از ظرفیت‌های موجود در بیش از ۳۵۰۰ کتابخانه عمومی در سراسر کشور نیز استفاده کنیم. چرا که استعدادهای بسیاری در حوزه هنر در خصوص کارتون و کاریکاتور در سراسر کشور وجود دارد که کتابخانه ها می توانند محلی برای کشف، رشد و پرورش این استعدادها و همچنین محلی برای تعامل و ارتباط مستمر با این افراد مستعد باشند.

شجاعی طباطبایی درباره جوایز جشنواره نیز گفت: طبق اعلام قبلی و بر اساس استانداردهای بین‌المللی در این دو سالانه به نفر اول ۱۵۰۰ یورو، نفر دوم ۱۰۰۰ یورو و نفر سوم ۵۰۰ یورو به همراه تندیس و لوح تقدیر اهدا خواهد شد. همچنین در بخش جنبی نیز برای ۵ برگزیده، هر کدام ۵ میلیون تومان درنظر گرفته شده است. خوشبختانه تا به امروز شاهد استقبال خوبی در این دوسالانه بوده‌ایم که البته انتظار داریم در هفته پیش رو تعداد بیشتری در این رویداد فرهنگی هنری، مشارکت کنند که هم‌افزایی با سایر دستگاه‌های فرهنگی و هنری کشور می‌تواند کمک چشم‌گیری به این روند داشته باشد.

● دریافت ۱۵۰۰ اثر از ۵۸ کشور جهان در دوسالانه «کارتون کتاب» تا کنون

وی با ارائه گزارش مختصری از آثار دریافت شده تا کنون گفت: تا کنون در این دوره از جشنواره هنرمندانی از ۵۸ کشور جهان مشارکت کرده‌اند که بیشترین آثار رسیده از کشور ایران با ۱۱۰ هنرمند و پس از آن از کشور چین با ۳۸ هنرمند بوده و همچنین از سایر کشورهای جهان از آمریکای لاتین گرفته تا کشورهای آسیایی نیز در حال ارسال آثار خود هستند که تاکنون حدود ۱۵۰۰ اثر از هنرمندان خارجی دریافت شده است.

رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی در اختتامیه جشنواره قلم زرین مطرح کرد؛

لزوم تخصیص منابع برای تقویت کتابخانه های عمومی در دولت جدید

همزمان با روز بزرگداشت قلم، آیین اختتامیه نوزدهمین دوره جایزه قلم زرین با حضور غلامعلی حدادعادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی؛ مهدی رمضانی، معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور؛ راضیه تجار، دبیر انجمن قلم ایران؛ محمد هادی ناصری طاهری، مدیرکل کتابخانه های عمومی استان تهران؛ پدرام پاک‌آیین، نایب رئیس انجمن قلم ایران؛ سعید طاووسی مسرور، استاد تاریخ اسلام و عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی و سهیلا عبدالحسینی، دبیر این دوره جایزه، در آمفی تئاتر کتابخانه مرکزی پارک شهر برگزار شد.

غلامعلی حدادعادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی در این مراسم با اشاره به لزوم یافتن راه هایی برای انس نسل جوان با کتاب، اظهار داشت: علاوه بر خانواده ها که می توانند این اندیشه را انتقال بدهند، مدرسه نقش مهمی ایفا می کند. روش آموزش ما باید به گونه‌ای باشد که مراجعه دانش‌آموز به کتابی

غیر درسی را ایجاب کند. در بسیاری از شهرهای ایران دانش‌آموز وقتی وارد کلاس اول ابتدایی می‌شود تا پایان دوره ابتدایی، غیر از کتاب‌های درسی هیچ کتاب دیگری نمی‌خواند. یعنی نه در شهر کتابفروشی در دسترسی وجود دارد، نه امکان خرید کتاب برای همه فراهم است، نه در مدرسه کتابخانه فعالی وجود دارد و نه درس‌ها به گونه‌ای تنظیم شده که دانش‌آموز ناچار به مطالعه کتاب غیر درسی باشد؛ بنابراین ارتباط بین کودک و نوجوان با کتاب برقرار نمی‌شود. بعد از دوران ابتدایی زمانی که دیگر شخصیت او شکل می‌گیرد، تغییر این شخصیت دشوار خواهد شد؛ بنابراین باید تغییرات ساختاری در شیوه آموزش به وجود بیاید و معلم‌ها خودشان اهل مطالعه باشند و دانش آموزان را به مطالعه تشویق کنند.

رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی با بیان اینکه بعضی مدارس کلاس فوق برنامه مخصوص مطالعه دارند، افزود: در این کلاس‌ها همه دانش‌آموزان یک کتاب را می‌خوانند و درباره آن بحث می‌کنند و گاه نویسنده و مترجم را دعوت می‌کنند. این فرهنگ باید گسترش پیدا کند؛ البته در سال‌های اخیر به دلیل تحریم‌ها و وابستگی ما در بحث کاغذ به خارج، روز به روز قیمت کتاب بیشتر می‌شود؛ به طوری که اکنون کتاب از کالاهای تجملی محسوب شده و در سبد خانوار جایی ندارد.

حدادعادل اضافه کرد: صنعت نشر در ایران با توجه به مشکلات معیشتی، با دشواری‌های گوناگونی روبه رو است. امیدواریم دولت آینده با سیاست‌گذاری‌هایی تقویت و افزایش منابع کتابخانه های عمومی را در پیش گیرد تا یکی از مشغولیت‌های اوقات فراغت جوانان، مراجعه به کتابخانه‌ها باشد.

وی با اشاره به تأثیر فضای مجازی بر فرهنگ گفت: با گسترش استفاده از فضای مجازی همه چیز تغییر کرده است. فضای مجازی مطبوعات را از صحنه بیرون کرد. امروز دیگر نمی توان نقشی برای روزنامه مکتوب قایل شد و هر کس در جیب خودش، هزاران روزنامه دارد.

حدادعادل اضافه کرد: با ظهور فضای مجازی، قلم قداست سنتی و عرفی خود را از دست داده است. در طول تاریخ شخصیت های برجسته اهل قلم بودند و اسم آن ها احترام و ادب برمی‌انگیخت. در گذشته نوشته اعتبار و سندیتی داشت، اما در فضای مجازی همه همانطور که صحبت می کنند، می‌نویسند. یعنی این فضا امتیاز میان حرف زدن معمولی با نویسندگی را از بین برده است.

وی خواستار برگزاری نشست هم اندیشی از سوی انجمن قلم به منظور بررسی محاسن و معایب فضای مجازی شد.

با رای‌گیری از کتابداران بخش‌های نابینایان؛

اعضای جدید کارگروه تخصصی نابینایان کتابخانه‌های عمومی انتخاب شدند

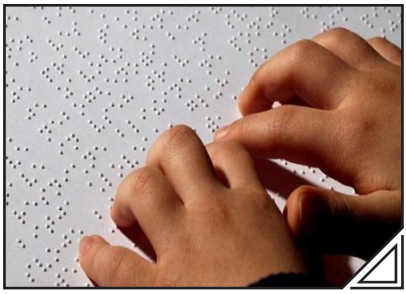

جلسه انتخاب اعضای جدید کارگروه تخصصی نابینایان سه شنبه مورخ ۱۵ تیر ماه سال ۱۴۰۰ با مشارکت و رأی گیری از کتابداران شاغل در بخش های نابینایان کتابخانه های عمومی برگزار و اعضای جدید این کارگروه تخصصی برای یک دوره دو ساله انتخاب و معرفی شدند.

برای انتخاب اعضای کارگروه تخصصی نابینایان در دوره فعلی، کمیته ای در اداره کل توسعه کتابخانه ها و مشارکت ها تشکیل و طی بخشنامه ای، شیوه نامه برگزاری انتخابات به استان ها ابلاغ شد. در ادامه از کتابداران مایل به عضویت در کارگروه دعوت به عمل آمد و متعاقب اطلاع رسانی به عمل آمده، تعداد ۱۲ نفر از کتابداران، متقاضی عضویت در کارگروه شده و ثبت نام کردند.

در ادامه طی بخشنامه ای، زمان و ساز و کار برگزاری انتخابات به همراه اسامی متقاضیان عضویت در کارگروه به ادارات کل استانی اعلام و بخشنامه ها و مشخصات نامزدها از طریق پیام رسان در فضای مجازی برای تمامی کتابداران مشمول اطلاع رسانی شد.

در نهایت رأی گیری با مشارکت کتابداران بخش های نابینایان با حضور اعضای کمیته برگزاری انتخابات شامل مدیرکل توسعه کتابخانه‌ها و مشارکت ها، مشاور معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی، رئیس اداره نظارت و ارزیابی توسعه کتابخانه ها و نماینده دفتر نظارت و بازرسی برگزار شد.

بر اساس آرای اخذ شده، رسول رضایی، کتابدار بخش نابینایان کتابخانه ولیعصر اصفهان، روح الله ساعی، کتابدار بخش نابینایان کتابخانه مرکزی تبریز، داریوش جوادی، کتابدار بخش نابینایان کتابخانه امیرکبیر کرج، پریسا محمدی، کتابدار بخش نابینایان کتابخانه حسینعلی رئیسی شیراز، رقیه شفیعی، کتابدار بخش نابینایان کتابخانه مرکزی ایلام به عنوان اعضای اصلی و حسن عبدلی، کتابدار کتابدار آیت الله خامنه ای شهر قم بعنوان عضو علی البدل کارگروه تخصصی نابینایان کتابخانه‌های عمومی کشور به مدت دو سال از تاریخ از مرداد ماه ۱۴۰۰ تا ۳۱ تیرماه ۱۴۰۲ انتخاب شدند.

فراخوان یازدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی منتشر شد

نگاهی به منابع طرح کتاب‌خوان خرداد و تیر ۱۴۰۰

گفتمان مقاومت، میراث امام برای قرن های آینده

اهتمام ویژه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برای پرداختن به موضوع اهل بیت(ع)

ترویج فرهنگ کتابخوانی، محوری ترین وظیفه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور است

فعالیت های نهاد در حوزه کتاب و کتاب خوانی قطعاً نتیجه خواهد داد

توجه ویژه نهاد به عرصه شعر برای ترویج فرهنگ کتابخوانی قابل تقدیر است

موفقیت دوسالانه کارتون کتاب در کسب ۵ ستاره به عنوان یک رویداد هنری جهانی

همزمان با ایام ولادت امام رضا (ع)؛

فراخوان یازدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی منتشر شد

فراخوان یازدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی، با معرفی ۶ عنوان کتاب و بخش ویژه حضرت مهدی(عج)، در راستای اشاعه و ترویج فرهنگ منور رضوی و گسترش فرهنگ کتاب‌خوانی منتشر شد.

یازدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی توسط نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و با همکاری بنیاد فرهنگی هنری بین المللی امام رضا علیه‌السلام و معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در راستای اشاعه و ترویج فرهنگ منور رضوی، گسترش فرهنگ کتاب‌خوانی، شناسایی و معرفی کتاب های فاخر مرتبط با فرهنگ و سیره اهل بیت(ع)، با اضافه شدن بخش ویژه حضرت مهدی(عج) برگزار می شود.

در یازدهمین دوره این جشنواره در کنار رشته های نقاشی، پویش کتابخوان، مسابقه چهارگزینه ای و داستانک نویسی، رشته های شعرسرایی، پویش «برای امام زمانم» و قصه گویی اضافه شده و برای جلب مشارکت بیش از پیش ناشران و کتابداران دو بخش حمایت از چاپ و انتشار منابع برتر و نیز مروجان فرهنگ رضوی در نظر گرفته شده است.

منابع معرفی شده در یازدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی

در فراخوان یازدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی ۶ عنوان کتاب در سه رده سنی «کودک»، «نوجوان» و «جوان و بزرگسال» معرفی شده است. در رده «کودک» (۴ تا ۱۲ سال، متولدین ۱۳۸۸-۱۳۹۶) کتاب‌های «زندگی امام رضا(ع)» اثر سید مهدی مهاجرانی از انشارات کتابک و «مجموعه ۱۴ معصوم: امام زمان(ع)» اثر زهرا عبدی از انتشارات جمکران معرفی شده است. کودکان علاقه مند می توانند در دو رشته نقاشی و پویش کتابخوان به ازای هر دو کتاب، شرکت کنند.

در رده سنی نوجوان (۱۳ تا ۱۷ سال، متولدین ۱۳۸۳-۱۳۸۷) کتاب های «برای ضامن آهو، ۵۵ پرسش و پاسخ درباره امام رضا(ع) و زیارت ایشان» اثر غلامرضا حیدری ابهری از انتشارات به نشر و «ده قصه از امام زمان(عج)» اثر فریبا کلهر از انتشارات قدیانی، منابع یازدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی خواهد بود. نوجوانان می توانند در شش رشته نقاشی، پویش کتابخوان، مسابقه چهارگزینه ای، شعرسرایی، پویش برای امام زمانم و قصه گویی به ازای هر دو کتاب شرکت کنند.

همچنین «چشمه های بهشت: گزیده عیون اخبار الرضا(ع)» اثر محمد هادی زاهدی

از انتشارات به نشر و «پرسش و پاسخ های دانشجویی: مهدویت (دوران ظهور)» اثر رحیم کارگر از انتشارات معارف، منابع یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی در رده سنی جوان بزرگسال (بالای ۱۸ سال) خواهد بود. بزرگسالان می توانند در شش رشته پویش کتابخوان، چهارگزینه‌ای، شعرسرایی، داستان کوتاه (داستانک، دل نوشته و متن ادبی)، تولید آثار هنری، قصه گویی شرکت کنند. همچنین کتابداران علاقه مند می توانند در بخش مروّجان فرهنگ رضوی و نیز نویسندگان و ناشران علاقه‌مند می توانند در بخش چاپ و انتشار شرکت کنند.

● بخش های یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی

این جشنواره در دو بخش «فردی» و «خانوادگی» در بستر الکترونیک برگزار می‌شود. علاقه‌مندان می‌توانند با مطالعه منابع مرتبط، به صورت فردی یا خانوادگی از طریق سامانه مسابقات الکترونیک کتابخوانی به نشانی www.samakpl.ir در جشنواره شرکت کنند.

در بخش «فردی» افراد علاقه‌مند می‌توانند متناسب با رده سنی خود ضمن مطالعه کتاب‌ها در هر یک از رشته های جشنواره شرکت کنند.

در بخش «خانوادگی» نیز اعضای خانواده می‌توانند متناسب با رده سنی خود با مطالعه کتاب ها، به بخش خانوادگی سایت مراجعه کرده و در هر یک از رشته های مسابقه شرکت کنند.

شرکت کنندگان در مسابقه تنها می توانند در یکی از قالب‌های فردی و خانوادگی شرکت کنند. همچنین شرکت کنندگان بخش خانوادگی دو بار وارد مرحله قرعه‌کشی خواهند شد.

● شرایط و مقررات شرکت در یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی

راهنمای شرکت در رشته نقاشی

مسابقه نقاشی در رده سنی کودک و نوجوان منوط به خواندن و ترسیم تصویر متناسب با مفاهیم موجود در کتاب با ذکر نام کتاب و عنوان داستان مورد نظر است. هر فرد می‌تواند به ازای هر کتاب در رده سنی خود، دو نقاشی ارسال کند. علاقه‌مندان برای شرکت در این بخش می‌توانند بر روی صفحه A۴ نقاشی‌های خود را کشیده و تصویر با کیفیت نقاشی را به صورت تمام صفحه در سایت جشنواره بارگذاری کنند. شرکت کنندگان باید مشخصات خود شامل: نام و نام خانوادگی، سال تولد، نام کتاب و عنوان داستان، در یک سانتی متری بالای صفحه (به

طوری که به نقاشی خللی وارد نشود) خوانا و دقیق ذکر کنند. ترسیم نقاشی با هر سبکی و استفاده از تمامی ابزار نقاشی (مدادرنگی، آبرنگ، مداد شمعی، گواش و زغال و ...) آزاد است اما نقاشی ارسالی بایستی به صورت فردی بدون دخالت افراد دیگر ترسیم شود. در انتخاب نقاشی‌های برتر اولویت با آثاری است که مشابه تصاویر کتاب نباشد. گروه سنی کودک در دو بخش ۴ تا ۷ سال و ۸ تا ۱۲ سال به صورت مجزا داوری و تقدیر می‌شوند.

راهنمای شرکت در پویش کتابخوانی

شرکت کنندگان (گروه‌های سنی کودک، نوجوان و بزرگسال) فیلم‌های معرفی و خوانش بخش‌های جذاب کتاب (از منابع جشنواره در رده سنی خود) را می توانند در قالب پویش کتابخوانی و به صورت فردی ارسال کنند. هر فرد می‌تواند به ازای هر کتاب در رده سنی خود، یک ویدئو ارسال کند. در هنگام ضبط فایل‌های ویدئویی هر شرکت کننده بایستی ابتدا نام و نام خانوادگی خود و نام کتاب و داستان یا صفحه مربوطه را ذکر کند. فیلم‌های ارسالی باید به صورت افقی ضبط و حداکثر در ۵ دقیقه با حجم ۱۰۰ مگابایت در سایت جشنواره بارگذاری شود. گروه سنی کودک در دو بخش ۴ تا ۷ سال و ۸ تا ۱۲ سال به صورت مجزا داوری و تقدیر می‌شوند.

راهنمای شرکت در مسابقه چهارگزینه‌ای

شرکت کنندگان (گروه‌های سنی نوجوان و بزرگسال) می‌توانند با انتخاب و مطالعه منابع جشنواره متناسب با رده سنی خود در این رشته شرکت کنند. هر فرد می‌تواند به ازای هر کتاب در رده سنی خود، در یک مسابقه چهارگزینه‌ای شرکت کند.

راهنمای شرکت در رشته شعرسرایی

علاقه‌مندان (گروه‌های سنی نوجوان و بزرگسال) برای شرکت در این بخش می‌توانند پس از مطالعه منابع متناسب با رده سنی خود، سروده‌های خود را (برگرفته از محتوای منابع) در سایت بارگذاری کنند. هر فرد می‌تواند به ازای هر کتاب در رده سنی خود، یک شعر ارسال کند. اشعار به زبان یا گویش محلی نیز پذیرفته می‌شود.

راهنمای شرکت در پویش «برای امام زمانم»

در صورتی که مطالعه کتابی با موضوع مهدویت از منابع آزاد (منابع جشنواره در گروه های سنی مختلف و منابع دیگر مرتبط با موضوع) در نوجوانان انگیزه و رویکردی جدید ایجاد کرده که صفت یا عمل نیکویی به دنبال داشته، می‌توانند به منظور شرکت در این پویش

فیلمی تحت عنوان «من برای تعجیل در فرج امام زمانم این‌گونه عمل کردم» از خود تهیه کرده و آن را در صفحه اینستاگرام با هشتگ #پویش_برای_امام_زمانم منتشر، سپس آدرس صفحه به همراه کلیپ مورد نظر را در سایت جشنواره بارگذاری کنند. فیلم‌های ارسالی باید به صورت افقی، حداکثر در ۵ دقیقه با حجم ۱۰۰ مگابایت ضبط و در سایت جشنواره بارگذاری شود. شرکت کنندگان هنگام ضبط فایل‌های ویدئویی باید ابتدا خود را معرفی کنند، نام کتاب، داستان یا صفحه مربوطه را بیان و همچنین در خصوص فعالیت مورد نظر را توضیح دهند. شرکت‌کنندگان می‌توانند پس از بارگذاری پویش در فضای مجازی با هشتگ‌های مربوطه به ترتیب اولویت (#برای_امام_زمانم، #جشنواره_کتابخوانی_رضوی، #نهاد_کتابخانه_های_عمومی_کشور) لینک اثر به همراه کلیپ را در سایت جشنواره بارگذاری کنند. انتشار این پویش با هشتگ خاص و منشن کردن صفحه نهاد (@iranplir) در اولویت داوری و امتیازدهی هستند.

راهنمای شرکت در رشته داستان کوتاه (داستانک)، دل نوشته و متن ادبی

علاقه‌مندان شرکت در این بخش (گروه سنی بزرگسال) با توجه به منابع جشنواره در رده سنی خود می‌توانند از محتوای کتاب‌ها، احادیث، آیات و ... به نگارش داستانی کوتاه، دل نوشته و یا متن ادبی پرداخته و آن را با ذکر شماره صفحه کتاب و عنوان داستان در سایت بارگذاری کنند. هر فرد می‌تواند به ازای هر کتاب در رده سنی خود، یک متن ارسال کند. داستان‌های کوتاه باید حداکثر ۱۰۰۰ کلمه باشد.

راهنمای شرکت در رشته قصه گویی

علاقه‌مندان شرکت در این بخش (رده سنی نوجوان و بزرگسال) می‌توانند در موضوعات جشنواره (حضرت امام رضا(ع) و حضرت مهدی(عج)) و از منابع آزاد (منابع جشنواره در گروه های سنی مختلف و منابع دیگر مرتبط با موضوع) با ارسال قصه متناسب با رده سنی کودک و نوجوان و بارگذاری آن در سایت در این بخش شرکت کنند. هر فرد می‌تواند به ازای هر موضوع، یک قصه ارسال کند. قصه گویی می تواند همراه با اجرای نمایش خلاق باشد. شرکت کنندگان می‌بایست قصه‌گویی خود را در قالب فیلم موبایلی به صورت افقی حداکثر ۵ دقیقه با حجم ۱۰۰ مگابایت ضبط کرده و آن را ارسال کنند و در ابتدای ضبط فیلم خود را معرفی و عنوان و مشخصات کتاب را ذکر کنند.

راهنمای شرکت در رشته تولید آثار هنری

علاقه‌مندان شرکت در این بخش می‌توانند در موضوعات جشنواره (حضرت امام رضا(ع) و حضرت مهدی(عج)) و از منابع آزاد (منابع جشنواره در گروه های سنی مختلف و منابع مرتبط با موضوع) در قالب تولید آثار هنری خود (کتاب محور) مانند موشن‌گرافی، کلیپ، فیلم کوتاه، انیمیشن، پوستر و خط نوشته و ... و بارگذاری آن در سایت، در این بخش شرکت کنند. هر فرد می‌تواند به ازای هر موضوع، سه اثر ارسال کند. شرکت در این قالب به دو صورت ارسال فایل عکس و فیلم امکان پذیر است. شرکت کنندگان می‌بایست آثار خود را به صورت فایل‌های عکس و فیلم با حجم ۱۰۰ مگابایت ارسال کنند و دبیرخانه جشنواره حق استفاده از آثار در رسانه‌های مکتوب و چاپی و اطلاع رسانی، فضاهای مجازی و تبلیغات فرهنگی و ... را با ذکر نام هنرمند و نیز حق دخل تصرف را خواهد داشت. آثار ارسالی نباید تکراری بوده و برگزیده جشنواره‌های دیگر شده باشد. تمام حقوق مادی و معنوی آثار ارسالی مربوط به نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور است.

راهنمای شرکت در بخش حمایت از چاپ و انتشار منابع برتر (ویژه ناشران)

ناشرانی که منابع فاخر و جدید (چاپ نشده) در گروه های سنی مختلف در موضوعات امام رضا(ع) و حضرت فاطمه معصومه(س) و حضرت احمد بن موسی(ع) در اختیار دارند، می توانند فایل pdf و یا ماکت کتاب مورد نظر را در سایت بارگذاری کنند. کتاب‌های برتر پس از انجام داوری و تائید کارگروه تخصصی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برای خرید و یا استفاده در جشنواره‌های کتاب‌خوانی مورد حمایت قرار می گیرند.

راهنمای شرکت در رشته مروجان فرهنگ رضوی (ویژه کتابداران)

کتابداران به عنوان مروّجان فرهنگ رضوی می‌توانند با بارگذاری هرگونه اقدام انجام شده در خصوص تبلیغ و ترویج جشنواره، در فضاهای در اختیار اعم از گروه، کانال و صفحات مجازی (ایجاد صفحه مختص به جشنواره)، در این بخش شرکت کرده و لینک و آدرس مربوطه را در سامانه سماک بارگذاری کنند. این رشته همه فعالیت‌های پیرامون تبلیغ و ترویج جشنواره اعم از جلب مشارکت، انعکاس بیشتر جشنواره در فضای مجازی، معرفی منابع و خوانش بخش‌های مختلف از کتاب، انجام فعالیت‌هایی نظیر: قصه‌گویی، نمایشنامه‌خوانی، پویش کتابخوان، نقاشی و ...، فعالیت‌های جمعی کتابداران در شناساندن جشنواره بین عموم مردم، همراهی کتابداران در

نحوه اجرای جشنواره در کتابخانه و شهرستان و استان خود و ... را در بر می‌گیرد.

صفحات بر اساس کیفیت و خلاقیت پست، تنوع فعالیت، دیده شدن و مورد پسند قرار گرفتن از طرف بازدیدکنندگان و ... ارزیابی و داوری می شوند. شرکت کنندگان می بایست فعالیت‌های خود را به ترتیب اولویت با هشتگ های #مروجان_فرهنگ_رضوی، #جشنواره_کتابخوانی_رضوی، #کتابدار_رضوی و #نهاد_کتابخانه_های_عمومی_کشور در فضاهای مجازی منتشر کنند. انتشار این پویش با هشتگ خاص و منشن کردن صفحه نهاد (@iranplir) در اولویت داوری و امتیازدهی است.

تقدیر از برگزیدگان در سطح ملی

برگزیدگان یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی در دو سطح «ملی» و «شهرستانی» معرفی و تقدیر می شوند. جزئیات مربوط به جوایز در اسرع وقت اطلاع رسانی خواهد شد.

مهلت شرکت در جشنواره

علاقه‌مندان به شرکت در یازدهمین جشنواره کتابخوانی رضوی تا ۱ آبان ۱۴۰۰ فرصت دارند آثار خود را به دبیرخانه جشنواره ارسال کنند.

علاقه مندان می توانند برای دریافت فایل منابع به آدرس www.samakpl.ir مراجعه و یا به منظور دریافت امانی – فیزیکی کتاب‌های جشنواره به کتابخانه‌های عمومی سراسر کشور مراجعه کنند.

نشانی دبیرخانه

تهران، بلوار کشاورز، تقاطع فلسطین، خیابان شهید کبکانیان، خیابان شهید طباطبایی‌رفیعی، نبش کوچه شهید نوری (کامبیز)، پلاک ۱۸، معاونت توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی، اداره‌کل ترویج کتابخوانی و امور فرهنگی.

شماره‌ی تماس: ۸۸۹۵۱۴۹۳

رایانامه: samak@iranpl.ir

درگاه الکترونیکی:www.samakpl.ir

نگاهی به منابع طرح کتاب‌خوان خرداد ۱۴۰۰

پنج کتاب «پیشوای صادق» اثر مقام معظم رهبری، «مردی در تبعید ابدی» اثر نادر ابراهیمی، «دوستی با طعم بستنی» اثر مرتضی دانشمند، «دایره‌المعارف محیط زیست و زندگی» اثر مهدی ضرغامیان و «دختری که رهایش نکردی» اثر لیلا عباسعلی‌زاده، آثار ارائه شده در بسته پیشنهادی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در قالب طرح کتاب‌خوان خرداد ۱۴۰۰ است.

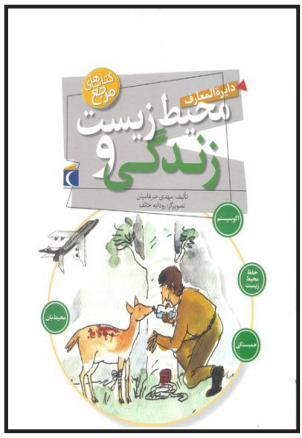

«دایره‌المعارف محیط زیست و زندگی»

- **پدیدآور: مهدی ضرغامیان**
- **ناشر: محراب قلم**
- **تعداد صفحات: ۹۶**

بیشترین اخبار محیط‌زیست را تخریب و از بین رفتن طبیعت به خود اختصاص می‌دهد؛ دریاچه ارومیه در حال خشک شدن است، ریزگردها موجب آلودگی هوا در برخی استان‌ها شده، جنگل‌های فلان منطقه در آتش می‌سوزد و... اوضاع اخبار محیط زیست در سطح جهانی از این هم وخیم‌تر است و همگی حکایت از بحران شدید محیط زیست در خشکی و دریا و هوا دارد. این اخبار سالانه و یا روزانه نیستند، بلکه در هر لحظه اتفاقات مختلفی روی می‌دهد که موجب نابودی محیط‌زیست می‌شود. تنها مؤسسات و ارگان‌های دولتی و غیردولتی نیستند که باید از تخریب محیط‌زیست جلوگیری کنند، بلکه با آموزش به کودکان و نوجوانانی که در آینده صاحب اصلی این طبیعت هستند، می‌توانیم از آن مراقبت کنیم.

در این کتاب به رابطه و تأثیر انسان بر طبیعت و چگونگی شناخت و استفاده از طبیعت در گذشته پرداخته شده است. همچنین عوامل تخریب محیط‌زیست، مدرن شدن انسان و تأثیر آن بر طبیعت از جمله موضوعاتی است که کودکان و نوجوانان را با محیط زیست و عوامل نابودی آن آشنا می‌سازد.

هر بخش و موضوعی از کتاب با تصاویر و توضیحات کوتاه و مختصر بررسی شده و در قسمت پایانی با عنوان «بهتر است بدانی!» مطالب علمی و دقیقی را ارئه می‌دهد. این دایره‌المعارف برای آشنایی و شناخت کودکان و نوجوانان از محیط پیرامونشان بسیار مناسب و برای مربیان آموزشی، کاربردی است.

«پیشوای صادق»

- **پدیدآور: حضرت آیت الله العظمی سیدعلی خامنه ای (مدظله العالی)**
- **ناشر: انقلاب اسلامی**
- **تعداد صفحات: ۱۳۴**

پیشوای صادق مجموعه سخنرانی‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی حفظه الله، درباره تحلیل زندگانی امام ششم علیه السلام بین سال‌های ۵۰-۴۵ شمسی بوده که به صورت کتاب «پیشوای صادق» در بین سال‌های ۶۰ تا ۵۸ منتشر شده است. محتوای کتاب هرچند مختصر، درباره سیره فرهنگی-سیاسی امام و یکی از بهترین تحلیل‌های سیاسی درباره عملکرد امام صادق علیه‌السلام به‌شمار می‌رود.

از دیدگاه رهبر معظّم انقلاب، سیره امامان معصوم علیهم‌السلام به انسانی ۲۵۰ ساله تشبیه می‌شود که براساس شرایط زمانی، بهترین شیوه را برای رسیدن به اهداف والای اسلام، انتخاب کرده‌اند و در این میان، امام صادق علیه‌السلام سهم مهم و تأثیرگذاری در تاریخ علمی، فرهنگی و سیاسی پیروان اهل‌بیت علیهم‌السلام داشته‌اند. آنچه در این دیدگاه نسبت به سیره سیاسی آن حضرت، مشاهده می‌شود، تلاش ایشان برای تأسیس حکومت مطلوب ائمّه علیهم‌السلام است. در این کتاب مخاطب با تعاریف عمیق و معانی دقیقِ عباراتی مانند امام، ولایت، شیعه و وظایف شیعه آشنا می‌شود. در هر یک از این موارد نیز به برخی از مهم‌ترین شبهات و مناقشات آن مفهوم پاسخ داده شده است.

همچنین رهبر معظم انقلاب در این اثر به موضوعات شرایط زمانه و اقدامات امام در تقابل با خلفای زمان، شعرا و علمای درباری و توسعه و سازماندهیِ تشکیلات مخفی تشیع و سازمان وکالت، نیز تعامل با عموم شیعیان و مباحثی مانند فلسفه امامت، فلسفه نبوت، توضیحاتی درباره اقدامات امام سجاد علیه‌السلام و نقش سازنده ایشان در تحوّل جامعه مسلمین، شاخصه دوران امام باقر علیه‌السلام و... پرداخته است.

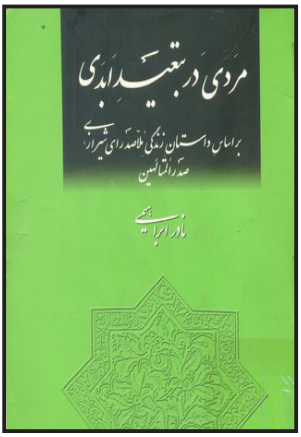

«مردی در تبعید ابدی»

- **پدیدآور: نادر ابراهیمی**
- **ناشر: روزبهان**
- **تعداد صفحات: ۲۶۵**

این کتاب زندگی ملاصدرای شیرازی از کودکی تا زمان تبعیدش به کویر است. محمد صدرا فرزند یکی از حکام فارس است که در زمان کهولت والدینش به دنیا آمده و تنها فرزند آن‌ها است. حاضر جوابی‌های محمد در عین خردسالی، بزرگترها را متعجب می‌کند. به تدریج که محمد بزرگ تر می‌شود و مدارج علمی را می‌گذراند ملّاصدرا و صدر المتالّهین می‌شود، میل ذهن او به پرواز، تمام پنجره‌ها را در هم می‌شکند، شورشی علیه سنت‌های کهنه صورت می‌دهد و افق‌های بسیار عمیقی را کشف می‌کند.

نادر ابراهیمی در این کتاب از هر فرصتی استفاده می‌کند تا اندیشه‌ها و درس‌هایی از زندگی ملاصدرا را بیان کند و حتی از نکات تاریخی عصر صفویه نیز غافل نمی‌ماند. او از مناظره‌ها، گفتگوهای ملاصدرا با بزرگانی همچون شیخ بهایی، علامه میرداماد و علامه میرفندرسکی و یا حتی تأملات و فکرهای محمدصدرا کمال استفاده را می‌برد و در لابه‌لای روایت داستان، سخنان و آموزه‌های ملا و دیگران را نقل می‌کند.

این کتاب اثری مستدل و تاریخی محض نیست و قوه تخیل و داستان‌پردازی در سراسر آن موج می‌زند. نادر ابراهیمی مناظرات شیرین فراوانی را با قوه خیال خویش خلق می‌کند که از جمله می‌توان به مناظره محمد و پدر در زمان کودکی، گفتگوهای ملّا با شیخ بهایی، پندهای شیخ بهایی به او، گفتگوی ملّا با دختر اصفهانی به جهت خواستگاری و... اشاره کرد.

در بخشی از کتاب می‌خوانیم:

زمانی‌که با زمانه خویش نساختی و با مسندنشینان و امربَران ایشان کنار نیامدی و آنچه را جاهلان می‌گویند، جاهلانه باز نگفتی، لاجرم به تبعید ابدی روح گرفتار خواهی شد.

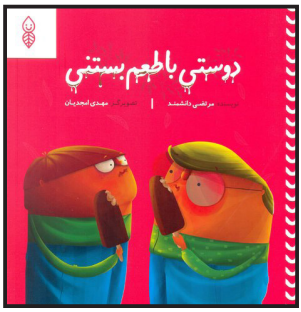

«دوستی با طعم بستنی»

- **پدیدآور: مرتضی دانشمند**
- **ناشر: باهوش، کتاب کودک شبنم**
- **تعداد صفحات: ۴۲**

آموزش مهارت‌های زندگی به کودکان و نوجوانان از مباحث بسیار مهم و کاربردی در زندگی آن‌ها است. از بهترین و تأثیرگذارترین راه‌های آموزش به کودکان، مسیر غیرمستقیم داستان است که با گنجاندن و طرح موضوع در متن داستان می‌توان آموزش مفید و مؤثری را تجربه کرد.

کتاب «دوستی با طعم بستنی» با چهار داستان کوتاه در موضوعات مختلف، مهارت‌هایی را آموزش می‌دهد و در پایان هر یک با استفاده از احادیث، اهمیت موضوع را متذکر می‌شود.

تصویرگری خلاقانه و رنگ‌های زیبا، جذابیت داستان را برای خواننده دوچندان کرده و توجه به جزئیات مباحث، عملکرد فردی و تأثیر رفتار بر دیگران از مواردی است که کتاب بر آن تأکید دارد.

در این کتاب به نقش مهم والدین و مربیان در تربیت و آموزش کودکان به وضوح اشاره شده و بر مراجعه آن‌ها به والدین برای طرح مسئله و یاری‌گرفتن از آنان تأکید می شود.

عناوین داستان های این کتاب عبارت است از: «س مثل سکوت»، «دوستی با طعم بستنی»، «زندگی بعلاوه سی»، «حرف‌های دو انگشت»؛ به عنوان نمونه در پایان داستانِ دوستی با طعم بستنی، حدیثی از امام علی علیه السلام درباره انسان خوب و مهربان آمده است: «یَعفُو عَمَّن ظَلَمَهُ، و یُعطی مَن حَرَمَهُ، و یَصِلُ مَن قَطَعَه؛ از کسی که به او ستم کرده است، گذشت می‌کند و به کسی که از او مضایقه کرده است عطا می‌کند و با آنکه از او بریده است، پیوند برقرار می‌سازد.»

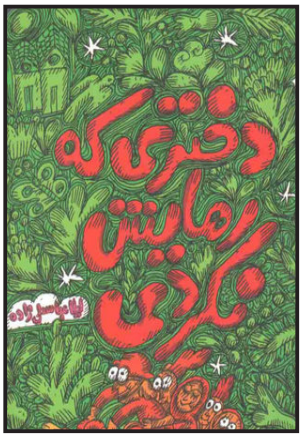

«دختری که رهایش نکردی»

- **پدیدآور: لیلا عباسعلی‌زاده**
- **ناشر: کتابستان معرفت**
- **تعداد صفحات: ۹۵**

پدیدآور این اثر درباره‌اش می‌گوید: «این داستان مال کوچکترهاست... نه نه ببخشید مال بزرگترهاست... یعنی اصلاً نمی‌توانم بگویم مال چه کسی است. فقط می‌توانم بگویم که هر کس شروع کند به این راحتی رهایش نمی‌کند. خاطراتی دبش و بامزه از دختری دهه شصتی که یک خصوصیت بارز داشت. هرجا می‌رفت دردسر قبل از او سروکله‌اش پیدا می‌شد. یک چیز دیگر هم هست. قول نمی‌دهم همه جای کتاب بخندانم‌تان، یک جا هم قرار است اشک‌تان را در بیاورم. باور ندارید بخوانید.»

کتاب برای مخاطبان متولد سال‌های پایانی دهه ۵۰ و آغازین دهه ۶۰ طعم دیگری دارد. البته دهه هشتادی‌ها و خاصه دهه نودی‌ها اگر بخوانند، شاید فکر کنند که دارند داستان تخیلی می‌خوانند و از این لحاظ برایشان جذابیت اثر دوچندان باشد. خاطرات کوتاه هستند و برخی از آن‌ها کاملاً می‌توانند خنده را بر لبان شما جاری کنند.

هنر اصلی نویسنده این است که از مسائلی که نسبتاً روزمره هستند، با انتخاب یک زاویه دید مناسب، طنزی صمیمی با قدرت همزاد پنداری خلق می‌کند. برای نمونه در بخشی از کتاب می‌خوانیم: «بگذارید خانه پدربزرگم را برایتان تشریح کنم. قبل از اینکه به در چوبی خانه برسیم، یک آغل بود مخصوص گوسفندها. کنار آغل یک توالت یا همان مستراح بود که تا سال‌ها بعد از اینکه روستا برق‌کشی شد، برق نداشت. چرایی‌اش را نمی‌دانم. لابد بزرگ‌ترها فکر می‌کردند یک همچین جایی اصلاً نیاز به روشنایی ندارد. آدم خودش که می‌داند دارد چه کار می‌کند، پس نبیند بهتر است...»

نگاهی به منابع طرح کتاب‌خوان تیر ۱۴۰۰

طرح کتابخوان تیر ۱۴۰۰ با معرفی چهار کتاب «آبی‌ها» نوشته سعید تشکری، «باغ‌های همیشه بهار» نوشته علی اصغر عزتی پاک، «زنگ عروسک‌سازی» نوشته زینب حسینجانی و «مارش میرا» نوشته صادق سلیموویچ با ترجمه مریم رضائیان و وحیدپرست تاش برای استفاده در طرح های کتاب محور کتابخانه‌های عمومی سراسر کشور ارائه شد.

مارش میرا

- **پدیدآور: صادق سلیموویچ**
- **مترجم: مریم رضائیان، وحید پرست‌تاش**
- **ناشر: انتشارات پرنده**
- **تعداد صفحات: ۲۱۲**

جنگ‌ها در هر سرزمینی، چون زخمی عمیق و جانکاه اثرات جبران‌ناپذیری را به‌جای می‌گذارند. «مارش میرا»، «راهپیمایی زندگی» و یا «راهپیمایی صلح» از یادگارهای جنگ بوسنی است.

رمان «مارش میرا» را صادق سلیموویچ بر مبنای روایت واقعی هفت شهروند سربرنیتسا که به امید نجات، عازم شهر توزلا می‌شوند نگاشته است.

با خواندن این رمان شما نیز به همراه هفت نفری که از این جاده مرگ به مدت ده روز با تمام خستگی، گرسنگی و تشنگی و با اندک امیدی برای نجات خود تلاش کرده‌اند تا زنده بمانند همراه می‌شوید؛ در میان آنان، ترس، ناامیدی، خطر کردن، مراقبت و امیددادن به یکدیگر و رهانکردن دوستان را می‌بینید و از همه دردناک‌تر، دیدن اسارت همشهریانشان به دست دشمن و بی‌اطلاعی از سرانجام آنان. اما هنوز امید به خداوند و نجات از این مهلکه را دارند و همین نور نجات‌بخش، آنان را مقاوم و زنده نگه‌داشته.

در بخشی از کتاب آمده است: «هیچ تحقیری بزرگ‌تر از این نیست که بدون هیچ گناهی از سرزمین خود رانده شوی و همانند حیوان به دنبال شکار تو باشند!»

نویسنده در نگارش این فجایع انسانی تلاش کرده، با توجه به ناشناخته بودن مکانی که اتفاقات رخ داده، ظلم و رنجی را که در کشور بوسنی و هرزگوین اتفاق افتاده به گوش جهانیان برساند.

پس از انتشار این کتاب و آشنایی مردم جهان با وقایع این مسیر طولانی، همه ساله در سالروز گرامی‌داشت یاد و خاطره کشته‌شدگان، در این مسیر کیلومترها پیاده‌روی می‌کنند.

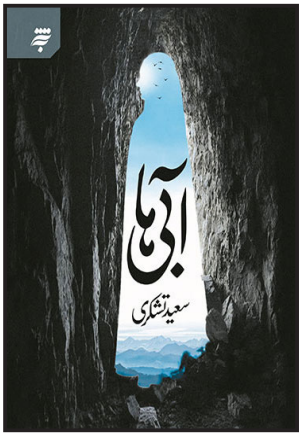

آبی‌ها

- **پدیدآور: سعید تشکری**
- **ناشر: به‌نشر**
- **تعداد صفحات: ۱۲۸**

آبی‌ها روایت زندگی ذکریای رومی است؛ پزشک مسیحی که در یک دِیر در شهر انتاکیه زندگی می‌کند. او هم‌عصر هارون‌الرشید خلیفه عباسی است که وقتی باخبر می‌شود هارون او را به دربار خود احضار کرده، به‌ناچار دِیر انطاکیه را ترک کرده و راهی مدینه می‌شود.

او برای اینکه از گزند سربازان هارون در امان بماند چند روزی را در زادگاه خود هالینوبلس می‌گذراند، شهری که مسلمانان به آن حرّان می‌گویند و پس از آن برای رسیدن به مقصود خود سفر را از سر می‌گیرد. در طول این سفر در کنار اتفاقاتی که برایش رخ می‌دهد و روایت ماجراهای تعقیب و گریز، سرانجام به سرچشمه علم و معرفت می‌رسد و او که همواره تشنه معرفت و دانش است در کسوت شاگردی امام رضا علیه‌السلام در می‌آید.

ذکریا که نادیده دلداده و طالب گوهری ناب شده، گام در مسیری پرخطر می‌گذارد تا حضور الگویی تام و تمام را درک کند. شناخت او هر لحظه از مولایش بیشتر می‌شود. ایمان در عمق قلبش رخنه می‌کند و چیزهایی را می‌آموزد که هر کسی گنجایش و ظرفیت شنیدن آن را ندارد.

این حکایت خواندنی و کم‌نظیر و شورانگیز را از دست ندهید.

باغ‌های همیشه بهار: روایتی داستانی از زندگی امام محمدباقر علیه‌السلام

- **پدیدآور: علی‌اصغر عزتی‌پاک**
- **ناشر: شرکت انتشارات سوره مهر**
- **تعداد صفحات: ۱۵۴**

بحث تربیت در دوران نوجوانی که دوران شکل‌گیری شخصیت و منشأ تحولات روحی و جسمی فراوان است، امری حساس و پیچیده است. هدایت و راهنمایی درست آن‌ها در این دوران، باید همراه با بهترین روش‌های تربیتی و ارتباطی صورت پذیرد. داشتن یک الگوی مناسب و محبوب، تأثیر بسزایی در تربیت نوجوانان دارد. با تبیین روش و سیره زندگی امامان می‌توان الگوی شایسته رفتاری را برای آنان معرفی کرد.

کتاب «باغ‌های همیشه بهار» در قالب داستان، زندگی امام محمدباقرعلیه‌السلام را همراه بانکته‌های تربیتی و رفتاری به شکلی جذاب روایت می‌کند.

برای نگارش این اثر از منابع معتبر فراوانی درباره زندگی «امام محمدباقر علیه السلام» استفاده شده. سه فصل این کتاب، هر یک از زبان یکی از شخصیت‌های نزدیک به آن امام بزرگوار نظیر «جابر بن عبدالله انصاری»، «جابر جعفی» و «عبدالله بن عطا تمیمی» روایت شده است.

متن کتاب نثری روان، ساده و روایت‌گونه دارد و وقایع زمان امام علیه السلام را به طور غیرمستقیم همراه با تصاویر خلاقانه برای نوجوان بازگو می‌کند.

زنگ عروسک‌سازی: آموزش ساخت انواع عروسک دست‌ساز

- **پدیدآور: زینب حسینجانی**
- **ناشر: نشر طلایی**
- **تعداد صفحات: ۶۴**

ساختن کاردستی از اضافات و وسایل دورریختنی، برای تقویت حس خلاقیت و یادگیری کودکان و سرگرم نمودن آنان از جمله راهکارهای آموزشی اثرگذار است.

در کتاب «زنگ عروسک‌سازی» می‌آموزید که ساختن عروسک کار سختی نیست و به وسایل خاصی نیاز ندارد، فقط با استفاده از تکه‌های دورریختنی پارچه، کاموا، دکمه و... و با روش‌های بسیار ساده، می‌شود عروسک‌های جذابی ساخت.

از ویژگی‌های این کتاب، آموزش گام‌به‌گام با تصاویر است که مراحل کار را نشان می‌دهد. در برخی از کاردستی‌ها الگوهای لازم را نیز ارائه نموده. کافی است که خواننده (کودک یا نوجوان) با نگاه‌کردن به این تصاویر و گاهی با کمک گرفتن از بزرگترها، عروسک‌های زیبای دست‌سازش را بسازد.

نویسنده شما را با روش ساده ساخت عروسک انگشتی که برای قصه‌گویی کودکان بسیار کاربردی است، عروسک پشمی، نمدی، عروسک جورابی ضخیم، عروسک کامواپیچ، عروسک گلدانی، عروسک خمیری، عروسک گبه‌ای و... آشنا می‌نماید. از عروسک‌هایی که می‌سازید می‌توانید برای بازی، دکور، هدیه‌دادن و یا اجرای نمایش خانگی استفاده کنید.

پس از یادگیری این روش‌ها می‌توانید با ابتکار خود در رنگ و شکل و حرکت آن‌ها تغییراتی ایجاد نمایید و در کمترین زمان و هزینه و با کمی خلاقیت کودکان را سرگرم نمایید.

کیفیت خوب صفحه‌بندی، چیدمان تصاویر و توضیحات کوتاه و کاربردی، از امتیازات این کتاب محسوب می‌شود.

وبینار بین المللی «مکتب جهانی امام روح الله» برگزار شد؛

گفتمان مقاومت، میراث امام برای قرن های آینده

به مناسبت بزرگداشت سالگرد ارتحال امام خمینی (ره) وبینار بین المللی «مکتب جهانی امام روح الله» با حضور مسئولان نهاد، اساتید، صاحب نظران و شاعران داخلی و خارجی برگزار شد.

نام امام با تاریخ معاصر جهان آمیخته شده است

دکتر محمد علی ربانی «رایزن فرهنگی ایران در دهلی نو» در این وبینار ضمن تشکر از برگزار کنندگان این نشست، نام و یاد خاطره حضرت امام را گرامی داشت و یادآور شد: در این فرصت کوتاه تبیین و تشریح درست مکتب امام خمینی (ره) کار دشواری است. بدون تردید نام امام با تاریخ معاصر جهان آمیخته شده است و ایشان به اذعان بسیاری از تحلیل گران، منادی معنویت و دمیدن روح جدید برای جهان معاصر بودند و در ایجاد تحولات در نظام بین المللی و شکل گیری اسلام در جهان نقش موثری را ایفا کردند.

وی ادامه داد: نوآوری که حضرت امام در شکل گیری نظام اسلامی داشتند با ترکیبی از

سنت اسلامی و یافته هایی از عقلانیت دنیای جدید، تحت عنوان «جمهوری اسلامی» و ولایت فقیه منجر به شکل گیری مکتب و اندیشه های سیاسی و فکری حضرت امام شد و فصل جدیدی را در نظام‌ها و حوزه های سیاسی ایجاد کرد به گونه ای که «گفتمان مقاومت» که نکته محوری مکتب جهانی امام بود منشاء تاثیرگذاری در عصر معاصر شد.

رایزن فرهنگی ایران در دهلی نو با اشاره به مقوله اخلاق در مکتب امام یادآور شد: حوزه مهم دیگری که از خصوصیات مکتب جهانی امام محسوب می شود «اخلاقی کردن سیاست» و تحقق ارزش های اخلاق نسبت به سیاست بود.

اندیشه‌های عرفانی، وجه تمایز امام با دیگران بود

محمد علی ربانی گفت: نکته مهم دیگر در چرایی پذیرش دیدگاه های امام، تحلیل و نگاه عرفانی و فلسفی از پدیده ها و مسائل سیاسی و اجتماعی بود و با وجودی که حضرت امام به فقیه سیاستمدار معروف بودند اما آن چیزی که او را از دیگران متمایز می کرد جلوه گری اندیشه های عرفانی و وارد کردن عرفان به عرصه های اجتماعی بود.

به گفته وی، نگرش حضرت امام در وحدت اسلامی و کرامت انسانی همواره از نظر ایشان دارای اهمیت خاصی بود.

رایزن فرهنگی ایران در دهلی نو با بیان اینکه پیام اصلی مکتب حضرت امام تاکید بر فطرت بشریت بود، اظهار داشت: یکی از سازوکارهای اصلی توسعه فرهنگی در دنیای معاصر وظیفه ذاتی ما در تشریح مکتب حضرت امام به دیگران است.

امام در همه ابعاد بر شریعت تاکید داشت

در بخش دیگری از این وبینار، مدیرکل امور فرهنگی نهاد کتابخانه های عمومی کشور گفت: آن چیزی که تحت عنوان مکتب امام خمینی مطرح است تاکید امام بر شریعت در همه ابعاد دینی، سیاسی و اجتماعی است.

آشتیانی ادامه داد: از خصوصیات این مکتب، تاکید امام بر عقلانیت و برخورداری از خِرد در همه امور بود که نمونه بارز آن عدم اعتماد به دشمن در همه موارد بوده است.

به گفته هادی آشتیانی، «معنویت»، تکلیف مداری، اعتماد به خدا در همه شئونات زندگی، رفتار خوب ایشان با اطرافیان از دیگر خصلت های برجسته حضرت امام بودند.

آشتیانی ادامه داد: اگر همه خصوصیات امام را در کنار هم قرار دهیم حتما ایشان را در همه عرصه ها پیشتاز خواهیم دید چرا که او همان

«مراد»ی است که مردم در تمامی اقصی نقاط دنیا «مرید» او شدند این درحالی است که احیای مبارزه با صهیونیست و کمک به مردم مظلوم فلسطین یکی دیگر از ویژگی های حضرت امام بود.

در این برنامه شاعرانی چون علیرضا قزوه، میلاد عرفانپور، مصطفی محدثی خراسانی، محمود اکرامی و علی باقرخوان نیز ضمن بیان ویژگی‌های بارز امام در عرصه‌های گوناگون، به خوانش اشعاری در ارتباط بنیانگذار انقلاب اسلامی پرداختند.

برخی از این اشعار در ادامه می‌آید.

علیرضا قزوه

هنوز این کوچه ها این کوچه ها بوی پدر دارد
نگاه روشن ما ریشه در باغ سحر دارد
هنوز ای مهربان در ماتمت هر تار جان من
نیستان در نیستان زخمه های شعله ور دارد
نمی گویم تو پایان بهاری بعد تو امّا
بهار عیش ما لبخند از خون جگر دارد
اگر خورشید رفت این آسمان خورشید می زاید
اگر خورشید رفت این آسمان قرص قمر دارد
در این بازار عاشق تر کسی کز خود نمی گوید
همیشه مرد کم گو دردهای بیشتر دارد
مخواه از نابرادرها که یار و مونست باشند
عزیز مصر بودن یوسف من! درد سر دارد
دو روزی مهربانا غربت ما را تحمّل کن
می آید آن که از درد تمام ما خبر دارد

محمود اکرامی

ابر تا خاک کف پای شهیدان گردد
نمی از غیرت دریای تو را کم دارد
آسمان مردترین غیرت جاری دیریست
کوچه آواز قدم های تورا کم دارد
ای که آیینه تماشای تو را کم دارد
کوچه آواز قدم های تو را کم دارد
تا به رقص آید و همسایه خورشید شود
خاک ماتمزده جاپای تو را کم دارد
آتش منتشر عشق که می سوزدمان
آفتابیست که فردای تو را کم دارد
سنگ هم لایق پروانه شدن هست، ولی
نفس گرم مسیحای تورا کم دارد.

مهدی باقرخان شاعر هندوستان

بر لب اهل دل و صدق و صفا خواهد ماند
نام زیبای تو در خاطره‌ها خواهد ماند
پیکر خلق خدا غرق فنا خواهد شد
از ازل تا به ابد روح خدا خواهد ماند
شمع خاموش شود، نیست ملال‌ای یاران
در شب محفل ما ذکر شما خواهد ماند
بعد از سجده و تسبیح و قیام و تقدیس
دست وا کن که همین دست دعا خواهد ماند
گلشن ماست پناه گل و باران و بهار
گر از این جا برود باز کجا خواهد ماند؟
پَر از این خانه تاریک بزن، جانب نور
تا سحرگاه همین پنجره وا خواهد ماند
از من و ما و شما هیچ نمی‌ماند، هیچ
جز همین شعر و سرودی که ز ما خواهد ماند

مصطفی محدثی خراسانی

ارمغان سفرم شعر تری آوردم
این رهاورد ز شیرین سفری آوردم
در سراپرده آن پیر دمی سرکردم
از پس پرده برایت خبری آوردم
دل سیه رفتم و در محضر نورانی عشق
زدم اکسیر بر آن قلب و زری آوردم
عمر من کوچه بی‌حادثه غفلت بود
خودگری، خودشکنی، خودنگری آوردم
مثل مرداب پر از حضرت دریا رفتم
موج گردیدم و شوریده سری آوردم
ذلت عافیت از چهره من پیدا بود
عزتی ساختم و چشم تری آوردم

رونق معرفت آنجا نه چنین اندک بود
عیب من بود که از آن مختصری آوردم

میلاد عرفان‌پور

جاری شده‌ست نغمه ی بدرود اما تب سلام نمرده‌ست
رفت آن بزرگوار و پس از او،آن رسم و آن مرام نمرده‌ست
آن مـرد بـی نمونه ی دوران، از خاطـر خواص نرفته
لبـخند هـای پیـر جمـاران در سیـنه ی عـوام نمرده‌ست
ما نسل لحظه های حضوریم،در روزگار بی تو صبوریم
چشـم انتظار صبـح ظهوریم، خـون در رگ قیام نمرده‌ست
زنده‌ست آن کـه نـام نکـویـش در ذهـن روزگار بـمانـد
آری چنانکه شیخ اجل گفت،آن مرد نیک نام نمرده‌ست
ای ابر های بغض!ببارید، خود را به گریه ها بسپارید
ای گریه های تلخ بشورید، باور کنید امام نمرده‌ست

سیده کبری موسوی بلخی
شاعر افغانستانی

کهکشان در کهکشان چشم تو خورشید آفرید
در جهان تیرهٔ شب‌کورها، دید آفرید
تک شهاب آسمانی سر رسید از دورها
در مدار تیره این شهر، ناهید آفرید
با طلوعت نیمهٔ خرداد رنگ گل گرفت
باز توفان آمد و یک شهر،گل‌چید آفرید
تا خلیل آمد تبر در دست، عالم تازه شد
در حصار بستهٔ نمرود، تردید آفرید
وارث پیغمبران در عصر الحاد جدید
در هوای شهر شرک‌آلوده، توحید آفرید
با ورودش، بهمن سرمازده آتش گرفت
قطره قطره برفها کوچید تا عید آفرید
تشنگی در جان آدم بود چون ظهر کویر
چشمه‌ساری شد پدید و سایه بید آفرید
باز خردادی دیگر آمد عروج پیر ما
در دل عشاق درد و داغ جاوید آفرید

در ادامه این نشست علی داودی و شاعرانی از هندوستان از جمله جواد عسگری، کوثر جعفری، کبری حسینی، سید حکیم بینش از شاعران افغانستان و ... به شعرخوانی درباره امام خمینی (ره) پرداختند.

در برنامه ملی محفل ادبی «از کریمه تا رضا (ع)» مطرح شد؛

اهتمام ویژه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برای پرداختن به موضوع اهل بیت(ع)

برنامه ملی محفل ادبی «از کریمه تا رضا(علیهما السلام)» سه‌شنبه ۲۵ خرداد ماه به همت شورای محافل ادبی نهاد و به میزبانی اداره کل کتابخانه های عمومی استان‌های خراسان رضوی، فارس و قم و همچنین با شعرخوانی جمعی از شاعران آیینی این استان‌ها به صورت مجازی برگزار شد.

در این مراسم مهدی رمضانی، معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور ضمن تبریک به مناسبت ایام و اعیاد دهه کرامت گفت: خوشبختانه در سال‌های اخیر فعالیت‌های فرهنگی و ادبی حول محور حضرت علی بن موسی الرضا(ع)، فاطمه معصومه(س) و حضرت شاهچراغ(ع) شکل گرفته است که یکی از فعالیت‌های مهم، اثرگذار و ثمربخشی که در این موضوع رخ داد، برگزاری منظم و منسجم جشنواره کتابخوانی رضوی بوده که به همت کتابداران عزیز در سراسر کشور شکل گرفته و امروز به یک مجموعه اقدام فرهنگی موثر در

سراسر کشور تبدیل شده است؛ فعالیتی که هر سال با بررسی اشکالات احتمالی و حرکت به سمت بهتر شدن و تعالی، توفیقات خوبی را در این مسیر به دست آورده است.

وی در ادامه با اشاره به پیمایش انجام شده از سوی «ایسپا» وابسته به جهاد دانشگاهی درباره جشنواره کتابخوانی رضوی گفت: نتایج این پیمایش نشان داده که در تمام شاخص‌های این جشنواره اتفاقات خوبی رخ داده است که جزئیات آن به زودی منتشر خواهد شد تا همکاران ما در سراسر کشور در جریان این موضوع قرار گیرند و بدانند که این حرکت فرهنگی آنها از نظر فرهنگی، ادبی و دینی چه نتایج و ثمراتی داشته است.

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد برپایی محافل ادبی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور را دیگر گام موثر در جهت پرداختن به موضوع اهل بیت(ع) عنوان کرد و گفت: راه اندازی محافل ادبی نهاد و شکل گیری محافل ادبی در استان‌ها و شهرستان‌ها، با برگزاری برنامه‌های متنوع و ثمراتی که داشته، جای خود را در میان اهالی فرهنگ و ادب کشور باز کرده است. از آنجا که موضوع حفظ و تقویت محافل ادبی در کشور همواره یکی از مهمترین دغدغه‌های مسئولان فرهنگی کشور بوده این اقدام گامی موثر برای تقویت این محافل با سابقه در کشور بوده و امیدواریم پس از عبور از دوران بیماری کرونا، جلسات محافل به صورت حضوری برگزار شود و همه جامعه ادبی و فرهنگی کشور از ثمرات و نتایج آن بهره ببرند.

رمضانی در ادامه با تقدیر از اهتمام اعضای شورای محافل ادبی نهاد و دبیران محافل ادبی سراسر کشور در پیشبرد این فعالیت ارزشمند گفت: شاید تا پیش از شیوع بیماری کرونا ما تجربه برگزاری چنین برنامه‌های مشترکی را در این سطح نداشتیم. اما شرایطی که در کشور به واسطه شیوع این بیماری حاکم شد این گونه اتفاق ها را رقم که زد که امروز شاهد برگزاری این برنامه با مشارکت و میزبانی سه استان خراسان رضوی، قم و فارس باشیم. این موضوع قابل تقدیر و قابل توجه است که آن فضای هم افزایی و همکاری را که شاید تا پیش از این تنها در کلام جاری می‌شد، امروز به مرحله اجرا در آمده و می توان نتایج آن را دید.

وی ادامه داد: وقتی سه استان دست به دست هم می‌دهند و کاری را شروع می‌کنند و شکل می‌دهند قطعاً ظرفیت‌های عدیده و متعددی را پای کار می‌آورند، با کم کردن فاصله های دور در نقاط مختلف کشور، ظرفیت‌های مختلف موجود در سراسر کشور را به اشتراک خواهد گذاشت و ما را در مسیر ایجاد عدالت

فرهنگی در کشور قرار خواهد داد که ثمرات و نتایج آن برای مردم عزیز کشور و به خصوص جامعه فرهنگی و ادبی قرار خواهد گرفت.

مهدی رمضانی در بخش دیگری از سخنان خود به انتخابات ریاست جمهوری به عنوان حرکتی اساسی، بنیادی ملی، دینی و اثربخش در تعیین سرنوشت کشور اشاره کرد و گفت: علاوه بر اینکه کتابداران در سراسر کشور به عنوان گروه‌های پیشرو در انتخابات حضور خواهند یافت، بیش از ۱۸۰ کتابخانه عمومی در سراسر کشور میزبان برگزاری انتخابات ریاست جمهوری هستند و در برگزاری این اتفاق ملی و دینی ایفای نقش خواهند کرد تا با دعوت و میزبانی از عموم مردم، شاهد مشارکت پررنگ مردم در انتخابات باشیم.

● تکلیف بزرگ کتابداران در احیای امر اهل بیت(ع)

علی اکبر سبزیان، مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان خراسان رضوی نیز در ادامه این مراسم ضمن تبریک به مناسبت فرا رسیدن ایام دهه کرامت طی سخنانی گفت: بسیار خوشحالیم که امروز در جوار ملکوتی امام مهربانی ها و امام دانایی، میزبان نگاه همکاران پرتلاش و علاقه‌مندان به شعر و ادب رضوی هستیم و خدا را مضاعف شاکریم که توفیق پیدا کردیم که در ایام دهه کرامت این آیین مجازی را برای خوانش اشعار رضوی برگزار کنیم.

وی در ادامه خطاب به کتابداران سراسر کشور گفت: دوستان بزرگوار، برادران و خواهران اهل ادب و کتابداران عزیز، من معتقدم که این روایت شریف و نورانی امام مهربانی‌ها حضرت رضا علیه السلام، برای همه ما یک تکلیف سنگین در بردارد. حضرت رضا(ع) فرمودند: «خدا رحمت کند هر کسی را که امر اهل بیت را احیا کند». از ایشان سوال کردند که «چگونه احیای امر شما صورت گیرد؟» و ایشان فرمودند: «اینکه علوم ما را فرا گیرد و به دیگران هم بیاموزد». همچنین ایشان فرموده‌اند «اگر مردم با زیبایی‌های کلام ما اهل بیت را آشنا شوند، از ما تبعیت می‌کنند».

مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان خراسان رضوی افزود: من معتقدم که شعر و ادب یکی از آوردگاه های شناسایی زیبایی کلام اهل بیت علیه السلام است و یک شاعر می‌تواند تمام زیبایی های ادبی را به کار می‌گیرد تا بیان نورانی اهل بیت علیه السلام را به مخاطب منتقل کند. لذا شعر و ادب آن هم با مایه رضوی و کرامت اهل بیت علیه السلام، بر جامعه ما بسیار موثر و تاثیرگذار است.

وی در ادامه با تقدیر از استان‌های مشارکت کننده در این برنامه، به خوانش یک دوبیتی از سید محمد شرافت و یک غزل از مرحوم قیصر امین پور پرداخت. ادامه این مراسم با شعرخوانی شاعران آیینی از استان‌های خراسان رضوی، فارس و قم همراه بود.

راضیه رجایی

دبیر محفل ادبی خراسان رضوی

چه کند بی تو دل خسته پریشانی را
کاش صبحی برسد این شب طولانی را
تویی آن چشمه جوشنده خورشید که ما
مهر کردیم به مهرت همه پیشانی را
ابرهای کرم از چشم تو آموخته‌اند
که چنین ریخته بر خاک فراوانی را
ریختم بر قدمت هستی خود را بپذیر
که کسی بازنگیرد دل قربانی را
شوق همصحبتی با تو مرا هست عزیز
با تو می‌گویم اگر آنچه که می‌دانی را
من که روشن‌تر از این صبح گواه آوردم
باز خورشید جهان‌تاب خراسانی را

احمد حیدری

ندارد قدرتی پلکت اگر با دل تماشا کن
فنا شو خویش را در آستان نور حاشا کن
دلت را بشکن و گامی به سمت آینه بردار
ترک بردار رازی را از این دیوار افشا کن
برای درد و دل پیش کریمه دست خالی باش
کویرت را برای بارش باران مهیا کن
بگو بانو به پاهایم امید بازگشتی نیست
برای ایستادن محضرت من را مداوا کن
بخوان والشمس را از مشرق لبخند بیت النور
میان ظلمت غم مانده ام بر من دری وا کن
تغزل میوزد از گنبدت جز شعر راهی نیست
به خاکستر نشستم دفترم را باز احیا کن
سلام آوردم از سمت خراسان تاجر عشقم
رسیدم را به مژگان اجابت بارت امضا کن
هوایی نجف بودم که مشهد داد تسکینم
تو نیز آیینگی کن دیده را مهمان زهرا کن

ابوالفضل عصمت پرست

غم این صحن و سرا نیز کم از شادی نیست
هیچ کس را دلِ دل کندن از این وادی نیست
من خرابت شدم و اوج کمالم این است
در خراباتِ کسی اینهمه آبادی نیست
باد جارو کش صحنت شد و من فهمیدم
نوکری درحرم ارثیه ی اجدادی نیست
باب دل بردن و دل بستن و دلدادگی است
دل اسیرش شده این صحن که آزادی نیست
مثل او هیچ کسی حرف مرا گوش نکرد
مطمئنم دل این پنجره فولادی نیست
عید روزیست که لبخند رضایت بزنی
حرفی از سال نوی شمسی و میلادی نیست
من سه جا نه ؛ همه‌ی عمر به تو محتاجم
این همان معنی قولی که به من دادی نیست؟

حجت الاسلام سید حسین سیدی

دلم شوق تو را از باغ رضوان، بیشتر دارد
بهشت کویت از فردوس، خواهان بیشتر دارد
هوای روح من ابری است آقاجان! بگریانم
هوا وقتی که دلگیر است، باران بیشتر دارد
اسیر پیله‌ی خویشم، پُرم ازحسرت پرواز
چنین پروانه‌ای شوق گلستان بیشتر دارد

تو خورشیدی اگر چه بر تمام خلق می‌تابی
ولی همسایه با همسایه، احسان بیشتر دارد
بیا دل را به اقیانوس آرام رضا(ع) بسپار
اگر دل‌شوره از شب‌های طوفان بیشتر دارد
همیشه ازدحام دست‌ها بر سفره‌ات پیداست
هر آن‌کس دست‌ودل‌باز است، مهمان بیشتر دارد
بزرگی کن مرا کوچک حسابم کن که می‌دانم
نظر بر مور، امثال سلیمان بیشتر دارد
اگر دنیا جوابم کرده، دنیای جوابی تو
که این دارالشفاء از درد، درمان بیشتر دارد
شفاعت کن مرا پیش خدا با آبروی خود
رضای دوست از این راه، امکان بیشتر دارد
غلامی تو را از مادرت زهرا(س) طلب کردم
که مادر، نقش، در تصمیم سلطان بیشتر دارد
اگر چه عطر رضوان در جهان پیچیده با نامت
ولی فیض حضورت را خراسان بیشتر دارد

غلامرضا کافی دبیر محفل ادبی استان فارس نیز در جوار حرم مطهر حضرت شاهچراغ (ع) شعری از دکتر عبدالوهاب نورانی وصال در مدح حضرت احمد بن موسی(ع) خواند که در رواق بالای سر حرم مطهر با قلمکاری و میناکاری، تزیین شده است. در این مراسم شعرخوانی از طریق ارتباط مجازی با استان قم شاعران این استان از جوار حرم حضرت معصومه (س) به شعرخوانی پرداختند. عاطفه جوشقانیان دبیر محفل ادبی استان قم غزلی به ساحت امام رضا (ع) تقدیم کرد.

حجت‌الاسلام سید محمدمهدی شفیعی

همین که شاعرتان در حـرم قدم بگذارد
خدا به روی لبش شعر، دم به دم بگذارد
برای اینکه بگوید غزل برای تو، خوب است
که پا به صحن و سرایت سپیده دم بگذارد
بگیرد اذن دخـول و زمان دیدن گنبد
دو پلک را لحظاتی به روی هم بگذارد
همین که خواست بجوشد دوباره طبع زلالش
بـریـزد اشـکـی و بـر دفـتـرش قـلـم بـگـذارد
به این امید که تضمین شود قبولی شعرش
دو بیت روضـه هم از شعر محـتشم بگذارد
خوشا به حال دل او اگر که وقف تو باشد
بـدا بـه حـال دل او اگـر کـه کـم بـگـذارد
رسید پای ضریح و نشست تا غزلش را
بـخـوانـد آه! اگـر خـادم حـرم بـگـذارد!

فاطمه‌زاهدمقدم

سوگند به خورشید که در بند تو هستم
هرچند که صد مرتبه سوگند شکستم
بانوی گل و آینه من خانه به خانه
عمری است که در سایه ی لطف تو نشستم
در صحن و سرایت که نفس می کشم انگار
ذکری ست به لب هایم و تسبیح به دستم
این اشک که امروز به پای غزلم ریخت
عهدی است که در صحن تو با آینه بستم
ای کاش مرا خادم این خانه بدانی
دلخوش به همین نام و نشان بوده وهستم

انسیه سادات هاشمی

روز الست بود، خدا گفت مؤمنان!
بین شما دو عاشق از خود گذشته هست؟
عاشق: که بار عشق ببندد به سوی من
از خود گذشته: تا برود جای دوردست

یک خواهر و برادر از آن جمع آمدند
گفتند ما رضا به رضای تو می‌دهیم
معصوم بود چهره آن خواهری که گفت
ما عشق را فقط به بهای تو می‌دهیم

اما خدا دلش نمی آمد، بهانه کرد
گفت این مسیر دور و پر از غصه و غم است
گفتند اگر خداست ته این مسیرِ دور
صد بار اگر ز غصه بمیریم هم کم است

از بینشان کسی به «ألست بربکم»
اینقدر قاطعانه «بلی» را نگفته بود
معلوم بود آن که چنین عاشق است کیست
حتی اگر که نام رضا را نگفته بود

معصومه در کنار رضا پا به پای هم
یک مرد را دوباره زنی یار می‌شود
این بار هم برای رهاوردهای سخت
نام علی و فاطمه تکرار می‌شود

پیش رضا زمین خراسان به سجده رفت
برخاست قم به حرمت معصومه قد کشان
آماده شد رقم بزند قصه را زمین
آماده شد که حفظ کند قصه را زمان

این قصه را خدا متفاوت نوشته بود
در ابتدای قصه خداحافظی گذاشت
باید که از مدینه برادر سفر کند
بی خواهری که طاقت دوری از او نداشت

راهی شد از مدینه رضا و قدم قدم
اسرار عشق را به تمام مسیر گفت
پیچیده بود بوی رضا در تمام راه
باد این نوید را به صغیر و کبیر گفت

راهی شدند از همه جا عاشقان او
ایرانِ بعد از او شده ایران دیگری
کامل شده است نیمه‌ای از قصه و هنوز
ایران نشسته در تب مهمان دیگری

یک سال بعد موعد دیدار می‌رسد
حالا مسیر سرخوش از این عطر آشناست
خواهر میان حلقه سادات موسوی
دیگر سفیر عاشق و بی‌باک ماجراست

«راهی است راه عشق که هیچش کناره نیست»
آنجا جز آن که جان بسپارند چاره نیست

جان بر کف است و شک به دلش نیست ذره‌ای
در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست»

می‌آید از میانه‌ی ره بوی کربلا
مقصد دوباره نیمه قصه عوض شده است
معصومه خود سراغ قم از کاروان گرفت
آنجا که بسته بود در آن عهدی از الست

همواره وصل نقطه پایان قصه نیست
قم قم نبود اگر که فراقی چنین نبود
این ماجرا به ظاهر اگر ناتمام ماند
اما تمام قصه از اول جز این نبود

در نشست رونمایی از کتاب «جوهر سرخ» مطرح شد؛

ترویج فرهنگ کتابخوانی، اصلی ترین و محوری ترین وظیفه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور است

ویژه برنامه رونمایی از کتاب «جوهر سرخ» به همت اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان اصفهان با حضور امیر هلاکویی، سرپرست اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان اصفهان؛ باقر میرعبداللهی، مدیرکل تأمین منابع نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور؛ مهدی نوروزی، معاون فرهنگی بنیاد شهید استان اصفهان؛ رضا بخشی، معاون فرهنگی اداره کل نشر آثار و ارزش‌های دفاع مقدس به صورت مجازی برگزار شد.

در این مراسم امیر هلاکویی، سرپرست اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان اصفهان ضمن گرامیداشت سالروز آزادی خرمشهر گفت: یکی از الهام‌بخش‌ترین اتفاقات در کشور ما دوران دفاع مقدس است و باید به آثار ملی و معنوی این دوران توجه ویژه داشته باشیم.

هلاکویی ادامه داد: کتاب خوب می‌تواند ثبت کننده و تکمیل کننده تمام لحظات خوب و بد دفاع مقدس باشد و بین بازماندگان و ایثارگران دفاع مقدس و نسل حاضر پیوند عمیق برقرار کند. طی ۸ سال گذشته سهم کتب دفاع مقدس ۹ درصد کل کتب چاپ شده بوده است که هنوز جای کار و تلاش بیشتری وجود دارد.

سرپرست اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان اصفهان ضمن اشاره به جشنواره دفاع مقدس که سال گذشته با همکاری بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس برگزار شد، از همکاری و مساعدت ذوب آهن اصفهان در جهت حمایت از فرهنگ مکتوب به ویژه نشر کتب و آثار دفاع مقدس قدردانی کرد.

در ادامه مهدی نوروزی، معاون فرهنگی بنیاد

شهید استان اصفهان با بیان اهمیت حوزه نشر و فرهنگ مکتوب ایثار و دفاع مقدس گفت: شهدا دعوت حق را لبیک گفتند و وظیفه انتقال این فرهنگ ارزشمند به عهده ما است.

وی با اشاره به سالروز پیروزی عملیات بیت المقدس، افزود: این عملیات مهم که باعث آزادسازی خرمشهر شد، نقطه عطفی در تاریخ دفاع مقدس محسوب می شود. یکی از روش‌های آگاه‌سازی نسل حاضر از فعالیت‌های دفاع مقدس تولید، نشر، ثبت و ضبط اسناد و فعالیت‌هایی است که در آن دوران اتفاق افتاده است.

نوروزی افزود: کتاب و فرهنگ مکتوب یک سند ماندگار و جاودانه است و به عنوان یک گنجینه فناناپذیر می‌تواند صدها سال در گنجینه‌های معنوی ما بماند و نسل‌های آینده از آن بهره‌مند شوند، فرهنگ مکتوب می‌تواند پل ارتباطی بین نسل دوران دفاع مقدس و نسل‌های آینده باشد.

وی تلاشگران این عرصه را افسران جبهه فرهنگ دفاع مقدس دانست که هر چه تلاش کنند تا این آثار ثبت و مکتوب شود خدمتی همانند رزمنده دفاع مقدس انجام دادند.

رضا بخشی، معاون فرهنگی اداره بنیاد نشر آثار و حفظ ارزش‌های دفاع مقدس ضمن گرامیداشت سوم خرداد، گفت: کتاب قرآن ماندگارترین معجزه الهی است. بنابراین کتاب بهترین وسیله برای انتقال فرهنگ‌ها و ماندگاری خاطرات دوران دفاع مقدس برای نسل‌های آینده است.

در ادامه مراسم باقر میرعبداللهی، مدیرکل تأمین منابع نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور ضمن گرامیداشت سوم خرداد و سالروز آزادسازی خرمشهر گفت: اصلی ترین و محوری ترین وظیفه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، ترویج فرهنگ کتابخوانی است و چه بهتر که این وظیفه همراه شود با آنچه که ما آن را آرمان‌گرایی انقلابی می نامیم.

میرعبداللهی گفت: بسته مطالعاتی «جوهر سرخ» حاوی گلچینی از کتاب‌های برتر در حوزه دفاع‌مقدس است که به مناسبت چهلمین سالگرد دفاع‌مقدس با هدف آشنایی مخاطبان و اعضای کتابخانه‌ها و همچنین کتابداران با منابع فاخر و تقریظی مرتبط با دفاع‌مقدس توسط اداره کل ترویج کتابخوانی و امور فرهنگی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برای تمامی گروه‌های سنی تولید و برای استفاده علاقه مندان منتشر شد.

وی در خاتمه سخنان خود به چند عنوان کتاب از جمله «سفر به گرای ۲۷۰ درجه»، «دختر شینا»، «پل معلق»، «از چیزی نمی ترسیدم» و «زندگینامه خودنوشت سردار سلیمانی» اشاره و مطالعه این کتاب‌ها را توصیه کرد.

سپس مراسم رونمایی از کتاب «جوهر سرخ» با حضور میهمانان برنامه برگزار شد. در ادامه از برگزیدگان اولین جشنواره کتابخوانی دفاع مقدس که در سال ۹۹ با همکاری اداره کل کتابخانه های عمومی استان اصفهان و بنیاد نشر آثار و ارزش‌های دفاع مقدس برگزار شده بود، تقدیر به عمل آمد.

گفتنی است، در این جشنواره بالغ بر ۴۰ هزار شرکت کننده در بخش‌های مختف آثار خود را ارسال کردند که از ۱۸۰ نفر برگزیده در سه بخش کودک، نوجوان و بزرگسال تقدیر شد.

عبدالجبار کاکایی در عصر شعر مجازی «آوای کتابخانه» مطرح کرد؛

فعالیت های نهاد در حوزه کتاب و کتاب خوانی قطعاً نتیجه خواهد داد و جامعه ما بیش از پیش به موضوع کتابخوانی توجه خواهد کرد

عصر شعر مجازی «آوای کتابخانه» دوشنبه ۲۸ تیر ماه با حضور چهره‌هایی چون عبدالجبار کاکایی، بابک نیک طلب، نغمه مستشارنظامی و جمعی از دبیران محافل ادبی نهاد، با سخنرانی و شعرخوانی برخی از حاضران به صورت مجازی برگزار شد.

در ابتدای این جلسه نغمه مستشار نظامی، دبیر شورای ادبی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، با تبریک عید سعید قربان، طی سخنانی درباره برگزاری جشنواره «سرود آوای کتابخانه» گفت: این جشنواره محصول محور به همت نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برگزار شده و هدف از برگزاری آن تولید آثار فاخر در این حوزه و به خصوص با گویش های مختلف محلی در گروه‌های مختلف سنی بوده است.

وی افزود: همان طور که می دانید حسنه کتابخوانی هم در دین مبین اسلام و هم توسط بزرگان کشور ما به خصوص مقام معظم رهبری بسیار توصیه شده است. در محافل ادبی کشور نیز با توصیه دبیرکل محترم نهاد و همراهی ادارات کل کتابخانه های عمومی در استان‌های مختلف،

تلاش داریم این حسنه را به وسیله سرود به عنوان یکی از ابزارهای قدرتمند ترویجی، گسترش دهیم.

مشارکت استادان حوزه شعر در کنار شاعران جوان

مستشار نظامی در ادامه با اشاره به برخی ویژگی‌های سرود یادآور شد: سادگی و تکرارپذیر بودن سرود، آن را به یادماندنی می‌کند. در یکی از بیانات رهبری در سال ۹۵ ایشان به این مورد اشاره کردند که سرود یکی از تاثیرگذارترین گونه‌های شعر است و آن تأثیری که سرود می گذارد می تواند سالها ماندگار شود؛ همان گونه که ما برخی سرودهای دوران دبستان خود را به یاد داریم، مانند سرودهای مرحوم حمید سبزواری که همچنان بر سر زبانها جاری است و امیدواریم آثاری که از این جشنواره حاصل می شود بتواند آثاری ماندگارباشد.

وی درباره مشارکت خوب شاعران در این جشنواره گفت: خوشبختانه این افتخار را داشتیم که علاوه بر شاعران جوان، از حضور استادان حوزه شعر بهره‌ببریم؛ چرا که هدف ما در این مسیر تنها ایجاد یک رقابت نبوده است و مانند اغلب برنامه هایی که در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برگزار می‌شود، تولید آثار فاخر در زمینه کتاب، کتابخوانی، کتابخانه و کتابدار هدف این حرکت بوده است که خوشبختانه آثار بسیار خوب و ارزشمندی از این بزرگواران به دست ما رسیده است.

مستشارنظامی ادامه داد: درباره ثبت نام در این جشنواره اگر عزیزان علاقه‌مند در روند ثبت نام از طریق سایت با مشکلی روبه‌رو شدند با ارتباط با دبیرخانه جشنواره و ارسال مشخصات خود می‌توانند در این جشنواره شرکت کنند. ان‌شاءالله در نهایت یک سرود به عنوان سرود برتر معرفی شود که در کتابخانه های سراسر کشور مورد استفاده قرار گیرد.

ترانه و سرود؛ رسانه‌ای قدرتمند در عصر حاضر

در ادامه این جلسه عبدالجبار کاکایی، شاعر مطرح و شناخته شده کشور با تقدیر از نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و دبیر شورای ادبی نهاد در برگزاری برنامه‌های فرهنگی کتاب‌محور در سخنانی گفت: اگرچه نتایج نظرسنجی هایی که در خصوص کتابخوانی تاکنون ارائه شده تا اندازه‌ای نگران‌کننده بوده، اما این زحمات و لطفی که عزیزان در نهاد و سرکار خانم مستشار نظامی در حق کتاب و کتاب خوانی می کنند، قطعاً نتیجه خواهد داد و جامعه ما بیش از پیش به موضوع کتابخوانی توجه خواهد کرد.

وی درباره ملزومات شرکت در این جشنواره گفت: ظاهراً بناست جشنواره «سرود آوای کتابخانه» هم در این زمینه برگزار شود و دوستان اهل ذوق و یا افرادی که قریحه و ذوق سرایش دارند تشویق شوند که در قالب ادبی سرود و تصنیف در این جشنواره شرکت کنند که صد البته در ترویج اهداف این جشنواره موثر خواهد بود. اما باید این نکته را اشاره کنم عزیزانی که قصد شرکت در این رویداد را دارند صرفا نباید نگاه‌شان بر مبنای سرایش سرودهای کُرال، فرمایشی و دستوری باشد.

کاکایی ادامه داد: طبیعتاً افرادی که اهل سرود هستند می‌دانند که موضوع سرود و ترانه به یک رسانه قدرتمند در روزگار ما تبدیل شده است. قریب به یک قرن است که ترانه در ساختار ذهنی و روحی انسان مدرن ایرانی اثر فراوانی گذاشته است؛ ترانه‌ای که پیش از او در دست دوره گردها بود و در مجالس جشن رواج داشت. اما به یک باره با شروع فعالیت های اجتماعی ایرانی، به میدان آمدن قشر متوسط، گسترش روزنامه خوانی و مسئولیت‌پذیری مردمی، به یک رسانه قدرتمند تبدیل شد.

نقش سرود به عنوان ابزاری برای ایجاد وحدت در جامعه

عبدالجبار کاکایی درباره کارکردهای اجتماعی سرود توضیح داد: از ثمرات این سرودها این است که روح ها را به هم نزدیک می‌کند، مانند تاثیری که دعاهای مذهبی دسته‌جمعی دارد که روحیه نشاط و امید به انسان و اجتماع می دهد. در برخی از مناطق جهان که کمتر تمایل به خواندن دعا های مشترک داشته‌اند، سرودها این نقش ایجاد وحدت و همدلی را برعهده داشتند. در جامعه ما که از گذشته تاکنون یک جامعه مذهبی بوده همخوانی دعاهای مشترک توانسته تا اندازه بسیاری در بیان عواطف درونی و مطالبات درونی انسان ایفای نقش کند، اما از زمانی که ایران وارد دوره جدیدی شد و نیازها و مطالبات جدیدتر در جامعه شکل گرفت، در این شرایط طبیعی بود که یکی مانند عارف قزوینی، علی اکبر خان شیدا و غیر

پیدا شوند و رفته رفته تصنیف فارسی شکل بگیرد.

این شاعر مطرح کشور ادامه داد: در ادامه همین روند بود که سرودهایی چون «از خون جوانان وطن لاله دمیده» بیرون آمد و گروه‌های مختلف جامعه با این سرودها همخوانی و همدلی می‌کنند و به این شیوه تصنیف ایرانی پایه گذاری می شود و رسالت خود را در حوزه اجتماعی نشان می دهد.

عبدالجبار کاکایی با ابراز امیدواری نسبت به ارائه آثار ارزشمند و فاخر در این جشنواره و اثرگذاری آنها در روند کتابخوانی در جامعه، خطاب به علاقه‌مندان شرکت در جشنواره «سرود آوای کتابدار» گفت: چنانچه ذوق شعر دارید، دستی بر قلم دارید، ردیف، وزن، نکات ادبی و غیره را در نوشته هایتان رعایت می‌کنید، لزوماً به این معنی نیست که بتوانید به راحتی تصنیف هم بگویید. سرودن تصنیف شرایط خاص و ضوابطی به لحاظ علمی دارد و دارای یک فرم و مهندسی منحصر به فرد است. چراکه کلامی که شما در اختیار دارید و قصد دارید آن را احضار کنید و روی کاغذ بیاورید، باید مجاورت و مجانست با الحان داشته باشد و در پیوند با پدیده لحن خوانی به دل بنشیند.

● لزوم توجه به ملزومات و ظرائف سرایش تصنیف

این شاعر افزود: معمولاً کسانی در این امر موفق تر هستند که با الحان و موسیقی آنچه که ما در شعر یاد میگیریم مسلط هستند. همچنین بر عروض فارسی، یعنی تنظیم هجاهای کوتاه و بلند کنار هم که معمولا ذهن تصنیف سرایان با این نوع از موسیقی آشنا است. اما همه مهارت برای سرودن تصنیف یاد گرفتن عروض نیست. بلکه یاد گرفتن ظرائف صوت است که برای خود یک وزن و ترتیبی دارد. قرار گرفتن کلمات و خارج کردن آنها از اوزان عروضی و سوار کردن آنها بر الحان و موسیقی که این موضوع عموماً تجربه شنیداری می خواهد و باید بیش از معمول سرود، تصنیف و ترانه گوش کنید.

وی یادآور شد: ما شاعران بزرگی همچون نیما یوشیج داشتیم که وقتی درباره داریوش رفیعی تصنیف خواند، داریوش رفیعی به او می‌گوید که «نیما جان بهتر است که شما تصنیف نگویید و به همان شعر نو بپردازید!»؛ نیمایی که پدر شعر نوین فارسی بود، اما این روایت نشان می‌دهد که سرودن تصنیف کار هر کسی نبوده است. اما از سوی دیگری شاعران بسیاری هم داشته‌ایم که در فرا گرفتن موسیقی و لحن و قرار دادن کلمات بر روی هم موفق بودند؛ افرادی چون ملک الشعرای بهار و امیرجاهد که علاوه بر این که در شاعری دستی دارند در ساختن تصنیف هم موفق بودند و در روزگار ما هم جناب علی معلم، افشین یداللهی و شاعرانی دیگری در این زمینه درخشیده‌اند.

● سرایش تصنیف دانش نظری نمی‌خواهد، بلکه رفتار عملی می‌خواهد

کاکایی تصریح کرد: به طور کلی قصد دارم بگویم که اگر دوستان به دنبال فرمولی می‌گردند که به واسطه آن بتوانند به سرایش تصنیف بپردازند، باید بدانند که این کار دانش نظری نمی‌خواهد، بلکه رفتار عملی می‌خواهد. یعنی آن احساس نیاز باید در شما ایجاد شود؛ همان احساسی که در

مولانا ایجاد شد که دیوان شمس و دیوان کبیر را ارائه کرد؛ اثری که کلماتش بر الحان سوار می‌شود و سال‌ها در خانه‌ها به عنوان تصانیف مطرح می‌شد. بنابر این لازمه فراگرفتن سرایش تصنیف آن است که آن علاقه و میل درونی در شما برای سرایش کلام موزون در پیوند با لحن ایجاد شده باشد. اگر شما کسی هستید که از شنیدن یک یا دو تصنیف زود خسته شوید و سراغ سرگرمی دیگری می‌روید، بعید می‌دانم که بتوانید به هدف خود نائل شوید، چراکه آن رفتار شیفته وار با موسیقی و ترانه باید در رفتار شما باشد تا شما را به یک ترانه‌سرا و تصنیف سرای خوب تبدیل کند.

وی با بیان خاطراتی از دوران کودکی خوددر این زمینه گفت: به یاد دارم پیش از انقلاب در ۱۲ و ۱۵ سالگی ترانه هایی که در فیلم های آن زمان نواخته و خوانده می‌شد غالباً حفظ بودم. عزیزانی که از قدیم الایام ما را در ایلام می‌شناختند می‌دانند که روبروی مغازه ما یک سینما بود و آن سینما هنوز هم تنها سینمای استان ایلام است. از آنجا که از کودکی به شنیدن و حفظ کردن ترانه‌ها علاقه‌مند بودم، در آن سال‌ها یک پای من در مغازه و پای دیگرم در سینما بود. کاری به مضامین و محتوای فیلم‌ها نداشتم، اما از رفتن به سینما شنیدن و حفظ کردن ترانه ها بسیار لذت می بردم.

کاکایی ادامه داد: پس از انقلاب نیز که سرودها جای ترانه ها را گرفتند، سرودها را هم به اندازه ترانه ها دوست داشتم. در آن زمان پس از انقلاب، جناح‌های مختلف نیز بار مختلف ایدئولوژیک خود را بر سرودها سوار و ارائه می‌کردند، باز هم آنها را دنبال می‌کردم و امروز هم اغلب همه ترانه ها و سرودهای جدیدی که ساخته می‌شود گوش می‌کنم و تلفیقش را با موسیقی تحلیل می کنم. غرض از بیان این خاطرات شخصی این بود که به دوستانی که به این حوزه علاقه دارند یادآوری کنم که سرود و ترانه یک رفتار عملی، یک رفتار حرفه‌ای و یک رفتار شنیداری است. امیدوارم آثاری که در این حوزه تولید می شود آثاری ماندگار باشد.

● رساندن پیام کتابخانه به سراسر کشو بر بال سرود

در ادامه این جلسه بابک نیک طلب، از دیگر شاعران مطرح کشور، با اشاره به لزوم استفاده از ابزارهای موثر به منظور ترویج کتابخوانی در جامعه طی سخنانی گفت: در روزگاری به سر می‌بریم که کتاب مظلوم واقع شده و امکان دسترسی به کتاب برای همه مردم جامعه فراهم نیست. امروز اقدامات خوبی به همت نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در این زمینه در حال رخ دادن است که یک نمونه از آن استفاده از سرود ترانه و موسیقی در رساندن پیام کتاب خواندن به گوش مردم است

که حضور سرکار خانم مستشار نظامی و سایر همکاران، در شکل گیری این حرکت فرهنگی بسیار موثر بوده است.

وی با اشاره به صحبت‌های عبدالجبار کاکایی درباره ملزومات سرایش سرود و تصنیف گفت: آقای کاکایی به نکات و ظرائف بسیار زیبایی اشاره کردند که جا دارد توجهی ویژه به این نکات معطوف شود. بنده نیز سال‌های سال در مجموعه وزارت آموزش و پرورش در بخش سرود و آهنگ های انقلابی، به کار تولید سرودهای انقلابی و سرودهای دانش آموزی مشغول بودم که حاصل تجربه آن سال‌ها تولید ترانه و سرود در قالب ۳۰ یا ۴۰ نوار کاست به عنوان «آوای مدرسه» و «گلبانگ مدرسه» شد که در مدارس در قالب سرودهای دسته جمعی اجرا می‌شد.

نیک طلب ادامه داد: به همان تناسب تصور می‌کنم این اقدام نهاد نیز می تواند اقدامی بسیار ارزشمند و ماندگار باشد، چرا که همانطور که در آن سال‌ها بسیاری از مردم مناطق کشور ما امکان استفاده از ابزار موسیقی و آهنگسازی و حتی شاعری را نداشتند و بچه ها دوست داشتند از آثار شنیداری در داخل مدرسه در مراسم صبحگاهی، زنگ تفریح و حتی در کلاس استفاده کنند، امروز نیز این جشنواره می‌تواند این امکان را در اختیار کودکان و نوجوانان در سراسر کشور و حتی نقاط دور افتاده قرار دهد تا از سرودهای زیبا و متناسب با اهداف کتابخوانی در کتابخانه‌ها استفاده کنند.

● لزوم توجه به مخاطب عام در سرایش سرودها

وی با اشاره به تجربیات خود در تولید سرود برای مدارس گفت: علاقه‌مندان به شرکت در این جشنواره باید توجه داشته باشند که فرق ترانه و سرود از یک جهت این است که مخاطب سرود مخاطب عام است، اما مخاطب ترانه اغلب مخاطب شخصی است. بنابر این این موضوع باید مورد توجه قرار گیرد که آثاری که ارائه می‌شود باید در موضوعات کلی تر و برای عموم جامعه باشد. همچنین آرایه های تصویری، خیال انگیزی ها و آن شگردهای زیبایی شناختی نیز باید همیشه در سرودها ارائه شود. چراکه گاهی وقت ها آهنگساز از یک جمله و یک عبارت استفاده می کند و با تکرار آن، اثری ماندگار تولید می‌کند؛ اثری که ورد زبان مردم می‌شود و به عنوان یک شعار ذهنی و شعار موسیقایی در ذهن ها و خاطرات ماندگار خواهد شد.

نیک طلب ادامه داد: اگر از این ظرفیت در حوزه کتاب استفاده کنیم، هم شعر خودمان جاودانه خواهد شد و همان پیامی که در آن سرود ارائه شده برای مردم می‌ماند. به عنوان مثال واژه «یار مهربان» از سروده عباس یمینی شریف که در دوم ابتدایی خوانده ایم به عنوان صفتی برای کتاب در اذهان ماندگار شد که در ادامه ترانه های بسیاری بر اساس این واژه ساخته شده و مورد استفاده قرار می گیرد.

همچنین قابلیت‌های بیانی، وضوح در بیان کلمات و واژه‌های مورد استفاده برای آهنگسازی، ایجاد آکسان و سکوت برای ایجاد تفکر در مخاطب، امکان خوانش دسته جمعی، سادگی، درنظر گرفتن گروه سنی مخاطب، استفاده از دایره واژگان مناسب برای سرایش سرود از دیگر نکاتی بود که از بابک نیک طلب در سخنان خود به آن اشاره کرد.

ادامه این جلسه به خوانش شعر با مضمون کتاب و کتابخانه توسط شاعران حاضر اختصاص داشت که طی آن نغمه مستشار نظامی، بهرام مژدهی، نیره جهان بین، فاطمه ناظری، مجتبی باقی، هادی فردوسی، صبا فیروزی، شهرام رفیعی، سمیه تورجی و سمیه یاوری به خوانش سرودهای خود پرداختند.

ایرج قنبری با تقدیر از برگزاری جشنواره «سرود آوای کتابخانه» توسط نهاد عنوان کرد؛

«سرود» ظرفیت‌های بالقوه‌ای برای ترویج کتابخوانی دارد

نخستین جشنواره «سرود آوای کتابخانه» با رویکرد تاکید بر ضرورت گسترش فرهنگ کتابخوانی و جایگاه کتابخانه‌های عمومی و کتابداران، استفاده از سرود به عنوان تاثیرگذارترین نوع شعر در ترویج کتابخوانی و توسعه کتابخانه‌ها از ۱۷ اسفند ۱۳۹۹همزمان با هفدهمین سالروز تاسیس نهاد کتابخانه های عمومی کشور آغاز شده و تا پایان تیر ماه پذیرای آثار شاعران و ترانه‌سرایان کشور خواهد بود.

ایرج قنبری، شاعر و ترانه سرای شناخته شده کشور، در گفتگویی درباره برگزاری این جشنواره گفت: مطالعه و فرهنگ کتابخوانی عاملی است که می‌تواند جامعه را به سوی تحول سوق دهد. کتابدار، کتابخانه و کتابخوان هرسه در فرایند این تحول سهیم هستند و در ساختار اجتماعی امروز نیز که پایگاه‌ها و منابع اطلاعاتی تغییر کرده و به تبع آن فرم مطالعاتی نیز دچار دگرگونی شده، جایگاه کتابخانه به عنوان یک مرکز ثقل فرهنگی همچنان مورد توجه جامعه است و کتاب به عنوان یکی از ابزارهای مهم برای نقل اطلاعات و رشد و

آگاهی جامعه به شمار می‌رود.

وی افزود: عموما جوامعی به تکامل و توسعه پایدار می‌رسند که روح آنها با فرهنگ مطالعه و کتابخوانی گره خورده است. از این رو برگزاری جشنواره‌های کتاب و کتابخوانی می‌تواند نقش موثری در تحولات فرهنگی جامعه ایفا کنند؛ به واسطه «کتابداران» که حافظ منابع فرهنگی جامعه و حقوق معنوی مولف‌ها هستند؛ «کتابخانه‌ها» که می‌توانند کانون ترویج فرهنگ و ترغیب کننده جامعه به امر مطالعه و کتابخوانی باشند و «کتاب» که منبع اصلی اندیشه، داشته‌ها و میراث معنوی یک جامعه است.

این شاعر و ترانه‌سرای مطرح کشور درباره تاثیرگذاری زبان شعر در فرهنگ سازی و گرایش بیشتر مردم به امر کتابخوانی نیز گفت: سرود به عنوان یکی از تاثیرگذارترین انواع شعری، می‌تواند نقشی مهم در ترویج کتابخوانی و توسعه کتابخانه ها و همچنین شناسایی استعدادها و ظرفیت های فرهنگی و هنری در اعتلای جایگاه کتابخوانی داشته باشد. از این رو ارائه و اجرای این طرح جالب و همچنین مشارکت گسترده شاعران جوان از سراسر کشور می‌تواند گامی مهم در این زمینه باشد.

ایرج قنبری یادآور شد: ممکن است در گذشته فعالیت‌هایی در این زمینه صورت گرفته باشد، اما اغلب فعالیت‌های منسجم، نظم یافته و تاثیرگذاری نبودند و آنگونه که باید از ظرفیت سرود در این حوزه بهره برداری مناسب انجام نشده است. اما این حرکت از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور می‌تواند گام بزرگی باشد در جهت ارج نهادن به افرادی که حافظ منابع معنوی، تولید کننده آثار فرهنگی و همچنین مراکزی که مروج فرهنگ مطالعه هستند.

وی با تقدیر از نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برای ارائه و اجرای این طرح و توجه به حوزه شعر و سرود گفت: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور که به نظر مرکزی نوپا است، اما بسیار پرتوان، خلاق و مبدع می‌تواند در فضای نوین با گام‌هایی از این دست فرهنگ مطالعه را همگانی کند، دلسوزان فرهنگی را به میدان بکشد و دست به کشف و جذب چهره‌های نواندیش، دلسوز و تاثیرگذار جامعه بزند و در این مسیر اهالی شعر و ادب از هیچ همکاری و تلاشی فروگذار نخواهند کرد.

میلاد عرفانپور عنوان کرد؛

«سرود آوای کتابخانه» تلاشی موثر برای تقویت ارتباط نسل جدید با کتابخانه است

میلاد عرفانپور، شاعر جوان انقلاب درباره برگزاری این جشنواره گفت: مقوله کتاب یکی از مهمترین مقوله های حوزه فرهنگ و مبنای بسیاری از اوج ها و حضیض ها در این حوزه است و اگر در حوزه فرهنگ آسیب ها و یا شکوهمندی هایی می‌بینیم، بسیاری از دلایل آن به کتاب، کتاب‌هایی که مطالعه می‌شود، میزانی که یک جامعه به مقوله کتاب و کتابخوانی توجه می کند و به طور کلی معارفی که کتاب می‌سازد بازمی‌گردد.

وی افزود: از این جهت برگزاری این جشنواره که به کتاب و کتابخوانی به عنوان چشمه زاینده

علم و معرفت توجه ویژه نشان می‌دهد و سعی دارد که نگاه ها را به سمت مطالعه و معارف کتاب جلب کند اقدامی بسیار مغتنم و ارزشمند است. همچنین تلاش این جشنواره برای ایجاد پیوندی پویا و فعال میان مردم و کتابخانه شایسته تقدیر است؛ چرا که توجه دادن به کتاب و کتابخانه از دریچه شعر و سرود به عنوان ابزاری موثر، علاوه بر همراه کردن شاعران جوان در این مسیر، می‌تواند به ایجاد و افزایش علاقه عمومی به کتاب و کتابخانه منجر شود.

این شاعر با اشاره به ضرورت برگزاری چنین جشنواره‌هایی گفت: معمولا سرودن شعر در مورد کتابخانه و کتابدار در فعالیت‌های فرهنگی و ادبی ما سابقه چندانی نداشته و اینکه جشنواره‌ای در این موضوع برگزار شود، مرسوم و معمول نبوده است. اما امروز در وضعیت کنونی نیاز داریم که توجه مردم را به سمت حضور بیشتر به کتابخانه‌ها ببریم؛ به خصوص برای نسل جدید کودکان، نوجوانان و جوانان؛ تا آنها متوجه شوند که انسان اگر می‌خواهد خودش را بسازد و به درجات بالاتری از موفقیت در زندگی خود دست یابد، قطعاً یکی از مهمترین نقاط توجه او در زندگی باید پیرامون کتاب و کتابخانه باشد.

عرفانپور ادامه داد: این مسئله با برگزاری این جشنواره‌ها و دیگر برنامه هایی که نهاد کتابخانه های عمومی کشور در دست طراحی و اجرا دارد و البته مشارکت خوب شاعران جوان در این مسیر می‌تواند به جا افتادن و نهادینه شدن این اهداف فرهنگی در جامعه منجر شود.

محمود اکرامی فر عنوان کرد؛

توجه ویژه نهاد به عرصه شعر برای ترویج فرهنگ کتابخوانی قابل تقدیر است

محمود اکرامی فر، شاعر، نویسنده و روزنامه‌نگار درباره برگزاری این جشنواره گفت: برگزاری جشنواره ها فی نفسه خوب است، اما باید ببینیم که چرا این جشنواره را برگزار می‌کنیم. چراکه هر نهاد و سازمانی از برگزاری جشنواره هدفی دارد و جشنواره ها معطوف به آن هدف‌ها طراحی می‌شوند. به طوری که نمی‌توان گفت که جشنواره هایی که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می‌کند دقیقا به دنبال همان هدفی هستند که جشنواره‌های وزارت نیرو دنبال می کند و یا نمی‌توان گفت که جشنواره هایی که معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در حوزه شعر برگزار می کند، دقیقاً همان هدفی را دنبال می کند که نهاد کتابخانه های عمومی کشور در جشنواره های شعر خود به دنبال آن است. چراکه راه‌ها و ابزارهای رسیدن به این اهداف متفاوت هستند.

وی با اشاره به رویکرد نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برای تکریم اهالی شعر و ادب

گفت: معمولاً در جامعه چند گروه داریم که به آنها «عموم» می‌گوییم؛ یکی «عموم کلی» است که عموم مردم هستند، یکی «عموم هوشیار» است که مصرف کنندگان شعر را دربرمی‌گیرد و یکی دیگر «عموم فعال» است که تولیدکنندگان شعر را شامل می‌شوند. تا پیش از این رویکرد نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، «عموم فعال» یا شاعران کمتر با کتابخانه‌ها درگیر و مرتبط بودند و معمولاً «عموم هوشیار» که مصرف کننده ها و خوانندگان شعر بودند با کتابخانه ارتباط داشتند. اما اقداماتی از قبیل برگزاری جشنواره «سرود آوای کتابخانه» باعث شد که علاوه بر «عموم هوشیار»، «عموم فعال» نیز با نهاد کتابخانه ها ارتباط برقرار کنند یعنی شاعران نیز با کتابخانه های عمومی و نهاد بیشتر آشنا شوند.

این شاعر و نویسنده تصریح کرد: اینگونه حرکت های نهاد کتابخانه های عمومی کشور علاوه بر اینکه جمعیت شاعران کشور را در شرایط کنونی فعال کرده و با نهاد آشتی داده، خود کتابداران را نیز از یک «عموم کلی» به یک «عموم هوشیار» تبدیل کرده است که به نظر من بسیار قابل توجه و قابل ستایش است و قطعاً بخش عمده‌ای از هدفهای نهاد را پوشش خواهد داد. در واقع توجه ویژه نهاد به عرصه شعر برای ترویج فرهنگ کتابخوانی قابل تقدیر است.

محمود اکرامی فر در ادامه با اشاره به رویکرد جدید در اداره کتابخانه‌های عمومی در دوران کرونا گفت: در گذشته انسان ها برای دریافت پیام باید به محل توزیع پیام می‌رفتند، یعنی حتما باید به محل سخنرانی می رفتند تا سخن را گوش کنند و یا به محل کتابخانه بروند تا کتاب را دریافت کنند و به طور کلی هر کجا که پیام توزیع می شد، مخاطب ناگزیر بود که به آنجا مراجعه کند. اما شرایط جدید و دنیای رسانه‌ای شده جدید اقتضا می‌کند به جای اینکه مخاطب یا جوینده پیام به محل توزیع پیام برود، فرستنده پیام شرایطی را ایجاد کند که پیام با کمترین هزینه و در کمترین زمان ممکن به مخاطب برسد.

وی افزود: اگر ما نهاد و کتابخانه‌های عمومی کشور را به عنوان مرکز توزیع پیام در نظر بگیریم، مشاهده می‌کنیم که در سال‌های اخیر توانسته با برگزاری جشنواره های استانی و ملی پیام را پیش مخاطب برد تا مخاطب با کمترین هزینه بتوانند با استفاده از رسانه های جدید پیام را دریافت کند. این موضوع به خصوص در دوران شیوع کرونا با طرح‌ها و برنامه‌های ویژه نهاد بسیار قابل لمس بوده است. تشکیل جلسات شعر مجازی و رساندن کتاب درب منازل و مواردی از این دست، نمونه‌هایی از این اقدامات هستند.

داور پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» عنوان کرد؛

کارتونیست‌ها شناخت صحیحی برای دعوت مردم به کتابخوانی دارند

عارف نیازی داور پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» گفت: با توجه به اینکه معمولا کارتونیست‌ها خودشان دستی در تصویرگری کتاب نیز دارند، شناخت و درک صحیحی نسبت به کتاب و کتابخوانی دارند و با ذهنیتی روشن برای جذب افراد به کتاب و کتابخوانی تلاش می‌کنند.

عارف نیازی برگزیده چهارمین دوره دوسالانه «کارتون کتاب» و از داوران پنجمین دوره این دوسالانه در گفت‌گویی اظهار کرد: به طور کلی در دنیا توجه بیشتری معطوف دوسالانه‌ها است و دوسالانه‌ها معمولا به لحاظ اعتباری در جایگاه بالاتری نسبت به سایر جشنواره‌ها قرار دارد. همچنین خوشبختانه ایران و کارتونیست‌های ایرانی در زمینه کارتون فاصله کیفی خوبی با بسیاری از کشورها ایجاد کرده‌اند که این دو موضوع باعث شده که این جشنواره فارغ از موضوع خود، با استقبال خوبی روبه‌رو شود.

وی همچنین موضوع کتاب و کتابخوانی را یک دغدغه جهانی در بین کارتونیست‌های

بین‌المللی عنوان کرد و گفت: موضوع کتاب در دنیا و در جشنواره‌های مختلف پیش از این مورد توجه قرار گرفته، اما اینکه یک دوسالانه به صورت اختصاصی به موضوع کتاب و کتابخوانی و کتابخانه اختصاص پیدا کند سابقه نداشته است و شاید به صورت محدود موضوع یک دوره از یک جشنواره قرار گرفته باشد. اما این دوسالانه فرصت بسیار خوبی است برای ارائه ایده‌هایی که در ذهن کارتونیست‌های مختلف دنیا وجود دارد؛ چراکه موضوع کتاب و به خصوص تقابل تکنولوژی با کتاب از موضوعات و دغدغه‌های همیشگی کارتونیست‌های بین‌المللی بوده است.

نیازی درباره ترکیب داوران و نحوه انتخاب آنها برای داوری آثار گفت: به نظر من اینکه برگزیدگان یک جشنواره در دوره آتی به عنوان داور حضور داشته باشند اتفاق جالبی است که کمتر دیده شده، اما نمونه‌های معدودی نیز داشته است. در جشنواره‌های کارتون معمولا اختلاف بسیار زیادی میان داوران و شرکت کنندگان وجود ندارد و این گونه نیست که داوران از افراد بازنشسته این عرصه باشند. به این ترتیب هم داوران و هم شرکت کنندگان از فعالان این عرصه هستند و همزمان آثار خود را در جشنواره‌های مختلف ارائه می‌دهند.

این کارتونیست مطرح افزود: با این حال امسال شاهد حضور مطرح‌ترین چهره‌های دنیای کارتون در هیئت داوران دوسالانه «کارتون کتاب» هستیم و این موضوع به بالاتر رفتن اعتبار و سطح کیفی این دوسالانه و همچنین پوشش سلایق مختلف همه کارتونیست‌های جهان کمک خواهد کرد. به طور کلی این شیوه از حضور افراد نامی و برگزیدگان دوره قبل در هیات داوران دوره جدید را اقدامی ارزنده و کارساز می‌دانم که به بهبود روند برگزاری دوسالانه و انگیزه شرکت کنندگان منجر خواهد شد.

عارف نیازی تاکید کرد: با توجه به اینکه معمولا کارتونیست‌ها خودشان دستی در تصویرگری کتاب نیز دارند، شناخت و درک صحیحی نسبت به کتاب و کتابخوانی دارند و با ذهنیتی روشن برای جذب افراد به کتاب و کتابخوانی تلاش می‌کنند. امیدوارم با استقبال خوبی که این جشنواره در ادوار مختلف داشته در این دوره هم با موفقیت همراه باشد.

سید مسعود شجاعی طباطبایی مطرح کرد؛

موفقیت دوسالانه کارتون کتاب در کسب ۵ ستاره به عنوان یک رویداد هنری جهانی

سیدمسعودشجاعی‌طباطبایی،دبیرپنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» مشارکت گسترده هنرمندان و به خصوص جمع هیئت داوران این دوره از دوسالانه «کارتون کتاب» را باعث حیرت هنرمندان در عرصه بین‌المللی دانست و گفت: در حال حاضر دوسالانه بین المللی «کارتون کتاب» از پنج ستاره ممکن که به یک رویداد هنری جهانی می‌تواند تعلق بگیرد، هر ۵ ستاره را دریافت کرده است.

سید مسعود شجاعی طباطبایی، دبیر پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» درباره برگزاری این رویداد فرهنگی هنری گفت: مباحث مرتبط با موضوع کتاب همواره به صورت جدی مورد نظر هنرمندان و کارتونیست‌های جهان قرار داشته که خوشبختانه با ورود نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در این حوزه و راه‌اندازی دوسالانه «کارتون کتاب» توانسته‌ایم طی پنج دوره از برگزاری این جشنواره، محلی برای حضور، مشارکت و رقابت کارتونیست‌های مطرح بین‌المللی در این حوزه باشیم.

وی با تقدیر از حمایت‌ها و پیگیری‌های دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برای ایجاد وحدت رویه و کسب اعتبار در برگزاری این رویداد جهانی گفت: خوشبختانه در حال حاضر دوسالانه بین المللی «کارتون کتاب» از پنج ستاره ممکن که به یک رویداد هنری جهانی می‌تواند تعلق بگیرد، هر ۵ ستاره را دریافت کرده است. در واقع نظم و استمرار در برپایی این نمایشگاه،

اهدای جوایز فاخر، در نظر گرفتن جوایزی با استانداردهای بین‌المللی، حضور داوران بسیار مطرح و سرشناس و همچنین کاتالوگ جشنواره، شرایطی را رقم می زند که ما از پنج ستاره ممکن هر ۵ ستاره را داشته باشیم.

شجاعی طباطبایی افزود: روند انتشار فراخوان و اطلاع‌رسانی پنجمین دوسالانه بین المللی «کارتون کتاب» نیز با یک نظم دقیق از حدود یک ماه گذشته صورت گرفته و چند هفته دیگر نیز به آخرین مهلت ارسال آثار فرصت باقی مانده است؛ ما در این دوسالانه موضوع «کتاب، کتابدار و کتابخانه» را به صورت جدی دنبال می‌کنیم. همچنین همزمانی پنجمین دوسالانه با پدیده تلخ کرونا باعث شد موضوع «کتاب و کرونا» را نیز مورد توجه قرار دهیم و موضوعات «کتاب و کودک»، «کتاب و رسانه» نیز به دلیل ضرورت فرهنگسازی در این عرصه در میان موضوعات ما قرار گرفته‌اند.

دبیر پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» با اشاره به استقبال گسترده هنرمندان شناخته شده بین‌المللی از این دوره از جشنواره گفت: خوشبختانه از رهگذر تجربیاتی که طی برگزاری چهار دوره اخیر این دوسالانه به دست آوردیم، توانستیم اتفاقات چشمگیری در این دوره رقم بزنیم که یکی از آن حضور پر تعداد و موثرتر هنرمندان سرشناس از سراسر دنیاست که خوشبختانه در دوره‌های قبلی این دوسالانه نیز حضور خوبی داشتند.

وی تاکید کرد: جمع هیئت داوران ما در دوسالانه پنجم «کارتون کتاب» باعث حیرت هنرمندان در عرصه بین‌المللی شده است. چراکه جمعی از ستارگان را در این دوره به عنوان هیئت داوران در اختیار داریم. آقای آرس از کشور کوبا، هنرمندی که هم دکتر روانپزشک هستند و هم یکی از کاریکاتوریست های بسیار مطرح در عرصه بین المللی که در سال ۱۹۹۴ در نشریه ای در آمریکا تحت عنوان «ویتی ورلد» در لیست بهترین کاریکاتوریست‌های جهان قرار گرفتند، در سال ۲۰۰۲ هم مدال فرهنگ ملی را از وزیر فرهنگ این کشور دریافت کردند.

شجاعی طباطبایی ادامه داد: از دیگر هنرمندانی که به عنوان داور در این دوره حضور دارد آقای دالسیو ماچادو از برزیل است. این هنرمند نه تنها به عنوان بهترین کاریکاتوریست در برزیل در سه سال گذشته انتخاب شده، علاوه بر آن در آمریکای لاتین هم در سال ۲۰۱۷ به عنوان بهترین کاریکاتوریست سیاسی شناخته شده است. همچنین از دیگر داوران عرصه بین الملل می‌توانم به آقای نیکولا لیستس از کرواسی اشاره کنم که در بسیاری از آژانس های بین المللی کاریکاتور در دنیا قلم می‌زنند و بیش از ۵۰ جایزه بین‌المللی در کارنامه دارد.

وی درباره حضور داوران ایرانی در جمع هیئت داوران دوسالانه «کارتون کتاب» نیز توضیح داد: به رسم موجود در این دوسالانه ما از دو برگزیده ایرانی که در هر دو سالانه برنده جوایز اول و دوم می‌شوند برای داوری دوره آتی دعوت می‌کنیم که در این دوره نیز در خدمت آقایان عارف نیازی و سجاد رافعی، برگزیدگان دوره پیش هستیم. همچنین بنده به عنوان نماینده نهاد در این دوسالانه و جناب آقای علیرضا ذاکری، هنرمند پیشکسوت این عرصه نیز در جمع هیئت داوران حضور داریم. کار داوری آثار توسط داوران خارجی به صورت مجازی انجام می‌شود و داوران ایرانی نیز به صورت حضوری به داوری خواهند پرداخت.

علیرضا ذاکری عنوان کرد؛

دوسالانه «کارتون کتاب» طرحی بنیادین برای توجه دادن مردم به کتاب است

داور پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» با اشاره به توجه کاریکاتوریست‌های بین‌المللی به موضوع کتاب به عنوان یک دغدغه جهانی، برگزاری منظم و منسجم جشنواره «کارتون کتاب» از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور را اقدامی بنیادین در جهت توجه دادن مردم به کتابخوانی از دریچه هنر کاریکاتور دانست.

علیرضا ذاکری، کاریکاتوریست شناخته شده کشور و از داوران پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» درباره برگزاری این جشنواره گفت: خوشبختانه دوسالانه «کارتون کتاب» که به همت نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و حضور جناب آقای شجاعی طباطبایی پنجمین دوره خود را به صورت مستمر و منسجم برگزار می‌کند، از یک اعتبار و وجهه مناسب بین‌المللی برخوردار شده و هنر مندان بسیاری را از سراسر دنیا به خود جلب کرده است.

وی افزود: از سوی دیگر موضوع «کتاب»

نیز همیشه برای کاریکاتوریست‌ها سوژه مهمی بوده و در اکثر آثار این هنرمندان موضوع کتاب جایگاه ویژه‌ای داشته است. چراکه کتاب بنیادی ترین عامل تفکر و اندیشه و حامل و انتقال دهنده فرهنگ‌های بشری در طول تاریخ بوده است.

این داور پنجمین دوسالانه «کارتون کتاب» گفت: هر دوره‌ای که از این جشنواره برگزار می‌شود، با پرداختن کاریکاتوریست‌ها به موضوع کتاب از زوایای مختلف، می‌تواند خطر کمرنگ شدن مطالعه در جامعه را به مردم گوشزد کند. به طور کلی هر موضوعی که با هنر ترکیب می‌شود شانس ماندگاری پیدا می‌کند و مخاطب می‌تواند از نگاه تیزبین و عمیق کاریکاتوریست‌ها به این موضوع نگاه کند و به لایه‌های زیرین موضوع بیندیشند.

وی طراحی و اجرای مستمر این جشنواره را اقدامی شایسته تقدیر عنوان کرد و گفت: در سال‌های دور وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یک دوره از جشنواره دوسالانه کاریکاتور تهران را که در دهه ۷۰ برگزار شد، به موضوع کتاب و یک دوره هم به موضوع قلم که مرتبط با کتاب است اختصاص داده بود. اما ورود نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به این عرصه و برگزاری منظم و منسجم جشنواره کارتون کتاب به عنوان یک اقدام بنیادین در جهت توجه دادن مردم به کتابخوانی از دریچه کارتون و کاریکاتور، اقدامی شایسته تقدیر است.

علیرضا ذاکری درباره استقبال خوب هنرمندان خارجی در این دوسالانه توضیح داد: پرداختن به موضوع کتاب و کتابخوانی، تلاش برای پررنگ نگه داشتن نقش کتاب در جامعه، تنها مختص به ایران نیست و در همه دنیا مورد توجه است. مشارکت خوب کارتونیست‌های خارجی در دوره‌های قبلی این دوسالانه نشان داد همه هنرمندان از کشورهای مختلف به این دغدغه جهانی توجه دارند.

این کارتونیست یادآور شد: باید توجه داشت که تاثیرگذاری آثار ارائه شده در این جشنواره تنها به برگزاری آن و ارائه آثار برگزیده در کاتالوگ جشنواره ختم نمی‌شود و باید با بکار بستن اقداماتی آنها را در انظار عموم قرار داد. استفاده از ظرفیت شهرداری‌ها و صداوسیما بخشی از این اقدامات است که می‌تواند حاصل و خروجی این جشنواره را در جامعه و برای مردم ارائه کند. به عنوان مثال انتشار آثار برگزیده در بیلبوردها و بنرهای شهری و مترو و یا تولید و پخش برنامه‌های تلویزیونی برای معرفی کاریکاتوریست‌ها و ارائه آثار آنها بخشی از این اقداماتی است که می‌تواند احساس نیاز به مطالعه را در مردم بیش از پیش ایجاد کند.

نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
به مناسبت روز قلم
و روز ادبیات کودک و نوجوان
برگزاری کند:
نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
ویژه برنامه
از تبار قلم
آیین تجلیل از نویسندگان بومی و معرفی آثار ایشان
۱۹ تا ۲۸ تیرماه ۱۴۰۰ ساعت ۱۰:۳۰
ادارات کل کتابخانه‌های عمومی استانها
ورود به برنامه www.skyroom.online/ch/nahaad/mahafel
www.iranpl.ir
apparat.com/iranpl/live
Instagram.com/iranplir

در مراسم افتتاحیه «از تبار قلم» مطرح شد؛

اهتمام ویژه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در تکریم و حمایت از اهالی قلم

علیرضا مختارپور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با تشریح عمده‌ترین چالش‌های موجود در حوزه شعر، ادبیات و نشر در کشور گفت: نهاد بنا بر وظیفه ذاتی خود تلاش کرده بخشی از این کمبود ها را جبران کند و اجرای برنامه هایی چون «چهل قلم»، «راویان بالندگی»، «هدهد سفید» و «از تبار قلم» نمونه هایی از این گونه فعالیت‌ها بوده است.

افتتاحیه سلسله مراسم تجلیل «از تبار قلم» که به تجلیل از نویسندگان بومی استان‌های تهران، البرز و کردستان اختصاص دارد، شنبه ۱۹ تیر ماه با حضور علیرضا مختارپور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، مهدی رمضانی، معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی، هادی آشتیانی، مدیرکل امور فرهنگی و مدیران کل و جمعی از اهالی قلم این سه استان، از طریق ارتباط ویدئویی برگزار شد.

علیرضا مختارپور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در این مراسم ضمن تبریك به مناسبت روز قلم طی سخنانی گفت: از همه کسانی که در برنامه ریزی و اجرای این برنامه ها تلاش می‌کنند تشکر می کنم؛ مخصوصا از اداره کل فرهنگی نهاد و معاونت توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی که اگر نبود همت و تلاش و پشت کار این عزیزان، هیچ کدام از این برنامه ها شکل نمی‌گرفت. همچنین از برادران و خواهران عزیز که در ادارات کل استان‌ها در حال تلاش هستند، به خصوص استان تهران که میزبان برنامه

افتتاحیه این طرح است، تشکر می‌کنم.

دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در ادامه درباره اهمیت ادبیات و تکریم اهالی قلم گفت: درباره اهمیت ادبیات زیاد نباید صحبت کرد، چرا که امر پیچیده و مبهمی نیست و بسیار واضح است. خوشبختانه کشور ما و ملت ما بهره‌مند از یکی از غنی ترین گنجینه‌های معرفتی، ادبی و فرهنگی در جهان است و کمتر ملتی را سرغ داریم که اینقدر ذخایر فرهنگی و ادبی داشته باشد.

چالش‌های امروز پیش‌روی فعالان فرهنگی و ادبی

وی افزود: پس از پیروزی انقلاب اسلامی به نظر می‌رسید که اقتضائات ایجاب می‌کند که مسائل مربوط به اهل فرهنگ، اهل قلم و گسترش فرهنگ مکتوب با شدت و جدیت بیشتری دنبال شود.اما متاسفانه به دلایل مختلف از جمله عدم همکاری برخی دستگاه‌های مسئول باعث شد که این آرزو و واجب فرهنگی به عرصه تحقق نرسد. امروز ما از یك طرف در شرایطی قرار داریم که نویسندگان، ناشران و شاعران بسیاری در کشور با مشکلات جدی مادی، تبلیغاتی، نشر و توزیع، تامین کاغذ و مواد اولیه روبه‌رو هستند و از ارائه آثار خوب خود به جامعه عاجز هستند و از طرف دیگر وضعیت اقتصاد نشر به حدی دچار نابسامانی شده که به جرات بتوان گفت که کمتر نویسنده و شاعری را می‌شناسیم که از طریق تولید و فروش آثار خود بتواند امرار معاش کند.

مختارپور درباره یکی دیگر از آسیب‌های حوزه نشر گفت: متاسفانه جریان های مخل و مضری هم به جریان نشر وارد شده اند؛ ناشرانی که صلاحیت لازم برای ورود به این عرصه را ندارند و صرفا با کپی، رونویسی و نشر مجدد بدون مجوز آثار نویسندگان در فضای مجازی، به دنبال کسب سود برای خودشان هستند، اقدامی که ضررهای قابل توجهی را متوجه نویسندگان، شاعران و ناشران واقعی می‌کند. از طرف دیگر می‌بینیم که آن همت لازم برای معرفی نویسندگان، شاعران و اهالی فرهنگ و ادب حقیقی و اصیل ما که بسیار نجیب هستند، متاسفانه وجود ندارد.

رویکرد ویژه نهاد در ارج نهادن به اهالی فرهنگ

علیرضا مختارپور با اشاره به اهتمام نهاد برای تکریم و حمایت از اهالی فرهنگ و ادب گفت: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور بنا بر وظیفه خود تلاش کرده بخشی از این کمبود ها را جبران کند و از سال‌های گذشته با اجرای برنامه هایی چون «چهل قلم»، «راویان بالندگی»، «هدهد سفید» و امروز با برنامه «از تبار قلم» در این جهت گام بردارد که طی این برنامه‌ها تلاش شده به تمامی

نویسندگان حوزه های ادبی توجه و از مرکزگرایی پرهیز شود و نویسندگان، شاعران و اهالی ادب را از سراسر کشور معرفی کند، آنها را به کتابخانه‌ها بیاورد و از طریق ترویج آثار آنها به بازسازی چهره شایسته این شخصیت‌های فرهنگی کشور کمك شود.

وی تصریح کرد: تصور می کنم که اگر سایر دستگاه های فرهنگی کشور که امکانات به مراتب بیشتری از نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور دارند پا پیش بگذارند و برای جبران این خلاءها همت کنند، می توانیم امید داشته باشیم که آینده فرهنگ، ادب و نشر این کشور بهتر از دیروز و امروزش باشد.

«از تبار قلم»؛ امکانی برای معرفی چهره‌های فعال ادبی نقاط مختلف کشور

مهدی رمضانی، معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد در این مراسم گفت: تشکر می کنم از عزیزانی که در برگزاری این برنامه به عنوان افتتاحیه این مجموعه برنامه ها همت کردند، برادرانم در اداره کل فرهنگی و سه استان تهران البرز و کردستان که آغاز این برنامه را بر عهده گرفتند؛ امیدوارم که به برکت نیت خالصی که عزیزان برای برگزاری این برنامه در دل دارند یعنی بالا بردن قدر فرهنگ و ارج نهاد به فعالان حوزه فرهنگ، خداوند بر ثمرات این حرکت بیفزاید

آن هم در فضایی که با رکود جدی فعالیت های فرهنگی در کشور روبه‌رو هستیم.

وی با تقدیر از اهتمام دبیرکل نهاد در توجه به اهالی فرهنگ و ادب کشور گفت: اگر دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، فارغ از ریاستی که در این مجموعه بر ما دارند، به عنوان یك چهره فرهنگی، شخصیت فرهیخته و یك کتابشناس مسلط به حوزه‌های مختلف فرهنگ و ادب نبودند، قطعا این جلسه و مشابه این جلسات که در سال‌های گذشته شاهد آن بوده‌ایم، شکل نمی‌گرفت و ان‌شالله در سال‌های آینده قضاوت خواهد شد که محافل ادبی نهاد در سالی که کرونا همه جنبه‌های فعالیت‌های فرهنگی را تحت تاثیر خود قرار داده بود، چه ثمرات و نتایجی در سراسر کشور داشته است.

رمضانی افزود: همین امروز شما شاهد هستید که این ظرفیت وجود دارد که از سه نقطه مختلف کشور جلسه‌ای برگزار شود و امکان معرفی و شناساندن اهالی قلم در اقصا نقاط کشور فراهم است که ان‌شالله این حرکت در روزهای آتی با معرفی سایر عزیزان در استان‌های مختلف ادامه خواهد داشت.

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد تصریح کرد: شاید آنچه که در ابتدا در ذهن تداعی می شد آن بود که حرکت محافل ادبی نهاد

صرفا به حوزه شعر و ادب محدود می‌شد، اما امروز محافل ادبی در نهاد به عنوان یك مجمع تخصصی زبان و ادبیات فارسی شناخته می‌شود و ما این رویکرد را برای آن قائل هستیم و امروز با برگزاری چنین برنامه هایی به سمت یك کار تخصصی زبان و ادبیات فارسی در این محافل پیش خواهیم رفت.

رمضانی یادآور شد: در جلساتی که به میزبانی محافل برگزار شده بارها عنوان کرده ام که ما در نهاد امید زیادی به مجموعه محافل ادبی بسته ایم و امیدواریم این محافل به عنوان یك شجره طیبه، پایدار و مانا هم در آینده نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و هم در آینده فضای فرهنگی کشور برقرار باشد. جا دارد از شورای ادبی نهاد و دبیر محافل استانی که همراه ما در این مسیر هستند، تشکر کنم.

وی همچنین درباره نحوه انتخاب اهالی قلم برگزیده در استان‌های مختلف گفت: اساسا نگاه ما در این انتخاب ها و در این برگزیده شدن ها، شناساندن چهره‌های فعال در حوزه فرهنگ و ادب است و حتما در استان های مختلف نویسندگان و عزیزانی همسطح و هم‌وزن عزیزان معرفی شده وجوددارند. ولی ظرف برگزاری برنامه و تقدیر ها ظرف محدودی است و ان‌شالله این تقدیرها باعث نشود که فضایی به غیر از فضای تقویت حوزه فرهنگ و ادب در کشور شکل بگیرد. این تقدیر به معنی معرفی و شناساندن و احترام گذاشتن به این جایگاه است. ان‌شالله در آینده از این ظرفیت برای شناساندن سایر چهره‌های فرهنگی و ادبی در استان‌ها استفاده خواهد شد.

● نقش بی‌بدیل اصحاب فرهنگ در اتقاء فرهنگ جامعه

در ادامه این مراسم که به تقدیر از نویسندگان بومی استان تهران اختصاص داشت، محمد هادی ناصری طاهری، مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان تهران ضمن خیر مقدم به اهالی قلم و همکاران نهاد در کتابخانه‌های عمومی سراسر کشور

طی، سخنانی گفت: ایامی که پشت سر گذاشتیم ایام مرتبط و مزین به نام «قلم» بود و وظیفه داشتیم که در این ایام از خدمات و زحمات عزیزانی که در حوزه فرهنگ و ادب تلاش کرده‌اند تجلیل کنیم. به تعبیر بزرگان فرهنگ روح کالبد هر جامعه است و یکی از حوزه‌ها و شعب مهم فرهنگ هم حوزه کتاب است. بنابراین نقش اصحاب قلم در ارتقاء فرهنگ جامعه نیز نقشی بی بدیل است.

ناصری طاهری ادامه داد: اهل قلم هم در بین همه حوزه‌ها و رشته‌هایی که شاید آسایش و رفاه بیشتری را می‌توانست داشته باشد، زحمت و تلاش مجدانه حوزه فرهنگ را متقبل شدند و بواسطه همین نقش، ان‌شالله نامشان در سپهر فرهنگ و هنر کشور جاودان خواهد شد. ما در اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان تهران افتخار می کنیم که خدمتگزار اهالی قلم باشیم و اگر محدودیت‌های کرونایی نبود، حتما این برنامه را به شکل بهتر و با حضور بیشتر اهالی فرهنگ و ادب برگزار می کردیم.

ادامه این مراسم به معرفی و تقدیر از کلر ژوبرت نویسنده حوزه کودك و نوجوان، عباس خوش‌عمل، شاعر و فاطمه سادات میرعالی نویسنده حوزه دفاع مقدس به عنوان چهره‌های منتخب استان تهران در برنامه «از تبار قلم» اختصاص داشت.

کلر ژوبرت، در سخنان کوتاهی با تبریك روز

قلم و ادبیات کودك و نوجوان و تقدیر از برگزار کنندگان این مراسم گفت: با اینکه ادبیات ایران سابقه کمتری نسبت به ادبیات فرانسه دارد، اما در حال طی کردن مسیر خوبی است. من از کودکی عاشق ادبیات، کتاب و نویسندگی بودم اما زمانی که از فرانسه به ایران آمدم با کتاب‌های بسیار در حوزه نویسندگی کودك و نوجوان و همچنین کارگاه‌های آموزشی در این حوزه مواجه شدم و متوجه شدم که می‌توانم مهارت نویسندگی را بیاموزم. زمانی که مادر شدم شروع به نوشتن کردم و در کنار آن کار تصویرگری را هم پیش بردم.

گفتنی است عباس خوش عمل، روزنامه‌نگار و شاعر شناخته شده کشور به دلیل کسالت امکان حضور در این مراسم را پیدا نکردند و فاطمه سادات میرعالی نیز طی سخنانی به روند نگارش یکی از آثار خود با عنوان «حوض خون» پرداخت.همچنین در بخش دیگری از این برنامه نغمه مستشارنظامی، دبیر شورای ادبی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور نیز در ارتبطی ویدئویی، با تقدیر از رویکرد نهاد به ارج نهادن به اهالی قلم، به خوانش غزلی با موضوع «قلم» پرداخت.

توجه به آداب نویسندگی و بهره برداری از قلم

ادامه برنامه «از تبار قلم» در اولین روز برگزاری خود با برقراری ارتباط ویدئویی با استان کردستان ادامه یافت که طی آن محمد مخدومی مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان کردستان طی سخنانی گفت: روز ملی ادبیات کودك و نوجوان را تبریك عرض می کنم روزی که روز درگذشت مهدی آذر یزدی، نویسنده بزرگ حوزه کودك و نوجوان نیز بوده است. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به واقع در دوره اخیر مدیریتی خود خوش درخشید و امروز با افتخار اعلام می کنم که در استان کردستان در حوزه کودك و نوجوان کار بسیار بزرگی صورت گرفته است. اقدامی که برای آن باید از جناب آقای رمضانی تشکر کنم که یکی از بخش‌های کودك و نوجوان مجهز در منطقه غرب استان کردستان را به زودی در اختیار مردم این استان قرار خواهیم داد.

وی تاکید کرد: استفاده از قلم در نویسندگی آداب و اصولی دارد و هر قلم به دستی باید پیش از نوشتن آگاه باشد که نوشته او زمانی ارزشمند است که در خدمت گسترش آگاهی و رشد اخلاقی و معنوی انسان‌ها قرار بگیرد. خوشبختانه ما در استان کردستان نویسندگان بسیاری ئداریم که در این حوزه‌ها قلم می‌زنند و امروز در خدمت یکی از این نویسندگان مطرح به نام آقای زاهد ویسی هستیم

لزوم توجه به حفظ نسخ خطی کردستان

زاهد ویسی، نویسنده منتخب استان کردستان در برنامه «از تبار قلم» طی سخنانی گفت: از برگزار کنندگان این برنامه تشکر می‌کنم. این نخستین حضور رسانه ای بنده است که با اصرار همکاران شما پا به این عرصه گذاشتم و امیدوارم موجب خیر و برکت شود و ضمن عبور از تعارفات مرسوم و متعارف به برنامه های اجرایی تر و کاربردی تری نیز منجر شود. فلسفه اشراق در فرهنگ اسلامی زائیده فرهنگ کردستان است؛ شیخ شهاب‌الدین سهروردی اهل کردستان بوده است. چقدر خوب می‌شود که توانمندی فرهنگی

کردستان را توسعه داد تا این مکتب و مفسران آن بتوانند به جریان های فلسفی موجود در ایران و جهان کمك کنند.

وی ادامه داد: تصحیح نسخه های خطی کردستان از نکات مهمی است که متاسفانه امروز در حال خروج از کردستان و ایران هستند و در قبال چند دلار ناچیز آنها را به کشور های دیگر مانند کردستان عراق می برند. هیچ بعید نیست که در آینده‌ای نزدیك خانه‌های کردستان از وجود آثار خطی خالی شود و ما مجبور شویم که برای کارهای پژوهشی از کشور هایی مانند عراق نسخه کپی از آثار خودمان را درخواست کنیم که لازم است در این حوزه اقدامی صورت بگیرد.

ادامه این برنامه به تقدیر از زاهد ویسی به عنوان چهره منتخب استان کردستان در برنامه «از تبار قلم» اختصاص داشت.

● تلاش برای قدردانی از همه فرهیختگان و فعالان فرهنگی استانی

ارتباط ویدئویی با استان البرز بخش دیگری از برنامه «از تبار قلم» بودکه طی آن هادی آشتیانی، سرپرست اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان البرز ضمن تشکر و قدردانی از همراهی همه دست‌اندرکاران برگزاری این مراسم، گفت: امیدوارم نتایج خوب و موثری از این جلسات برای ارتقاء فرهنگ و ادب کشور حاصل شود. امیدوارم این جلسه که برای تجلیل از اهالی قلم به مناسبت روز قلم طراحی و اجرا شده، کمی از مسئولیتی که بر دوش ما وجود دارد برای تجلیل از اهالی قلم که با عث ارتقاء سطح فرهنگ و ادب کشور شدند، به انجام رسانده باشد.

وی افزود: استان البرز به دلیل همجواری و نزدیکی به تهران دارای سرمایه‌های ارزشمندی است که امیدواریم بتوانیم در ادامه از زحمات همه اهالی فرهنگ و ادب این استان تقدیر کنیم و در جلساتی به صورت ماهانه و یا فصلی قدردان فرهیختگان استانی و شهرستانی باشیم. امروز در استان البرز شاهد تقدیر از یکی از شعرای حوزه کودك و نوجوان، سرکار خانم هاشم پور هستیم که ایشان به جهت حضور موفق خود در عرصه‌های ادبی و جشنواره‌ها شایسته تقدیر هستند.

مریم هاشم پور چهره برگزیده استان البرز در طرح «از تبار قلم» نیز در سخنانی گفت: تفاوتی که شعر کودك و نوجوان با شعر بزرگسال دارد این است که حوزه کودك بسیار سخت تر است و وظیفه سنگین تری دارد تا با جهانبینی کودك، زاویه دید او، دایره واژگان محدود تر پیام ویژه‌ای را منتقل کند. هرچه گروه سنی پایین تر می‌آید، کار سرایش شعر سخت تر و حساس تر می شود. امیدوارم که شاعران دنیای زیباتری برای بچه به وجود بیاورند.

ادامه این مراسم نیز به شعرخوانی مریم هاشم‌پور و پس از آن تقدیر از ایشان برای سال‌ها فعالیت در عرصه شعر کودك و نوجوان اختصاص داشت.

نگاهی به زندگی و آثار نویسندگان مورد تقدیر در ویژه برنامه «از تبار قلم»

با توجه به رویکرد نهاد در ارج نهادن به منزلت، قداست و حرمت قلم و صاحبان آن، همزمان با ایام شکل‌گیری محافل ادبی نهاد و گروه‌های موضوعی در یک سال گذشته و همچنین مناسبت‌های پیش‌رو از جمله روز قلم و روز ادبیات کودک و نوجوان، ویژه‌برنامه تجلیل و قدردانی تعدادی از فرهنگ‌مداران این حوزه در استان‌های مختلف با عنوان «از تبار قلم» برگزار شد.

از جمله معیارهای انتخاب نویسندگان در این ویژه‌برنامه، دارا بودن شاخص‌هایی چون تعداد تالیفات ارزشمند و تاثیرگذار در حوزه موضوعی، دارا بودن ویژگی‌های برتر آثار منتشره از نویسندگان در ۵ سال گذشته، استقبال عمومی از تالیفات نویسنده و همچنین داشتن تناسب و ویژگی‌های لازم برای خرید و ارائه آثار در کتابخانه‌های عمومی استان است.

طبق برنامه‌ریزی انجام شده در اجرای ویژه‌برنامه «از تبار قلم»، روزانه چهار استان اقدام به برگزاری مراسم مجازی تجلیل کردند که اولین مراسم روز شنبه ۱۹ تیرماه ساعت ۱۰:۳۰ با حضور دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، شورای ادبی نهاد و اهالی قلم به میزبانی استان تهران و مشارکت استان‌های البرز و کردستان برگزار شد.

پس از برگزاری مراسم آغازین، روز یکشنبه ۲۰ تیر استان‌های گیلان، مازندران، گلستان و قزوین؛ روز دوشنبه ۲۱ تیر استان‌های اردبیل، آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی و زنجان؛ روز سه‌شنبه ۲۲ تیر استان‌های همدان، مرکزی، اصفهان و قم؛ روز چهارشنبه ۲۳ تیر استان‌های خوزستان، کرمانشاه، لرستان و ایلام میزبان برگزاری ویژه‌برنامه «از تبار قلم» بودند.

همچنین در دومین هفته از برگزاری این ویژه‌برنامه نیز استان‌های فارس، کهگیلویه و بویراحمد، بوشهر و چهارمحال و بختیاری در روز شنبه ۲۶ تیر، استان‌های یزد، سیستان و بلوچستان، کرمان و هرمزگان روز یکشنبه ۲۷ تیر و در نهایت استان‌های خراسان رضوی، خراسان شمالی، خراسان جنوبی و سمنان در روز دوشنبه ۲۸ تیر میزبان برگزاری مراسم تجلیل از نویسندگان برتر استان خود بودند.

در ادامه نگاهی می اندازیم به زندگی و صاحبان قلم مورد تقدیر در ویژه برنامه «از تبار قلم»

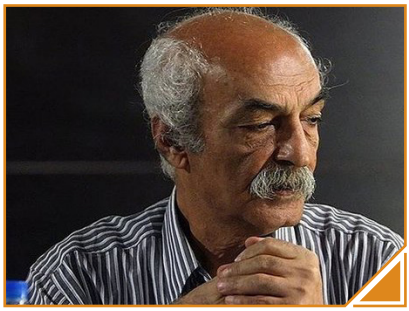

هرمز علی‌پور
خوزستان

هرمز علی‌پور (زادهٔ ۴ اسفند ۱۳۲۵ ایذه) نویسنده، معلم بازنشسته و شاعر معاصر ایرانی است. وی فعالیت هنری را از سال ۱۳۴۵ در مجله فردوسی آغاز کرد. علیپور از شاعران موج شعر ناب است. از وی تاکنون بیش از ۱۷ مجموعه شعر به چاپ رسیده است. کتاب‌های داغ بی‌بی، به کوچه‌ی زنبق، بنفش پارچه‌ای، پرتره، نیم‌رخ آهو، بال برف، به حکمت مخروبه، به گرمسیر، همین دیدن‌ها، سب‌بابه، به لامکان به نرگس‌ها گزیده اشعار «هرمز علی‌پور، فاخته هیمالیا، علف یونان به لغت عذرا، ۵۴ به دفتر شطرنجی، الواح شفاهی کسی به نام کوچک هرمز، اوراق لاژورد، سپیدی جهان و نرگس فردا از جمله کتاب‌های منتشر شده از این نویسنده و شاعر است.

منصور انوری
خراسان رضوی

منصور انوری نویسنده پرکار خراسانی سال ۱۳۳۴ در نیشابور استان خراسان رضوی به دنیا آمده و از سال ۱۳۶۴ کار خود را با نگارش داستان کوتاه آغاز کرده و در ادامه آثاری همچون «مصافحه با ارواح» و مجموعه زندگینامه شهدا به نام «قربانگاه عشق»، «از عشق‌آباد تا عشق‌آباد»، «قلب تپنده» و «بر فراز آشیانه عنقا» و چندین متن سریال و فیلم را هم که به مرحله تولید و پخش رسیده، نوشته است. انوری همچنین با نگارش طولانی ترین رمان ایرانی یعنی رمان ۱۲ جلدی «جاده جنگ» که نگارش کامل آن بیش از ده سال به طول انجامیده است، شناخته می‌شود.

قاسم فتاحی نافچی
چهارمحال و بختیاری

قاسم فتاحی نافچی متولد ۱۳۴۵ و دانش‌آموخته مقطع دکتری تاریخ اسلام است. وی تاکنون ۶ عنوان کتاب در حوزه تاریخ و فرهنگ تالیف و به چاپ رسانده است که «چهارمحال و بختیاری در عصر زندیه»، «چهارمحال و بختیاری در عهد افشاریه»، «استان شناسی چهارمحال و بختیاری»،«با حسین (ع) از مدینه تا کربلا»، «انقلاب اسلامی به روایت زنان چهارمحال و بختیاری» و کتاب ۲ جلدی « تاریخ انقلاب اسلامی در چهارمحال و بختیاری» از این جمله کتاب‌ها است. وی همچنین تاکنون موفق به انتشار ۴۲ مقاله شده است و ۳۸ سخنرانی، پنج طرح پژوهشی و کسب ۹ جایزه ادبی را نیز در کارنامه علمی خود دارد.

محمد امین ناصح
خراسان جنوبی

محمد امین ناصح، متولد خرداد ۱۳۵۴ در بیرجند است که پس از اتمام تحصیلات در زادگاهش برای ادامه تحصیل به دانشگاه علامه طباطبایی رفت و همه مراحل تحصیلی را تا مقطع دکتری در همان دانشگاه در رشته های زبان انگلیسی و زبان شناسی گذراند. وی تا کنون چندین نوبت به عنوان پژوهشگر برگزیده دانشگاه بیرجند انتخاب شده و همچنین طی دو سال مختلف جایزه کتاب سال دانشجویی کشور را دریافت کرده است. دولت یاد، شکوه شرق و از شوتکیه تا دانشگاه بیرجند برخی از آثار منتشر شده از وی است.

یوسف متولی

خراسان شمالی

یوسف متولی حقیقی از چهره های برجسته تاریخ نگاری خراسان و فرزند خراسان شمالی، متولد روستای ادکان شهرستان اسفراین و مولف ۹ عنوان کتاب و نویسنده ۱۰۰ عنوان مقاله است که چهار اثر وی به عنوان کتاب سال و برگزیده استان خراسان رضوی انتخاب شده است. حقیقی در حال حاضر علاوه بر همکاری های آموزشی و پژوهشی با گروه تاریخ دانشگاه فردوسی مشهد به تدریس در مقطع دکتری دانشگاه آزاد اسلامی تربت حیدریه در گرایش های تاریخ ایران و تاریخ اسلام مشغول است. افغانستان و ایران، تاریخ معاصر مشهر، از تبریز تا مشهر برخی ز آثار منتشر شده از این نویسنده است.

اسماعیل همتی

سمنان

اسماعیل همتی، نویسنده و پژوهشگر ادبیات کودک و نوجوان در سال ۱۳۳۴ در سمنان متولد شد. او از اعضای انجمن نویسندگان کودک و نوجوان ایران، عضو کانون نمایشنامه‌نویسان ایران و همچنین دبیر جایزه ادبی آهوی کومش از بدو برگزاری آن تاکنون است. همتی در آبان‌ماه ۱۳۷۹ لوح و تندیس تقدیر برای تالیف کتاب «بچه‌ها هم می‌توانند قصه بسازند» به عنوان «کتاب برگزیده دوم» در نخستین جشنواره کتاب رشد را از آن خود کرد از جمله آثاری که از او در زمینه ادبیات کودک و نوجوان منتشر شده است، می‌توان به «این منم طاووس»، «یادگار تپه دو برارون»، «مهربان مهربان است»، «موجودی به نام اولی»، «موجودی به نام گول»، «تمرین خلاقیت (روش‌های رشد ذهن)»، «کودک و قصه (روش‌های آفرینش قصه)»، «یک پیاله آب برای مادر» و «گنجشک‌های همسایه کویر» اشاره کرد.

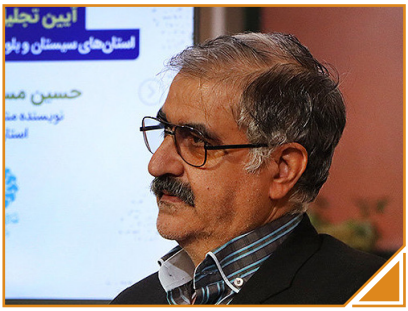

حسین مسرت
یزد

حسین مسرت زادهٔ ۱۳۳۹ در یزد، کتابدار مرجع، نسخه‌شناس و فهرست‌نگار کتابهای چاپ سنگی و خطی کتابخانه وزیری یزد، یک نویسنده و پژوهشگر ایرانی است. او سال ۵۶ نخستین مقاله‌اش را در روزنامه اطلاعات منتشر کرد و در ادامه فعالیت خود را به عنوان روزنامه‌نگار پی گرفت تا جایی که بیش از ۶۰۰ مقاله در نشریات مختلف منتشر کرد. از وی تاکنون ۶۰ کتاب به چاپ رسیده‌است. «دیدگاه‌ها» دربارهٔ آثار دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن، «پویای فرهنگ»، «سیمای یزد»، «کتابشناسی اخوان ثالث»، «لطایف التفسیر»، «مرغ طوفان» دربارهٔ زندگی و افکار فرخی یزدی (در دست چاپ)، «میراث نیاکان» یادنامه مهدی اخوان ثالث، «وقف نامه مسجد خضر شاه یزد» و «یزد، یادگار تاریخ» برخی از آثاری هستند که از او به چاپ رسیده‌است.

قاسم سیاسر
سیستان و بلوچستان

قاسم سیاسر در سال ۱۳۴۸ در روستای ده نو شهرستان زابل متولد شد. تحصیلات ابتدایی تادیپلم رادرشهرزابل به پایان رساند و در سال ۱۳۶۶ دررشته تاریخ دانشگاه فردوسی مشهد پذیرفته شد. در سال ۱۳۷۰ بااخذکارشناسی ازاین دانشگاه فارغ التحصیل شد و پس از پایان خدمت سربازی در سال ۷۴ به استخدام مدیریت اسناد وکتابخانه ملی سیستان وبلوچستان درآمد. گفتنی است از قاسم سیاسر چهل مقاله و بیش ازپنج جلدکتاب درزمینه های تاریخی، سیستان شناسی، تبارشناسی واقوام سیستان وبلوچستان چاپ شده است.

پروانه ماندگاری
هرمزگان

پروانه ماندگاری داستان نویس متولد ۱۳۵۴ ومتولد شهرستان حاجی آباد از توابع استان هرمزگان می‌باشد. وی فعالیت حرفه‌ای خود را از سال ۱۳۸۰ در زمینه داستان کوتاه آغاز کرد. برخی از آثار وی عبارتند از: سفره ای از پارافین، تنگیدو، شاه پریون، کت و شلوار،... منتخب کنگره شعر و قصه جوان کشور، تقدیر شده در روز جهانی قلم به عنوان نویسنده برتر، نفر دوم جشنواره داستان بوی باران (دفاع مقدس)، نفر دوم کنگره شعر و داستان عاشورایی شیراز، تقدیر درجشنواره بین المللی کبوتران حرم سمنان به خاطر داستان چند تار مو (۱۳۸۶) و تقدیر در کنگره سراسری شعر و قصه جوان هرمزگان به خاطر داستان ریش سفید (۱۳۷۹) از جمله افتخارات اوست.

سیدعلی میرافضلی
کرمان

سید علی میرافضلی در سال ۱۳۴۸، در رفسنجان به دنیا آمد. وی دانش‌آموخته رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران است (۱۳۷۳) و از شاعران برجسته شعر کوتاه به‌شمار می‌رود. میرافضلی پدیدآورنده شانزده کتاب و یکصد مقاله ادبی است که بیشترین پژوهش‌هایش را در زمینه رباعی و شعر کوتاه انجام داده و در حوزه تصحیح دیوان شاعران قدیمی نیز فعالیت داشته‌است. اشعار میرافضلی از سال ۱۳۶۵ در مطبوعات به چاپ رسیده و اولین مجموعه شعر او با نام «تقویم برگ‌های خزان» در سال ۱۳۷۳ منتشر شد که در بردارنده غزل‌ها، شعرهای نیمایی و اشعار کوتاه او بود. مجموعه‌ای از شعرهای کوتاه او با عنوان «گنجشک ناتمام» در سال ۱۳۸۳ منتشر شد که جایزه کتاب سال کرمان را در رشته شعر از آن خود کرد. همچنین منتخب دیگری از شعرهای او در کتابی به نام «تمام ناتمامی‌ها» تا کنون سه نوبت تجدید چاپ شده‌است. کتاب «خواب گنجشک‌ها» از او نیز در بردارنده شعرهای نیمایی وی و کتاب «آهسته خوانی» نشر نون شامل شعرهای کوتاه چند سال اخیرش است.

عبدالکریم مشایخی
بوشهر

عبدالکریم مشایخی در سال ۱۳۳۴ در بوشهر متولد شد. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در زادگاهش سپری کرد و برای ادامه تحصیل در رشته تاریخ راهی دانشگاه تبریز شد. وی پس از اخذ لیسانس به استخدام اداره آموزش و پرورش استان بوشهر درآمد و در مدارس مختلف به تدریس پرداخت.ایشان در سال ۱۳۷۵ موفق به اخذ کارشناسی ارشد در رشته ی تاریخ عمومی جهان و در سال ۱۳۸۴موفق به دریافت درجه دکترا در رشته تاریخ ایران دوران اسلامی از دانشگاه تبریز شد.از دکتر عبدالکریم مشایخی تاکنون حدود بیست جلد کتاب و ده ها مقاله در زمینه های بوشهر شناسی،تاریخ معاصر ایران و خلیج فارس منتشر شده است.

الله بخش آذر پیوند
کهگیلویه و بویراحمد

الله بخش آذر پیوند نویسنده و پژوهشگر کهگیلویه و بویراحمدی آثار مهمی چون «چگونگی شکل گیری انقلاب اسلامی ایران»، «تاریخچه آموزش و پرورش سنتی و کلاسیک استان»، «تحولات سیاسی کشور در قیام عشایر جنوب و جنگ گجستان» و «موانع تاریخی توسعه نیافتگی کهگیلویه و بویراحمد» را منتشر کرده است.

الهام مزارعی

فارس

الهام مزارعی در سال ۱۳۵۸ متولد شد. او دانش آموخته ی رشته ی میکروبیولوژی است. فعالیتش را در حوزه ی ادبیات کودک و نوجوان از سال ۱۳۸۳ با عضویت در انجمن داستان کودک و نوجوان شیراز آغاز کرد و پس از آن به عضویت انجمن انگشت جادویی شیراز درآمد. تا کنون چند جلد کتاب به قلم او منتشر شده که دخترکوچولو فرمانده سیبیلو، مامان کله دودکشی و گوانجی و ۳۶۰ درجه ی جادویی از آن جمله اند.

حجت الاسلام مصطفی تیموری

لرستان

حجت الاسلام تیموری، از نویسندگان و پژوهشگران برتر، مدرس حوزه و دانشگاه‌های استان لرستان است که تاکنون ۱۰۹ کتاب در سه حوزه ادبیات بومی، دفاع مقدس و علوم و مباحث قرآنی را تألیف و به چاپ رسانده است که ۱۲ عنوان آن در حوزه قرآن است. کتاب «خلق سلیمانی» که درباره مکتب انقلابی گری است از جمله آثار این نویسنده لرستانی است.

صباح شیری

ایلام

متولد سال ۱۳۵۶ دارای مدرک دکتری شیمی تجزیه و استاد دانشگاه‌های ایلام، در سال ۱۳۹۱ به عنوان استاد و معلم نمونه کشوری انتخاب شد. وی در سال ۱۳۹۲ انتشارات «صبح آراد» را راه‌اندازی کرد و ۴ سال ناشر برتر استان ایلام بوده و تاکنون ۵۲ عنوان کتاب و ۳۸ مقاله ISI و ISC و پژوهشی منتشر کرده است. در سال ۹۹ به عنوان ناشر فعال عمومی با ۳۴ عنوان کتاب منتشرشده و ناشر تخصصی فعال حوزه کودک و نوجوان با ۱۵ عنوان کتاب چاپ‌شده ازسوی اداره‌کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان در هفته کتاب و کتابخوانی، انتخاب و تجلیل شد.

علی سهامی

کرمانشاه

علی سهامی متولد سال ۱۳۴۹ در شهرستان گیلانغرب استان کرمانشاه است. وی به عنوان یکی از معلمان صاحب نام و مشهور کرمانشاهی شناخته می شود و دارای ۱۴ اثر تالیفی است که توسط انتشارات فصل پنجم و تیرگان تهران و انتشارات دیباچه و باغ نی کرمانشاه و .... منتشر شده است. این معلّم شاعر و پژوهشگر در انجام این تحقیق به رویکرد نوینی در حوزه ادبیات سنتی ایران و روابط بین الملل پرداخته و برای نخستین بار در ایران کتابی با موضوع «دیپلماسی درشاهنامه» درسال۹۸ توسط انتشارات فصل پنجم به چاپ رسانده است. وی جوایز ادبی بسیاری را در این زمینه کسب کرده است و شاعر برگزیده جشنواره بین المللی شعر دفاع مقدس در سال ۱۳۸۴؛ فیلمنامه نویس برگزیده تولید مراکز استانهای صدا و سیما سال ۸۰ ؛ معلم نمونه کشوری سال۸۹ و پژوهشگر برتر معلمان مولف در سال۱۴۰۰ وزارت آموزش و پرورش است.

محمداسفندیاری

قم

محمد اسفندیاری، اسلام‌پژوه، تاریخ‌نگار، کتابشناس و سرپرست دانشنامه امامت (موسوعة الامامة فی نصوص اهل السنة) در سال ۱۳۷۶ به عنوان مؤلف و ویراستار نمونه، در سال ۱۳۸۳ به عنوان کتابشناس نمونه، در سال ۱۳۸۴ به عنوان حامی نسخه‌های خطّی و در سال ۱۳۸۶ به عنوان پیشکسوت حوزه نقد برگزیده شده‌است. بعضی از آثار او عبارتند از: «کتاب‌پژوهی»، «کتابشناسی تاریخی امام حسین»، «کتابشناسی توصیفی علی شریعتی»، «آسیب‌شناسی دینی»، «همه ما برادریم»، «پیک آفتاب»، «شعله بی‌قرار»، «حقیقت و مدارا»، «عاشوراشناسی» و «حقیقت عاشورا».

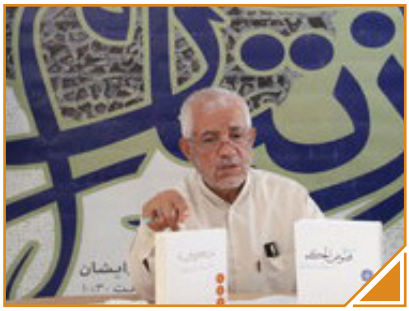

اصغر طاهر زاده

اصفهان

اصغر طاهر زاده متولد ۱۳۳۰ است. وی پس از اخذ دیپلم در سال ۱۳۵۰، در رشته زمین شناسی وارد دانشگاه اصفهان شد. مهم ترین آثار تألیفی طاهر زاده «آخرالزمان؛ شرایط ظهور باطنی‌ترین بعد هستی»، «آشتی با خدا از طریق آشتی با خود راستین»، «آنگاه که فعالیت‌های فرهنگی پوچ می‌شود»، «گذر از ساحت علم حصولی به حیات علم حضوری»، «ادب خیال»،«عقل و قلب»، «اربعین حسینی»، «از برهان تا عرفان»، «اسماء حسنا»، «دریچه‌های نظر به حق»، «امام خمینی رضوان‌الله تعالی‌علیه و سلوک در تقدیر توحیدی زمانه» است.

مهدی رجبی
مرکزی

مهدی رجبی متولد شهریور ۱۳۵۹- خمین است. وی دارای لیسانس فیلم‌سازی (دانشکده‌ی صدا و سیما) و فوق‌لیسانس ادبیات نمایشی (دانشگاه تربیت مدرس) است. رجبی نگارش فیلم‌نامه‌ی چند سریال و فیلم تلویزیونی و انیمیشن تجربی و کسب جوایز متعدد داخلی و بین‌المللی را انجام داده است. او برای کتاب فراموشان این زمستان؛ کاندیدای بهترین مجموعه داستان جایزه‌ی ادبی یلدا ۱۳۸۴، معمای دیوانه‌ی کله‌آبی؛ کاندیدای جایزه‌ی ادبی اصفهان ۱۳۸۷ و کتاب برگزیده‌ی کتاب‌خانه‌ی مونیخ آلمان ۲۰۰۹، گریه نکنید مثل ابر باهار؛ برگزیده‌ی ناشران ۱۳۸۸ و برگزیده‌ی چهاردهمین جشنواره‌ی کتاب کودک و نوجوان ۱۳۸۹ بوده است.

سید میثم موسویان
همدان

سید میثم موسویان متوبد سال ۱۳۶۲ در همدان است که آثاری چون «معمای بوبی خرگوشه»؛ رمان «چهار پر»؛ رمان «بی نام پدر»، تقدیری از جشنواره انقلاب ۱۳۹۹ و برگزیده قلم زرین ۱۴۰۰؛ مجموعه داستان «تفنگم را زمین مگذار» نامزد جایزه جلال آل احمد در بخش مجموعه داستان کوتاه سال ۱۳۹۷؛ رمان با عنوان «میوه‌های رسیده» برنده جایزه رمان سال جشنواره انقلاب جمهوری اسلامی؛ مجموعه داستان «شهید خودم» مجموعه داستان‌ها انقلاب اسلامی در حیطه نوجوان؛ رمان «سفیدی پر کلاغ» نامزد جایزه انقلاب سال ۱۳۹۰؛ رمان نوجوان «اذان بی موقع»؛ رمان «ما هم هستیم» (جنگ ۳۳ روزه لبنان)؛ مجموعه داستان «بخارهای رنگی»؛ رمان نوجوان «ارتش کلاه پوستی ها»؛ «بنام خدا من محمد بروجردی هستم، مصاحبه نمی‌کنم»؛ «پرده داران راز دوست»؛ «بچه‌ها دیرتون نشه»؛ مجموعه داستان کوتاه با عنوان «آخرین مرد ایستاده» برخی از اثار اوست.

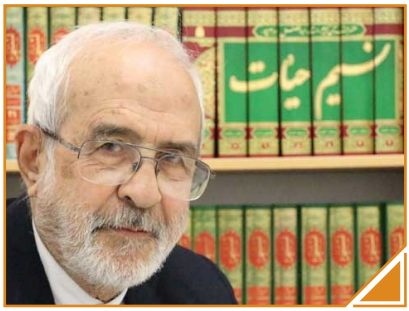

ابوالفضل بهرام‌پور
زنجان

ابوالفضل بهرام‌پور زاده سال ۱۳۲۰ در زنجان، کارشناس دینی و مفسر قرآن است. بهرام‌پور مدرس روش ترجمه و تفسیر بوده، و به نوشته وبگاهش مؤسس دفتر ترجمه و تفسیر دارالقرآن در «سازمان تبلیغات اسلامی تهران» است. وی در سال ۱۳۹۴ ترجمه خود را وقف عام کرد که مورد تقدیر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار گرفت. از جمله آثار تو می‌توان به تفسیر یک جلدی مبین، تفسیر ۳۰ جلدی نسیم حیات، تفسیر ۸ جلدی نسیم حیات، ترجمه قرآن با واژگان اشاره کرد.

توحید اصغرزاده
آذربایجان غربی

توحید اصغرزاده یکی از نویسندگان شاخص ادبیات پایداری و دفاع مقدس در استان آذربایجان غربی است. او نوشتار رسمی را از سال ۱۳۶۵ با دلنوشته های کوتاهی که در روزنامه اطلاعات منتشر می‌شد، آغاز کرد و از ۱۳۸۰ به عرصه ادبیات پایداری وارد شد و ورود به این عرصه موجب دگرگونی او گشت. وی در این سال‌ها آثاری ارزشمند و فاخر از جمله «بوی باران بوی باروت، یک لحظه تا آسمان، ذاکر، عرصه شقایق و سردار بدر» را خلق و منتشر کرده است.

اسماعیل امینی
اردبیل

اسماعیل امینی» متولد سال ۱۳۴۲ اصالتاً اهل خلخال است و زمینه فعالیتی وی سرایش، نویسندگی، پژوهش، تدریس و داوری است و به دو زبان فارسی و ترکی شعر می‌سراید. آثاری چون خندمین تر افسانه، لبخند سعدی، لبخند غیرمجاز، تبسم دوست، گزیدهٔ شعر طنز، جلسهٔ شعر، اسبها و خرها، نشر اکاذیب، و دلقک و شاعر دربار از جمله آثار منتشر شده او هستند. از دیگر سوابق اسماعیل امینی، داوری در جشنواره شعر فجر، جشنواره تولیدات صدا و سیما، کنگره شعر دفاع مقدس، جشنواره بین‌المللی طنز، جشنواره شعر گل سوری در افغانستان، جشنواره سراسری کانون‌های دانشجویی، جشنواره کانون‌های مساجد کشور، جایزه ادبی پروین اعتصامی، جایزه کتاب اول، جشنواره شعر رضوی و جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران را می‌توان اشاره کرد.

محمدرمضانی
آذربایجان‌شرقی

محمدرمضانی نویسنده و داستان نویس مقیم تبریز است که تاکنون آثار و کتاب های متعددی منتشر کرده است. وی متولد سال ۱۳۴۳ در مراغه است. رمضانی، مترجم برگزیده در ششمین جشنواره مطبوعات کودك و نوجوان کشور در سال ۱۳۸۰ بوده و در هفتمین جشنواره مطبوعات کودك و نوجوان کشور در سال ۱۳۸۲ به عنوان طنزنویس برگزیده انتخاب شد. او همچنین به عنوان مقام اول نمایشنامه نویسی در کنگره پرسش مهر رئیس جمهور ۱۳۸۵ شناخته شده است. عمده آثار او در حوزه طنز و فانتزی اجتماعی است که از مهمترین آنها می توان به «معجزه اشک آبی»، «صندلی برای یک نفر و نصفی»، «نفت می سوزد و آتش می سوزاند»، «مردی با چوپ های زیر بغل»، «ماجراهای شیرین از زندگی شیرین یک فرماندار»، «کلاغ ها مهربان هستند؛ مهربان و تنها» اشاره کرد. همچنین آثار ترجمه وی از زبان های خارجی به زبان فارسی در میان اهل قلم شناخته شده است که می توان به اثر مهمی چون «شکست و پیروزی پیکاسو» اشاره کرد.

فائضه غفارحدادی
آذربایجان شرقی

فائضه غفارحدادی متولد ۱۳۶۳ در تبریز است. سه فرزند دارد و هر سه هم پسر. دوران دانش‌آموزی را در دبیرستان فرزانگان تبریز درس خوانده. تحصیلات آکادمیک را هم تا مقطع کارشناسی ارشد در رشته زیست دریا در دانشگاه شهید بهشتی ادامه داده است. از جمله آثار او می‌توان به «خط مقدم»، «مردی با آرزوهای دوربرد»، «ناصر حسین» و «خورشید که غرق نمی‌شود»، «دهکده خاك بر سر» و «یك محسن عزیز» اشاره کرد.

محمدحسین مهدوی
گیلان

محمدحسین مهدوی متخلص به (م.موید) هفتم تیر ماه ۱۳۲۲ در نجف در خانواده‌ای اهل شعر و ادبیات، از پدری لاهیجی و مادری رودسری به دنیا آمد. ذوق شعری خود را از پدرش (آیت الله حاج شیخ محمد مهدوی لاهیجی) به یادگار دارد که دیوان شعری نیز از او به جا مانده است. آثار «مگر با لبخند ماه»، «گلی اما آفتابگردان»، «تو کجاست؟»، «سیماب‌های سیمین»، «پروانه بی‌خویشی من»، «بی‌خوانش پرندگان»، «نرگس هنوز»، «سه بار می‌گویم گل سرخ»، «دستاس هنوز می‌چرخد»، «پندار آبی»، «به سپیدی تاج محل»، «درخشش شبانه سیب سیاه»، «غزلواره‌های هزار»، «آوند»، «ساعت هنوز گل سرخ است»، «حسین علی»، «همانِ همیان» و «کتاب» تاکنون از موید به چاپ رسیده است. ۲۷ آبان ۹۹ خیابان نیلوفر در محدوده خیابان کلاهدوز، خیابان شهید نعمتی تهران، به نام «م.موید» تغییر نام یافت.

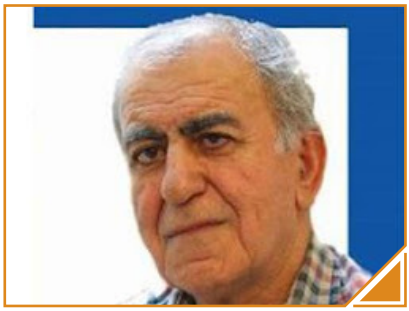

کریم الله قائمی
گرگان

کریم الله قائمی، متولد ششم تیرماه ۱۳۱۸ خورشیدی در روستای بالاجاده از توابع کردکوی، معلم، شاعر، نویسنده، پژوهشگر تاریخ و فرهنگ فولکلور و عضو هیئت مؤلفین واژه نامه بزرگ طبری و دانشنامه گلستان است. قائمی از سال ۱۳۴۳ با نگارش طنز، شعر، داستان، کاریکلماتور و نیز مقالات پژوهشی در زمینه فرهنگ بومی منطقه به ویژه گردآوری و تدوین باورهای مردم گرگان، زبان زدهای استرآبادی، ضرب المثل ها و واژگان گرگانی و مازندرانی چهره ای خاص در منطقه دارد. همراهی او با محققان و مؤلفان کتاب هفت جلدی واژه نامه بزرگ طبری بسیار گسترده بود.

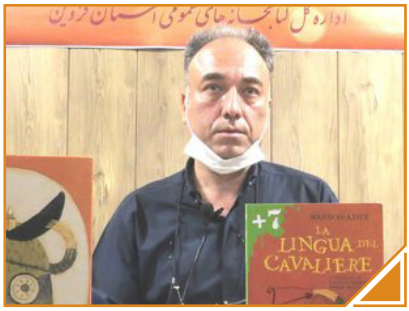

مجیدشفیعی
قزوین

مجید شفیعی، متولد سال ۱۳۵۰ عضو انجمن نویسندگان کودک و نوجوان است که از ۱۴ سالگی پا به عرصه نویسندگی گذاشته و کتاب های برجسته ای در این حوزه منتشر کرده است. این نویسنده قزوینی با ناشرین متعددی از جمله منادی تربیت، قطره، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و ... همکاری کرده و آثاری چون «کجاست من هر کجایی‌ام»، «کفش‌های بابا»، «ماه پیشانی قصه ما»، «فرشته‌های خیس»، «کتاب شاهزاده بابل»، «حکایت‌های شیرین زهرالربیع»، «رمان پهلوان و آقای نویسنده»، «خمپاره و صنوبر»، «خرمشهر شهر درخت‌ها»، «رودخانه‌ای از نور»، «پرنده من»، «من ابرم، تو ماه منی» و «پهلوان گودرز و افسانه البرز» از او منتشر شده است. همچنین «روباه و غازهای وحشی» و «زبان پهلوان سالار» از آثار این نویسنده است که به زبان های دیگر نیز ترجمه شده است.

محمد صالح ذاکری

مازندران

محمد صالح ذاکری متولد ۱۳۴۵، نویسنده و زبان شناس بومی مازندران نویسنده آثاری چون «آینده زبان مازندرانی»، «شعر کلاسیك از دیدگاه زبان شناسی» است

کلر ژوبرت

تهران

کلر ژوبرت در سال ۱۹۶۱ میلادی (۲۹ اردیبهست ۱۳۴۰ خورشیدی) در پاریس متولد شد. او در یک خانواده مسیحی بزرگ شد. در نوزده سالگی مسلمان شد و بعد با یک دانشجوی ایرانی ازدواج می کند و به ایران می آید. او لیسانس علوم تربیتی و فوق لیسانس ادبیات کودکان دارد و در هم اکنون در ایران زندگی می کند. او مهارت خاصی در توصیف حقایق زندگی به زبان کودکان دارد در کتاب هایش دنیا را به خوبی ترسیم می کند و اتفاقات تلخ و شیرین زندگی را به زبان ساده و روان برای کودکان بیان می کند. کلر ژوبرت از معدود نویسندگانی است که آثارش را تصویرگری می کند. از جمله آثار او می‌توان به درخت سوخته، نقاش چهره‌ها، در جست‌وجوی خدا، امین‌ترین دوست، قصه‌ی مارمولک سبز کوچولو، دعای موش کوچولو، کلوچه های خدا، خداحافظ راکون پیر و گربه‌ی کوچه‌ی ما اشاره کرد.

عباس خوش عمل

تهران

عباس خوش عمل، فرزند حسین، در دی ماه سال ۱۳۳۷ ه. ش در محله پشت مشهد شهر کاشان در خانواده‌ای مذهبی به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در زادگاهش در مدرسه ملی خیام و دبیرستان امام خمینی گذراند و سپس به مدت یک سال در حوزه علمیه آیت الله یثربی به تحصیل مقدمات و تدریس نصاب‌الصبیان پرداخت. او در سال ۱۳۶۰ ه. ش به استخدام موسسه اطلاعات درآمد و در مجله جوانان امروز همان موسسه به اداره صفحات شعر و داستان و ویراستاری مشغول شد. خوش عمل در تحریریه روزنامه هم مسئول صفحه مقالات بود و گهگاه سرمقاله و یادداشت روز هم می نوشت که در صفحات روزنامه درج می‌شد. او به عنوان یکی از شاعران برگزیده دفاع مقدس، مفتخر به دریافت لوح دستخط امام خمینی(ره) شد.خوش عمل سالها عضو تحریریه مجله گل آقا بود و آثارش با نام مستعار «شاطرحسین» در آن مجله درج می‌شد. از جمله آثار او می‌توان به «در پگاه ترنم»، «شعله آوا»،«پاتنوری»، «باغستان نرگس»، «جلوه اسرار»، «تلخک» و «شعرهای طنز شاطر حسین» اشاره کرد.

فاطمه سادات میرعالی

تهران

پژوهشگر تاریخ شفاهی و خاطرات شفاهی نویسنده کتاب حوض خون

کتاب حوض خون که حاصل همکاری دفتر تاریخ شفاهی اندیمشک و واحد تاریخ شفاهی دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی است، خاطرات و روایت های ۶۴ نفر از بانوان اندیمشکی درباره فعالیت شان در بخش رخت شویی البسه رزمندگان دفاع مقدس را شامل می شود.

زاهد ویسی

کردستان

زاهد ویسی، نسخه شناس و نویسنده برجسته استان کردستان.

مریم هاشم‌پور

البرز

مریم هاشم‌پور شاعر کودک و نوجوان، سال ۱۳۵۷ در کرج به دنیا آمد. او فارغ‌التحصیل رشته زبان و ادبیات فارسی است و از سال ۱۳۸۴ وارد دنیای شعر کودک شده است. اشعار او جوایز بسیاری چون جایزه‌ی کتاب فصل، جشنواره شعر فجر و جایزه ادبی پروین را برایش به ارمغان آورده‌اند. مجموعه ۴ جلدی مثل آب نبات، میو میو تشکر، وای اگر دم داشتم، من بدو پنگوئن بدو، یک قوری پر از قور، هم روزنامه هم کلوچه، گربه دم‌بریده، بفرما آب انار، تولدم مبارک، قورباغه دندانت کو و اشک درخت درآمد از جمله آثار او هستند.

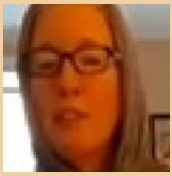
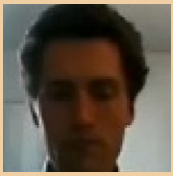
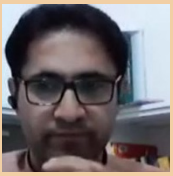
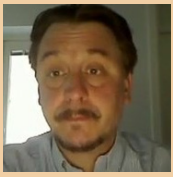

برگزیدگان مسابقه طراحی کتابخانه عشایری معرفی شدند

طرح برنامه راهبردی نهاد به نوزایی کتابخانه‌های عمومی منجر خواهد شد

کتابخانه عمومی مکانی است که همه افراد می توانند برای تجربه احساس تعلق و مورد قبول واقع شدن در جامعه، به آن وارد شوند

فعلا تعریف دقیق دیجیتال سازی در ارتباط با کتابخانه‌های عمومی امکان پذیر نیست

هر نسلی از نوجوانان افغانستانی که در کتابخانه ها حضور پیدا می‌کنند، مایه امید برای همگرایی فرهنگی در این منطقه خواهد بود

با استقبال طراحان و دغدغه‌مندان فرهنگی کشور؛

برگزیدگان مسابقه طراحی کتابخانه عشایری معرفی شدند

مسابقه ملی «طراحی کتاب‌خانه عشایری» به منظور ارائه طراحی کتابخانه‌ای قابل حمل برای خدمات‌رسانی به مردم شریف عشایر کشور، به همت نهاد کتاب‌خانه‌های عمومی کشور و با مشارکت فب‌لب ایران، برگزار شد.

در این مسابقه ملی بیش از ۴۰۰ تیم طراحی یا طراح مستقل ثبت نام اولیه را برای مشارکت در این مسابقه انجام دادند و در پایان نیز با مشارکت بیش از ۱۷۰ تیم این مسابقه ملی برگزار شد که طی آن مجموعه ارزشمندی از ایده‌های نوآورانه برای طراحی و ساخت یک واحد سیار کتاب‌خانه عشایری به دبیرخانه مسابقه رسید.

آثار رسیده به دبیرخانه مسابقه طی روند داوری بر اساس معیارهای ۸گانه «نوآوری در طراحی و ساخت پذیری»، «قابل حمل بودن با وسائل نقلیه مرسوم»، «امکان حمل و نگه‌داری ۲۵۰۰ تا ۴۰۰۰ کتاب و اقلام فرهنگی»، «طراحی درست مکانیزم احتمالی باز و بسته شوندگی طرح»، «فضاسازی کالبدی و پیرامونی ۴۰ تا ۶۰ مترمربعی»، «امکانات چندرسانه‌ای» و «امکان ارائه خدمات دولت الکترونیک» به صورت برخط مورد بررسی و ارزیابی دقیق هیئت داوران قرار گرفتند که بر این اساس برگزیدگان این

جشنواره به شرح زیر معرفی شدند.

رتبه اول: نگار محمدی، فرناز پیکان‌پور، محمود قربانی و محمد رجاییان

رتبه دوم: الهه مرادی و حسین خراسانی

رتبه سوم: احسان لسانی و محمدحسین اقلیدس

همچنین آثار زهره نژادبیگلری، سمانه طغیانی دولت آبادی، سینا رضایی نوایی، عطا خویی و همچنین اثر گروهی مژگان افشارفر، فرناز بیات، فاطیما مفید و محمد کاظم‌زاده به عنوان آثار شایسته تقدیر در مسابقه ملی «طراحی کتابخانه عشایری» معرفی شدند.

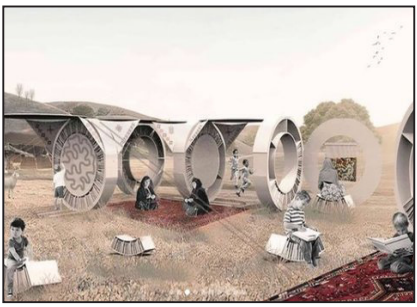

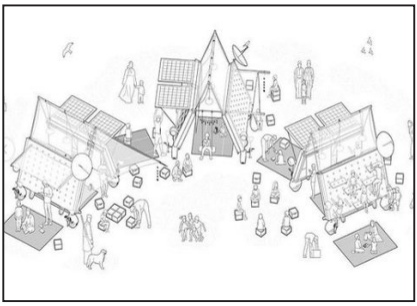

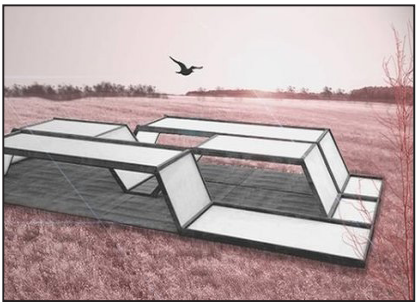

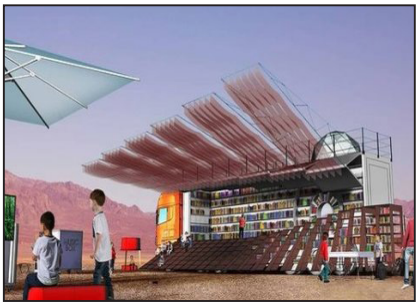

دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در مراسم اختتامیه طرح «ماموریت کتابخانه من» عنوان کرد؛

طرح برنامه راهبردی نهاد به نوزایی کتابخانه‌های عمومی منجر خواهد شد

علیرضا مختارپور، دبیرکل نهاد با تقدیر از دست اندرکاران طرح برنامه راهبردی نهاد گفت: این طرح یک نوزایی برای کتابخانه‌های عمومی کشور خواهد بود و در آینده نزدیک شرایط جدیدی را برای کتابخانه‌های عمومی رقم خواهد زد.

مراسم اختتامیه طرح «ماموریت کتابخانه من» چهارشنبه ۱۹ خرداد با حضور علیرضا مختارپور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، امین متولیان، معاون برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات، مهدی رمضانی، معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی، هوتن والی‌نژاد، معاون امور اداری و مالی، مهدی توکلیان، مدیرکل روابط عمومی و امور بین‌الملل، هادی ناصری طاهری، مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان تهران، سیامک محبوب، مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی، یوسف عابدی، رئیس گروه برنامه ریزی نهاد و با ارتباط ویدئویی با کتابخانه‌های مشارکت کننده

در این طرح در سالن جلسات کتابخانه مرکزی پارک‌شهر برگزار شد.

● لزوم بهره‌گیری از ارتباط و امکانات دستگاه‌های مرتبط در تدوین اسناد راهبردی

در این مراسم علیرضا مختارپور، ضمن تقدیر از اقدامات و فعالیت های معاونت برنامه ریزی پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد و ادارات مرتبط در طراحی و اجرای این طرح گفت: امروزه تمام دستگاه‌ها در کشور در موضوع نگارش اسناد با مسائل و چالش‌های بسیاری مواجه هستند؛ چرا که به عنوان مثال در نگارش و تدوین یک سند فرهنگی باید ارتباط آن با اسناد بالادستی فرهنگی، سند مهندسی فرهنگی، سند چشم انداز، برنامه پنج ساله توسعه، با برنامه بودجه سالانه، شرح وظایف دستگاه و سازمان و همچنین تغییر شرایط مورد توجه قرار گیرد.

وی افزود: در روزگاری به سر می‌بریم که تغییرات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی نسبت به دوره‌های پیشین بسیار با سرعت پیش می رود. به عنوان مثال به اذعان بسیاری از کارشناسان وقوع بیماری کرونا تاریخ را به دو بخش تقسیم کرده است و برخی از صاحب نظران معتقدند که دوران پسا کرونا بازگشت به دوران پیش از کرونا نیست؛ چرا که تغییرات عمیقی در حوزه‌های مختلف و ابعاد مختلف زندگی بشر ایجاد کرده است.

دبیرکل نهاد با تاکید بر ارتباط با سایر دستگاهها و استفاده از امکانات مشترک در تعیین راهبردها و نوشتن اسناد گفت: در جلسه‌ای که روز گذشته در شورای فرهنگی عمومی برگزار شد، مدیران و معاونان وزارت آموزش و پرورش گزارشی از ظرفیت های مختلف شبکه «شاد» و بازدید روزانه یک میلیون نفر در این پلتفرم و برنامه را ارائه کردند. در آن جلسه وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر اعضا اظهار داشتند از این پلتفرم و زیرساخت ایجاد شده برای فعالیت‌های مشترک فرهنگی با سایر دستگاه‌های مرتبط استفاده شود و به طور مشخص از نهاد کتابخانه‌های عمومی برای این همکاری مشترک نام بردند که قرار است اقداماتی در این زمینه صورت گیرد.

● لزوم به‌روزرسانی اسناد راهبردی با شرح وظایف دستگاه‌ها

مختارپور با تاکید بر لزوم متناسب‌سازی اسناد و قوانین موجود با شرایط روز کشور گفت: تمامی قوانین، شرح وظایف ها و اساسنامه‌های دستگاهها و نهادها، مربوط به زمان تاسیس و یا ۳۰ و ۴۰ سال گذشته است و هیچکدام از شرح وظایف آنها متناسب با شرایط جدید اجتماعی فرهنگی فعلی نیست و رویکردهای جدید در

بسیاری از این موارد وجود ندارد. با این شرایط هیچ دستگاه و نهادی نمی تواند فعالیت خود را بر اساس انتظارات پیش ببرد. این موارد باید تغییر پیدا کند. ضمن اینکه دستگاه‌ها باید «نگاه تغییر» را در شرح وظایف خود لحاظ کنند.

وی در ادامه سخنان خود به لزوم توجه به بحث «پدافند غیر عامل» در حوزه کتابخانه‌های عمومی اشاره کرد و گفت: با وجود اینکه در طول ۲۰ سال گذشته موضوع پدافند غیر عامل همواره مورد تاکید بوده، اما کمتر مورد توجه قرار گرفته است. پدافند غیر عامل در واقع مهیا کردن شرایطی است برای اینکه امکان تاثیرگذاری خطرات و یا دشمنی و یا حوادث ناگوار کاهش یابد یا از بین برود. امروز ما کتابخانه‌های بسیاری داریم که در معرض سیل، زلزله، ریزگردها و حتی گرمای شدید هستند. بر این اساس باید هم در ساخت کتابخانه، هم در ارائه خدمات، هم در تعیین ساعات کار و هم در نوع برنامه‌ها این موارد درنظر گرفته شود. به عنوان مثال کتابخانه‌هایی وجود دارند که به دلیل گرمای هوا در فصل تابستان امکان فعالیت و خدمت رسانی حضوری در روز را ندارند و باید تغییر ساعت کاری بر اساس شرایط منطقه لحاظ شود.

● لزوم توجه به کاربران بالقوه در تدوین اسناد راهبردی

دبیرکل نهاد ادامه داد: باید به این موضوع نیز توجه کنیم که وقتی از «کاربر» یاد می‌کنیم، ممکن است کاربر موجودِ ثبت نام شده فعلی درنظر گرفته شود که تعداد خاصی هستند و توقعات و انتظاراتی دارند که باید به آنها خدمات داد. اما چند نوع کاربر دیگر هم وجود دارد که یکی از آنها «کاربران بالقوه» هستند. یعنی کسانی که ما نتوانسته‌ایم با آنها ارتباط برقرار کنیم. مانند کارگرانی که در یک شهرک صنعتی زندگی و فعالیت می‌کنند و یا بانوان خانه‌دار و بازنشستگانی که احساس می‌کنند کتابخانه منطقه آنها نیازی از آنها برطرف نمی‌کند؛ بنابر این ارتباطی با کتابخانه‌ها نخواهند داشت.

وی افزود: حتی می‌توان یک سطح بالاتر از این را هم دید؛ افراد خاصی که ممکن است به دلیل مشکلات جسمی یا مشکلات خاصی امکان حضور در مدرسه و کتابخانه را نداشته و نیازهای خاصی دارند که هیچ دستگاهی وجود ندارد که نیاز آنها را تامین کند.

علیرضا مختارپور در ادامه با تقدیر از مشارکت کنندگان در طرح «ماموریت کتابخانه من» گفت: بر اساس اطلاعاتی که ارائه شد افراد به صورت داوطلبانه در این طرح مشارکت داشتند و کتابخانه‌های ۶ استان بیش از ۱۰ درصد از کتابخانه‌های مشارکت کننده در این طرح را به خود اختصاص داده‌اند که این موضوع قابل تقدیر و تشکر است. اما هیچ شرکت کننده‌ای از دو استان نداشتیم و برخی استان‌هایی که تعداد کتابخانه‌های بالایی دارند نیز حضور کمرنگی در این طرح داشته‌اند. اگرچه این مسئله موضوع الزام اداری، و بخشنامه ای نبوده است، ولی به هر حال احساس می‌کنم که ادارات استانی ما باید در اطلاع‌رسانی، توجیه و ترغیب کتابداران خود بیشتر تلاش می کردند.

آینده روشن نهاد با تدوین برنامه‌های راهبردی

وی تاکید کرد: بر این اساس معتقدم اجرای این طرح باید تداوم پیدا کند، اطلاع‌رسانی دقیق‌تری برای جلب مشارکت داوطلبان در این طرح باید صورت بگیرد؛ همچنین ۲۵ کتابخانه‌ای که در این طرح قرار است ماموریت خود را شروع کنند، باید هرچه سریع‌تر دست بکار شوند و ضمن اعمال نظارت‌های لازم، همه امتیازات، اختیارات و بودجه لازم برای اجرای طرح در اختیار آنها قرار گیرد. امید داریم که این ماموریت‌ها در چند ماه اجرایی شوند و پس از یک بازه زمانی مشخص بتوانیم گزارش اجرای ماموریت‌ها، نتایج و بازخوردهای آن را بررسی کنیم.

دبیرکل نهاد با تقدیر از دست اندرکاران طرح برنامه راهبردی نهاد گفت: این طرح یک نوزایی برای کتابخانه‌های عمومی کشور خواهد بود و در آینده نزدیک شرایط جدیدی را برای کتابخانه‌های عمومی رقم خواهد زد. بسیار خوشحال هستم که پس از این چند سال در همه حوزه‌ها اعم از دستورالعمل‌ها، استانداردها، اسناد، طرح‌ها و پژوهش‌ها، آرام آرام به سمت رسیدن به یک کیفیت و بلوغ و کفایت می‌رویم و مطمئن هستم که آینده نهاد صرف نظر از هر شرایطی، حتما بهتر از وضع فعلی و گذشته‌اش خواهد شد.

چالش‌های سندنویسی در حوزه فرهنگ

امین متولیان، معاون برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد در این مراسم با تقدیر از حمایت و هدایت‌های دبیرکل نهاد از فعالیت‌های حوزه برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات طی سخنانی گفت: در کشور تب سند نویسی، و تولید اسناد بالادستی میان دستی و جزئی هرچند وقت یکبار فراگیر می‌شود؛ اما متاسفانه اغلب اسنادی که در سطوح مختلف در حوزه فرهنگ تدوین می‌شود، در درجه اول با بدنه فرهنگ و مخاطب فرهنگی و در درجه دوم با مردم نمی‌تواند ارتباط برقرار کند.

وی افزود: معمولا در تدوین اسناد راهبردی کمتر به ملاحظات اخلاقی توجه می‌شود. نویسندگان یک سند هنگام نوشتن آن باید قدرت پیش بینی داشته باشند. چرا که زمانی که یک سند نوشته و اجرا می‌شود، قطعا تغییراتی را در جامعه مخاطب خود ایجاد می‌کند. بر این اساس نویسنده یک سند اگر بتواند این

تغییرات را پیش بینی کند، می‌تواند امیدوار باشد که سند او، یک سند تاثیرگذار و راهگشا و قابل اجرا باشد. در واقع سند نویس باید تبعات مثبت و منفی سند خود را پیش بینی کند و مخاطب خود را نسبت به این تبعات آگاه سازد.

معاون برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد ادامه داد: از سوی دیگر هر سند راهبردی باید توان ایجاد تغییر را داشته باشد، در غیر این صورت با انبوهی از اسناد راهبردی روبه رو خواهیم بود که تنها در قفسه‌ها قرار خواهند گرفت. اما اگر سند به خصوص سند فرهنگی به عنوان یک ارزش در ذهن مخاطب جا باز کند، می‌توانیم خوشبین باشیم که آن سند توان ایجاد تغییر دارد. در این میان این مسئله پیش می‌آید که خالق یک سند راهبردی چه کسی باید باشد. به عنوان مثال سند مهندسی فرهنگی داریم، اما به واقع کدام مدیر فرهنگی و دستگاه فرهنگی خود را ملزم به اجرای آن می‌داند و آن را به عنوان بخشی از قانون اساسی فرهنگ می‌داند.

متولیان با اشاره به یکی از مباحث اساسی در حوزه سند نویسی گفت: بر این اساس آیا یک اهل فرهنگ و حرفه‌مند فرهنگی و رسانه‌ای باید این سند را بنویسد و یا علما و استادان علم مدیریت باید آن را بنویسند؟ در کشور ما شکل دوم رایج است اما بطور کلی این موضوع

در کشورهای مختلف محل دعوا و بحث است. در نهایت نتیجه‌ای می‌گیرند این است که باید سند راهبردی را کنار بگذاریم و به سمت اسناد راهبردی برویم؛ یعنی به جای یک سند به سراغ چند سند برویم. تا مخاطب و جامعه‌ای بتواند از میان این سندها انتخاب کند.

وی ادامه داد: در معاونت پژوهش نهاد؛ به این نتیجه رسیدیم که اگر بتوانیم یک چهارچوب نظری خلق کنیم و بپرورانیم، یک منطقی برای زحمتی که در طرح «ماموریت کتابخانه من» کشیده‌اند پیدا می‌شود. یعنی پس از مدتی مواجه خواهیم شد با ماموریت‌هایی که کتابخانه‌ها برای خودشان طراحی کرده‌اند. البته نتایج اقدام هماهنگ و مشترک نتایج پربرکتی است که نمی‌توان از آن گذشت، اما در این میان باید سهمی برای این ماموریت‌های اختصاصی برای کتابخانه‌ها درنظر بگیریم و شاید بتوانیم این تجربه را در حوزه فرهنگ کسب کنیم و بتوانیم منشا خیر برای سایر دستگاه‌های فرهنگی باشد.

مهدی رمضانی، معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی در سخنان کوتاهی از همکاران در معاونت برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد و همه عزیزانی که از کتابخانه‌ها در این طرح مشارکت کردند و با انرژی و حساسیت

این طرح را پیگیری کردند، تقدیر کرد و ابراز امیدواری کرد نتایج این زحمات و فعالیت‌های ارزشمند در آینده‌ای نه چندان دور نمایان شود و شاهد این باشیم که همه کتابخانه‌های عمومی در سراسر ایران اسلامی بتوانند وارد این فرایند شده و شاهد ارتقاء خدمات کتابخانه‌های عمومی به مخاطبان باشیم.

در ادامه این مراسم سیامک محبوب، مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی نهاد به تشریح فرایندهای به روز رسانی برنامه راهبردی نهاد و ادامه این مسیر پرداخت و یوسف عابدی، رئیس گروه برنامه ریزی نهاد نیز روند شکل گیری طرح «ماموریت کتابخانه من» را تشریح کرد.

همچنین در پایان این مراسم نیز سمیه احمد نژاد از کتابخانه عمومی هجرت مشهد و صمد رهبریار کتابدار کتابخانه سیار قاصدک رشت به بیان تجربیات خود از مشارکت در طرح «ماموریت کتابخانه من» پرداختند که گزارش کامل برگزیدگان این طرح به زودی از طریق پایگاه اطلاع رسانی نهاد منتشر خواهد شد.

در این مراسم یوسف عابدی، رئیس گروه برنامه ریزی نهاد به تشریح روند شکل گیری طرح «ماموریت کتابخانه من» پرداخت و گفت: در جریان بازنگری برنامه راهبردی برای نهاد و کتابخانه عمومی طی سال ۱۳۹۹، طرح «مأموریت کتابخانهٔ من» شکل گرفت. در واقع با تعیین مقاصد آرمانی کتابخانه‌های عمومی کشور (شامل مأموریت، چشم‌انداز و ارزش) و ابلاغ آن، گام نخست برنامه‌ریزی راهبردی (بر اساس الگوی زیر) طی شد و اجرای عملیاتی آن در گسترهٔ ملی در دستور کار قرار گرفت.

وی افزود: هدف طرح مأموریت کتابخانهٔ من این است که هر کتابخانه بر اساس جامعهٔ خدمت‌گیر خود به طراحی خدمات و برنامه‌های متناسب بپردازد تا تأثیری واقعی در زندگی مردم ایجاد کند. برای آزمون اولیه، این طرح با مشارکت نمونه‌ای از کتابخانه‌های فعال برگزار شد تا در نهایت «مشاوره برای تدوین برنامه راهبردی» به عنوان یکی از خدمات دفتر برنامه‌ریزی به کتابخانه‌های داوطلب ارائه شود. که در نهایت طی فرایندی مشخص و پس از گذراندن آزمون ورودی ۲۵ نفر از کتابداران داوطلب در این طرح مشارکت کردند.

این طرح در سه فاز کلی پیش بینی شده که بر این اساس در فاز اول کار طراحی دوره، فراخوان عمومی، آزمون ورودی و تعیین پایلوت صورت گرفت؛ در فاز دوم تحلیل فرایند، فرایند تدوین، فرایند توافق و فرایند ترویج در دستور کار قرار گرفت و در فاز سوم گزارش اقدامات، ثبت اصلاحات، آمادگی نهایی و شروع فرایند ملی انجام خواهد شد.

دانشیار علم اطلاعات دانشکده اطلاعات و ارتباطات دانشگاه کارولینای جنوبی در اولین جلسه از سلسله وبینارهای فراملیِ «روایت‌هایی از ایده‌ها و الگوهای مدیریت کتابخانه‌های عمومی» با موضوع «توسعه خدمات کتابخانه‌های عمومی برای گروه‌های حاشیه‌ای»:

کتابخانه عمومی مکانی است که همه افراد می توانند برای تجربه احساس تعلق و مورد قبول واقع شدن در جامعه، به آن وارد شوند

اولین جلسه از سلسله وبینارهای فراملیِ «روایت‌هایی از ایده‌ها و الگوهای مدیریت کتابخانه‌های عمومی» با موضوع «توسعه خدمات کتابخانه‌های عمومی برای گروه‌های حاشیه‌ای» و سخنرانی کیم تامپسون، دانشیار علم اطلاعات دانشکده اطلاعات و ارتباطات دانشگاه کارولینای جنوبی و آندرو واکلی، دانشجوی کارشناسی‌ارشد این دانشکده به صورت مجازی برگزار شد. دبیری این نشست بر عهده منصور کوهی رستمی، استادیار دانشگاه شهید چمران اهواز بود.

در این نشست تجربه ایالات متحده امریکا در طراحی و ارائه خدمات کتابخانه ای برای گروه های حاشیه ای، تشریح شد. گروه های حاشیه ای، تنها شامل ساکنان حاشیه شهرها نیست؛ در سایر کشورها سالمندان، اقلیت های قومی و مذهبی، مهاجران، ساکنان حاشیه شهرها، زندانیان، کم سوادان و ... گروه های حاشیه ای محسوب می شوند که ویژگی اصلی این گروه ها، فقر اطلاعاتی

است. این افراد عموما به دلیل شرایط زندگی خود، از آنچه در جهان پیرامون اتفاق می افتد آگاهی کمتری دارند. یکی از مهم ترین عوامل برای رفع فقر اطلاعاتی، دسترسی فیزیکی و پیوسته به اطلاعات است، جایی که کتابخانه ها می توانند نقش برجسته ای ایفا کنند.

کیم تامپسون، دانشیار علم اطلاعات دانشکده اطلاعات و ارتباطات دانشگاه کارولینای جنوبی در ابتدای این نشست، اظهار داشت: کتابخانه های عمومی در ایران و امریکا خدمات متفاوتی ارائه می دهند؛ من و اندرو واکلی تجربه کار در سایر کشورها را داشته ایم اما هرگز در ایران نبوده ایم و از طریق مطالعه و تحقیق و صحبت با افراد تا حدودی موفق به درک شرایط کتابخانه های عمومی در ایران شدیم. بنابراین با اینکه در زمینه کتابخانه های عمومی ایران متخصص نیستیم، فکر می کنیم آنچه ارائه می دهیم می تواند برای کتابخانه های عمومی ایران نیز سودمند باشد.

وی با اشاره به پتانسیل کتابخانه های عمومی، تصریح کرد: نخست، کتابخانه های عمومی مخاطبان از تمامی گروه های سنی را به مطالعه ترغیب می کنند و عموما اولین دلیل مردم برای مراجعه به کتابخانه، مطالعه است. دیگر ظرفیت کتابخانه، ارائه فعالیت های آموزشی رسمی و غیررسمی است، جایی که مردم دور هم جمع می شوند و اجتماعات کوچکی می سازند. همچنین کتابخانه ها، مراکزی هستند که مردم می توانند به متخصصان اطلاعات دسترسی داشته باشند و کتابداران، افرادی آگاه به سواد اطلاعاتی هستند که می توانند این دانش را به دیگران انتقال دهند. در نهایت، ایجاد پیوندهایی محکم و ضعیف در جامعه از دیگر ظرفیت های کتابخانه های عمومی است. ایده پیوندهای محکم و ضعیف برگرفته از تئوری مطرح شده در دهه ۱۹۷۰ توسط مارک گرانووتر جامعه شناس است. بر اساس این نظریه انسان ها در جامعه با خانواده، دوستان و افرادی

که اشتراکاتی دارند، پیوندهایی نزدیک برقرار کرده و این افراد اعتماد به نفس فرد را تقویت می کنند. همچنین ما با غریبه ها، همکاران و سایر افرادی که متفاوت از ما هستند، پیوندهایی ضعیف برقرار می کنیم و این ها افرادی هستند که ما را با ایده ها و موقعیت های جدید آشنا می کنند. هر دو شکل این پیوندها حائز اهمیت است و کتابخانه های عمومی، بهترین فرصت را برای ایجاد این پیوندها در اختیار می گذارند.

تامپسون ادامه داد: کتابخانه عمومی مکانی است که همه افراد می توانند برای تجربه احساس تعلق و مورد قبول واقع شدن در جامعه، به آن وارد شوند؛ جایی که می توانند برنامه های مورد علاقه خود را انتخاب کنند وحضوری فعال داشته باشند؛ جایی که می توانند با افرادی با علایق مشترک، ارتباط برقرار کنند.

وی افزود: کتابخانه های عمومی ظرفیت حمایت از اهداف توسعه پایدار سازمان ملل از جمله رشد اقتصادی، تولید، استخدام و ... را دارند. ما همچنین می توانیم سلامت فیزیکی و روانی را بهبود بخشیم، انسجام اجتماعی ایجاد کنیم و در واقع جامعه ای آرام و در صلح بسازیم. جایی که امنیت افزایش، جرم و جنایت کاهش پیدا کرده و

ثبات ایجاد می شود.

در ادامه این جلسه اندرو واکلی با اشاره به جمعیت مهاجران در ایالات متحده امریکا، به نقش کتابخانه های عمومی برای این گروه پرداخت و گفت: تا سال ۲۰۱۸، ۴۵ میلیون نفر به ایالات متحده امریکا مهاجرت کردند که این میزان حدود ۱۴ درصد از جمعیت امریکا را تشکیل می دهد. مکزیکی ها، چینی ها، مردم غرب آسیا و شمال افریقا به ترتیب بیشترین جمعیت مهاجران هستند. در مقابل جمعیت لاتینکس، مهاجران با اصالت امریکای لاتین، بزرگ ترین جامعه مهاجران و همچنین بزرگ‌ترین اقلیت در امریکا هستند که بر اساس آمار سال ۲۰۱۹، ۱۸ درصد جمعیت امریکا را تشکیل می دهند. همانگونه که جمعیت لاتینکس در حال افزایش است، کتابخانه ها با چالش هایی برای رفع نیاز اطلاعاتی آن ها رو به رو می شوند.

وی با اشاره به زبان و فرهنگ جمعیت لاتینکس در امریکا، اظهار داشت: مشکل در یادگیری زبان انگلیسی و فراموشی زبان مادری (اسپانیایی)، استفاده از گوشی های هوشمند برای رفع نیازهای اطلاعاتی، انتقال اطلاعات به صورت فرد به فرد، داشتن درک متفاوتی از ماهیت کتابخانه عمومی (در امریکای لاتین کتابخانه، مکانی برای کتاب های کودکان است در حالی که در ایالات متحده، کتابخانه عمومی در دهه های اخیر مکانی غیررسمی برای دیدارها، انجام فعالیت ها و به اشتراک گذاری تجارب محسوب می شود) و در نهایت بدبینی به قدرت، از موضوعات مورد توجه درباره مهاجران لاتینکس است.

در ادامه تامپسون با اشاره به وجود اقلیت های قومی و مهاجر در ایران، به ارائه مدل اطلاعاتی برای اطمینان از تأمین نیاز اطلاعاتی مردم پرداخت و گفت: این مدل اطلاعاتی در قالب مثلثی متساوی الاضلاع، دارای سه ضلع دسترسی فیزیکی، دسترسی فکری و دسترسی اجتماعی است که هر سه به یک میزان حائز اهمیت است. در خصوص دسترسی فیزیکی به اطلاعات، مواردی همچون داشتن سیاست هایی فراگیر برای ورود تمامی افراد (از هر زبان، مذهب و ...) به کتابخانه، دسترس پذیری برای استفاده افرادی با ناتوانی های جسمی، طراحی جهانی برای قابل دسترس کردن مکان و خدمات برای عموم در هر زمان و مکان و تحلیل میزان دسترسی به خدمات از سوی کاربران حائز اهمیت است. در حوزه دسترسی فکری به اطلاعات، زبان، آموزش، سواد اطلاعاتی، سواد استفاده از کامپیوتر و تکنولوژی مورد توجه قرار می گیرد.

وی ادامه داد: در ضلع سوم مثلث، دسترسی اجتماعی مطرح است. کتابخانه ها برای عموم مردم هستند و حتی اگر کسی عادت به مراجعه به کتابخانه ندارد، باید به راه هایی فکر کنیم که افراد

بعد از حضور در کتابخانه احساس راحتی کنند و پیوند محکمی بین آن ها و محیط برقرار شود؛ همچنین ارزش اجتماعی اطلاعات، ایجاد کانال های ارتباطی غیررسمی و تبادل اطلاعات و نه فقط دسترسی به اطلاعات در قالب کتاب و مجله، باید مد نظر قرار گیرد.

در ادامه اندرو واکلی به بیان نمونه هایی از چگونگی فراگیری کتابخانه ها به لحاظ فیزیکی، فکری و دسترسی اجتماعی در امریکا پرداخت و گفت: در حوزه دسترسی فیزیکی اقداماتی همچون امکان دسترسی به اینترنت، ابزارهای تکنولوژیک و اطلاعات در کتابخانه؛ امکان دسترسی کودکان و نیز اجتماعات بزرگ به کتاب، استفاده از کتابخانه های سیار برای خدمت به مردم در حاشیه شهرها، انجام شده است. در حوزه دسترسی فکری اقداماتی همچون فراهم سازی اطلاعات و خدمات مرجع به زبان مادری مراجعه کننده، استخدام کارمندانی که به چند زبان مسلط باشند، تهیه نشانه های دو یا چند زبانه در کتابخانه، تهیه مجموعه های متنوعی از کتاب ها و مجلات انجام شده است. همچنین در حوزه دسترسی اجتماعی، شناخت جامعه و جلب اعتماد، ملحق شدن به اجتماعات موجود خارج از کتابخانه و کمک به گروه های مختلف در برخورد با بروکراسی های پیچیده اداری مفید خواهد بود.

در پایان این برنامه منصور کوهی رستمی، دبیر نشست، برگزاری این سلسله نشست ها را گامی مثبت در راستای ارتقای کیفی خدمات کتابخانه های عمومی و نیز افزایش انگیزه در کتابداران دانست و گفت: استفاده از علم و تجربه دیگران، به لحاظ اخلاقی و دینی همواره سفارش شده و طلب علم بر هر مسلمانی واجب است. نقش کتابخانه های عمومی در جهان در حال تغییر است و امروز کتابخانه نه به عنوان مخزن کتاب، بلکه به عنوان مرکز فرهنگی و اجتماعی مد نظر قرار می گیرد. کتابخانه های عمومی در کشور ما نیز در این مسیر حرکت می کنند؛ بنابراین برای همگام شدن با تغییرات و آگاهی بیشتر از این مباحث جدید، نیازمند مشاهده تجارب سایر کشورها هستیم تا با ایده ها آشنا شویم، از آن ها الگو بگیریم و بر اساس اقتضائات، آن ها را بومی سازی و پیاده کنیم. در این وبینارها کتابداران زیادی حضور دارند و ارتباط آن ها با همکاران خود در نقاط مختلف جهان، ثمرات بسیاری دارد و انرژی و انگیزه مضاعف می دهد.

در وبینار «کتابخانه های عمومی در سوئد؛ ترویج خواندن» مطرح شد؛

فعلا تعریف دقیق دیجیتال سازی در ارتباط با کتابخانه‌های عمومی امکان پذیر نیست

دومین جلسه از سلسله وبینارهای فراملی «روایت‌هایی از ایده‌ها و الگوهای مدیریت کتابخانه‌های عمومی» با موضوع «کتابخانه های عمومی در سوئد؛ ترویج خواندن» به دبیری منصور کوهی رستمی، استادیار دانشگاه شهید چمران اهواز و با حضور پیتر بیورکمن، مدیر توسعه کتابخانه‌های عمومی وسترنورلاند سوئد و قاسم موحدیان، رئیس اداره کتابخانه های عمومی شهرستان زنجان به صورت مجازی برگزار شد.

در ابتدای این وبینار منصور کوهی رستمی، دبیر نشست اظهار داشت: ما به دنبال بهره‌گیری از تجارب علمی و عملی کتابخانه‌های عمومی هستیم و می دانیم برای اینکه این تجارب، خدمات و برنامه ها جنبه اجرایی پیدا کند بایستی متناسب با شرایط فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور خودمان بومی‌سازی شود.

● چارچوب واقعی کتابخانه‌های عمومی تعامل با انسان است نه اشیا

کتابخانه‌های عمومی همواره مأموریتی

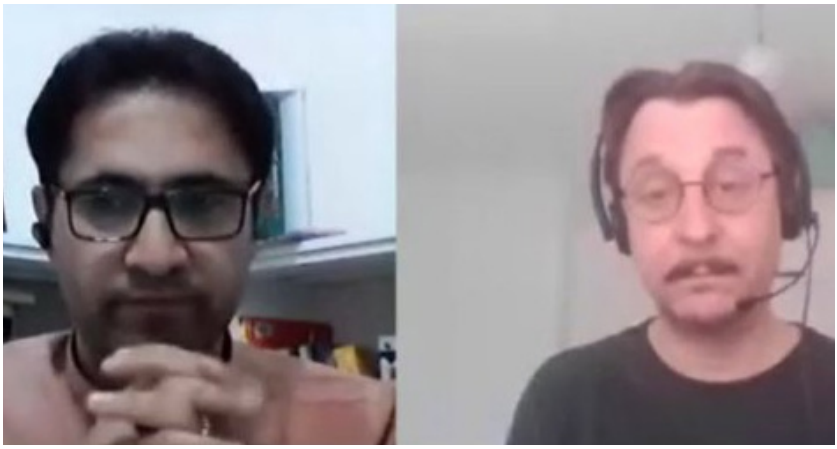

تاریخی در ابعاد مختلف اجتماعی داشته اند که پیوند این کتابخانه ها با اصطلاحاتی مانند «دانشگاه مردم»، «کتابداری مدنی» و «شهروند آگاه» تأییدکننده این مأموریت تاریخی است. برای حضور موثر در فضای جامعه کتابخانه‌های عمومی بایستی بتوانند نیازهای متنوع گروه های مختلف اجتماعی را برآورده سازند. یکی از این گروه‌ها، گروه‌های حاشیه ای هستند.

وی روستائیان، سالمندان، معلولان، بیکاران، اقلیت های قومی و مهاجران، نوسوادان و بی سوادان، گروه های حاشیه‌نشین و محرومین اجتماعی را از گروه‌های در معرض خطر فقر اطلاعاتی دانست و گفت: دسترسی فیزیکی به اطلاعات برای غلبه بر فقر اطلاعاتی ضروری است. کتابخانه های عمومی در ارتقای ارزش اطلاعات معنادار و آموزش و یادگیری برای بهبود فرصت های زندگی، غنی سازی زندگی و فرار از فقر نقش دارند. خواندن و پیشرفت و تقویت مهارت های سواد آموزی برای پرداختن به محرومیت های اجتماعی ضروری است.

منصور کوهی رستمی با اشاره به تنوع برنامه های کتابخانه های عمومی بر اساس نیاز های محلی و منافع اجتماعی، به نمونه هایی از برنامه های کتابخانه های برنده جایزه نوآوری EIFL اشاره کرد. وی گفت: جایزه نوآوری کتابخانه‌های عمومی EIFL برای همه کتابخانه های عمومی و کتابخانه های اجتماعی در کشورهای در حال توسعه طراحی شده و از سال ۲۰۱۱ در مجموع ۴۶ کتابخانه عمومی از کشورهای مختلف برنده این جایزه شده اند.

در ادامه پیتر بیورکمن، مدیر توسعه کتابخانه‌های عمومی وسترنورلاند سوئد ضمن ابراز خرسندی از حضور در این وبینار، اظهار داشت: امیدوارم به اشتراک گذاری این تجربیات شما را در توسعه کتابخانه های عمومی ایران یاری کند. من در حال حاضر در اومه، بخش شمالی کشور زندگی می کنم و سال ها در استکهلم، پایتخت سوئد بوده ام. هم به عنوان کتابدار در سطح عمومی شهرداری و هم به عنوان کتابدار توسعه عملکردهای استراتژیک در سطح ایالتی و منطقه ای فعالیت داشته ام و حوزه مورد علاقه ام کتابخانه های عمومی است؛ نوعی از کتابخانه که در سوئد با توجه به قانون، صرف نظر از سن، پیشینه قومی، دین، طبقه اجتماعی و ... برای عموم مردم است. در قانون سوئد استفاده از کتابخانه عمومی برای مردم باید رایگان باشد و بودجه آن عمومی و بر اساس مالیات است.

وی با اشاره به زیرساخت های کتابخانه های عمومی در سوئد، اظهار داشت: ما برای

کتابخانه های عمومی سه زیرساخت ملی، منطقه ای و محلی یا شهرداری داریم که مهم ترین آن ها سطح محلی است. در سوئد ۲۹۰ شهرداری خودگردان وجود دارد که هر یک کتابخانه عمومی سازمان خود را دارند. تا سال ۲۰۲۰ حدودا ۱۰۸۰ کتابخانه عمومی در سوئد به وجود آمده است. در سطح ملی، کتابخانه سلطنتی در استکهلم وظیفه هماهنگی کتابخانه های کشور را بر عهده دارد و شورای هنر سوئد مسئول اهداف ملی بخش فرهنگی است. در سوئد کتابخانه های عمومی عمدتا به عنوان سازمان فرهنگی مورد توجه هستند. با این حال این سازمان ها به سیاست های آموزشی از جمله مفهوم یادگیری مادام العمر نیز مرتبط هستند.

بیورکمن اضافه کرد: بین سطح مهم محلی و ملی، سطح منطقه ای به عنوان میانجی وجود دارد که مسئول بهبود هماهنگی، توسعه و کیفیت خدمات کتابخانه در شهرستان هایی است که سازمان کتابخانه منطقه ای در آن قرار دارد. من در این سطح واسط منطقه ای و در ارتباط مستقیم با نیازهای سطح محلی و اهداف سطح ملی کار می کنم. به عنوان سازمان کتابخانه منطقه ای، ما به جای داشتن مجموعه های خاص خود، بخش مشاوره به کتابخانه ها را داریم. برنامه های آموزشی تخصصی را در حوزه های موضوعی متفاوت، از جمله خدمات برای کودکان، توانمندسازی در حوزه دیجیتال، رسانه و شبکه برای مدیران کتابخانه ها، ارائه می کنیم. همچنین برنامه هایی در راستای ترویج خواندن و سواد دیجیتالی اجرا می کنیم.

وی با اشاره به وجود ۵۵ کتابخانه عمومی در وسترنورلاند، بیان کرد: بعضی از این مراکز، کتابخانه های بزرگی در مرکز شهر و بعضی کتابخانه های کوچک روستایی هستند. بعضی از این کتابخانه ها به ویژه در حومه ها و روستاها، هویت سازمانی دوگانه ای دارند و هم کتابخانه عمومی، هم کتابخانه مدرسه ای محسوب می شوند. پیش از پاندمی کرونا، سالانه یک میلیون و پانصد تا یک میلیون و هشتصد نفر از کتابخانه های عمومی وسترنورلاند بازدید می کردند. با شیوع کرونا و محدودیت فعالیت کتابخانه ها، تعداد بازدیدکنندگان کاهش چشمگیری پیدا کرد. با این حال میزان امانت کتاب های الکترونیک و سایر رسانه های دیجیتال افزایش یافت.

مدیر توسعه کتابخانه‌های عمومی وسترنورلاند تصریح کرد: در سطح منطقه ای، تمرکز ما بر فعالیت های استراتژیک و طولانی مدت است. دیجیتال سازی، یکی از فعالیت

های مورد توجه در جهان است؛ فرایندی که تأثیر گسترده ای بر توسعه خدمات کتابخانه های عمومی دارد. شاید در حال حاضر تعریف دقیق دیجیتال سازی در ارتباط با کتابخانه های عمومی امکان پذیر نباشد، اما می دانیم که کتابخانه های عمومی هرگز مانند گذشته نخواهند بود. در واقع دیجیتال سازی کتابخانه ها را به دوره جدیدی کشاند که در آن کتابداران به عنوان گروه متخصص نقش برجسته ای ایفا می کنند. به عنوان کتابخانه منطقه ای، طی سال های گذشته با هدف توانمندسازی کتابداران و سایر کارکنان در حوزه دیجیتال، روی پروژه ای با عنوان «ابتدا دیجیتال» (digital first) فعالیت کرده ایم تا کتابداران بتوانند مراجعان خود، از جمله سالمندان، را در این حوزه یاری رسانده و توانمند سازند. حمایت از کتابخانه ها در برنامه ریزی فعالیت های دیجیتال، از جمله کلوب های کتاب های دیجیتال، دیدار با نویسندگان و سخنرانی های دیجیتال از دیگر اقدامات ما در پاییز سال جاری خواهد بود.

وی ادامه داد: از ابتدای ژانویه قرارداد حقوق کودکان در سوئد به قانون تبدیل شد. این قانون بر حق کودکان در مشارکت در فرایند تصمیم گیری، که آن ها را تحت تأثیر قرار می دهد، تأکید دارد. در کشور ما کودکان همیشه گروه مورد توجه در کتابخانه های عمومی بوده اند. از سال ۲۰۲۰ کتابخانه منطقه ای با همکاری مدیران کتابخانه ها در وسترنورلاند، کاری را با هدف پیاده سازی قرارداد حقوق کودکان در قسمت های مختلف کتابخانه و طراحی خدمات آغاز کرد.

وی با اشاره به اهمیت مأموریت ترویج خواندن، گفت: همچنین خواندن، لازمه حضور فعال در جامعه است. بنابراین طی سه سال آینده به منظور افزایش آگاهی کتابداران درباره روش های ترویج خواندن بر روی پروژه های ملی، با تمرکز بر کودکان و نوجوانان، کار می کنیم. سطح رقابت بین کتابداران، به ویژه در بحث ترویج خواندن، عموما بسیار بالا است. ما سمینارهایی ترتیب خواهیم داد، محققان را درگیر می کنیم و پروژه هایی با محوریت ترویج خواندن اجرا خواهیم کرد. در حال حاضر در پروژه ای مربوط به کودکان ۳-۰ ساله فعالیت می کنیم. این همکاری بین کتابخانه ها و حوزه سلامت کودکان است که بر خواندن به عنوان عاملی اثرگذار در توسعه زبان تأکید می کند. افزایش آگاهی والدین بر توسعه مهارت های زبانی و خواندن کودکان، حتی پیش از اینکه بتوانند صحبت کنند، تأثیر بسزایی دارد.

بیورکمن با اشاره به تأثیر شیوع کرونا در سوئد، به تعطیلی موقت کتابخانه ها در ابتدای پاندمی اشاره کرد و گفت: پس از تعطیلی

کتابخانه ها خدمات غیرحضوری و خدمات خلاقانه دیجیتالی به سرعت راه اندازی شد و کتابخانه ها توانستند مراجعان خود را به شیوه های جدیدی ملاقات کنند. مشاهده توانایی کتابخانه ها برای تغییر متناسب با شرایط بحرانی، بسیار جالب و بیانگر انعطاف پذیری این مراکز بود. با این حال تأمین بودجه و منابع مالی، همواره مشکل ساز بوده است. کتابخانه ها باید به لحاظ مالی تأمین شوند تا در برهه هایی از تاریخ که شاهد تغییرات سریع و اختلال هستیم، توانایی شکوفایی و پیشرفت داشته باشند. به اعتقاد من کتابخانه های عمومی پیروز خواهند شد و راه های جدیدی برای پاسخگویی به چالش های جامعه پیدا خواهند کرد. یک عامل در راه موفقیت، توسعه تخصصی است؛ مانند کنفرانس امروز، به عنوان بستری جهت به اشتراک گذاری ایده ها و تجربیات، که برای بهبود شرایط کتابخانه های عمومی همسو با شرایط امروز ما ضروری است.

ادامه این نشست به بحث و پرسش و پاسخ اختصاص یافت. کتابداران حاضر در برنامه به بیان پرسش های خود در خصوص برنامه های کتابخانه های عمومی سوئد ویژه کودکان، فعالیت های انجام شده در حوزه دیجیتال سازی، چالش های پیش روی کتابخانه های عمومی در سوئد، برنامه کتابخانه های عمومی در دوره شیوع کرونا برای رفع نیاز اطلاعاتی کاربران، شیوه حفظ ارتباط با کاربران در دوره شیوع کرونا، تعامل کتابخانه های عمومی و سایر ارگان ها، شیوه های حفظ دانش منطقه ای و ... پرداختند.

در ادامه قاسم موحدیان، رئیس اداره کتابخانه های عمومی شهرستان زنجان به بیان تجربیات کتابخانه های عمومی این شهرستان در حوزه ترویج خواندن در گروه های اجتماعی حاشیه ای پرداخت و گفت: در بحث ترویج خواندن بایستی به مساله توسعه متوازن و همین طور عدالت در خواندن و ایجاد فرصت های برابر برای دسترسی به متون خواندنی توجه شود. این مساله وقتی اهمیت پیدا می کند که در مناطق دوردست و محروم و گروه های حاشیه، معمولا امکان ضعیفی برای برخورداری از خدمات و امکانات سایر دستگاه های فرهنگی و موثر در ترویج خواندن نیز وجود دارد..

موحدیان افزود: گروه دیگری که در زنجان به صورت ویژه در بحث ترویج خواندن مورد توجه بوده اند، نابینایان و کم بینایان هستند. در شهر زنجان کتابخانه اندیشه سپید مخصوص این قشر راه اندازی شده و طراحی، تجهیزات، و خدمات این کتابخانه صرفا برای نابینایان

طراحی شده است. فعالیت های این کتابخانه صرفا محدود به خدمات رایج کتابخانه های عمومی نبوده و طیف گسترده ای از فعالیت ها را شامل می شود. در این کتابخانه بحث آموزش نابینایان و کم بینایان و جلسات مشاوره و مهارت افزایی با همکاری سایر دستگاه ها نظیر بهزیستی و آموزش و پرورش استثنایی بسیار اهمیت دارد. بخش غنی مجموعه کتاب گویا و امکان گویاسازی کتاب های منتخب اعضا، سرویس رایگان ایاب و ذهاب برای نابینایان از درب منزل تا کتابخانه و بالعکس نیز در این کتابخانه فراهم است تا اعضا بهتر بتوانند از خدمات کتابخانه بهره مند شده و حضور مستمری داشته باشند. اصل اساسی در این کتابخانه استفاده از مشارکت اعضا در پیشبرد کتابخانه است. بسیاری از ارتباطات اجتماعی نابینایان با یکدیگر، یا حضور در اجتماع به واسطه کتابخانه تسهیل می شود. این کتابخانه بخش جدایی ناپذیر و مهمی از زندگی نابینایان است و خدمات و جایگاه آن نزد نابینایان بسیار فراتر از یک کتابخانه با خدمات عادی است.

موحدیان با اشاره به لزوم توجه به کتابخانه به عنوان مرکز اجتماع، اظهار داشت: در شرایط حاضر ناگزیر از تغییر رویکرد در باب کتابخانه های عمومی هستیم. تغییر از گفتمان مجموعه محوری به گفتمان اجتماع محوری، می تواند افق های جدیدی برای کتابخانه های عمومی ایجاد کرده و منجر به ارتقای جایگاه اجتماعی کتابخانه های عمومی شود، کتابخانه به عنوان مرکز گفت و گو، جایی است که درباره امر عمومی بحث می شود. هر آنچه که در حوزه عمومی قرار داشته می تواند محور گفت و گو قرار گیرد. جایی که افکار خردمندانه ای شکل می گیرد که منجر به خیر عمومی و مفاهمه می شود.

وی اضافه کرد: موضوع دیگر در تغییر رویکرد کتابخانه ها، توجه به کارکرد و اهداف کتابخانه های عمومی و مشابه پنداشتن آن ها است. امانت کتاب و سالن مطالعه بخشی از کارکرد جاری کتابخانه ها هستند اما گویا جایگزین اهداف کتابخانه های عمومی شده اند، حال آنکه اهداف کتابخانه های عمومی بسیار فراتر و اصیل تر از این خدمات است. رسالت اصیل کتابخانه ها کمک به توسعه و شکوفایی استعدادهای فردی و اجتماعی و ارتقای آگاهی عمومی و کمک به ساختن جامعه ای بهتر در پرتو دانش افزایی و مطالعه و نظایر آن است. ما بایستی در چشم انداز کتابخانه عمومی همواره به این اهداف توجه داشته باشیم. اهداف مهم کتابخانه ها هیچ گاه کهنه و منسوخ نمی شوند و تغییر و تحولات اجتماعی و پیشرفت فناوری و یا تغییر ذائقه و عادات خواندن مردم و مواردی نظیر گسترش اطلاعات دیجیتال و زیست مجازی مردم این اهداف را به حاشیه نمی برد.

معین وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان مطرح کرد؛

هر نسلی از نوجوانان افغانستانی که در کتابخانه ها حضور پیدا می‌کنند، مایه امید برای همگرایی فرهنگی در این منطقه خواهد بود

سومین جلسه از سلسله وبینارهای «روایت‌هایی از ایده‌ها و الگوهای مدیریت کتابخانه‌های عمومی» با ارائه گزارشی از روند طراحی خدمات برای اعضای افغانستانی کتابخانه‌های عمومی بوسیله معاون برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات سخنرانی عبدالمنان شیوای شرق، معین وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان و جو جی مارکز، مدرس دانشگاه پرتلند برگزار شد.

• لزوم بازگشت به خاستگاه فرهنگی و تمدنی مشترک

دراین جلسه عبدالمنان شیوای شرق، معین وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان با ابراز خرسندی از حضور در این وبینار طی سخنانی گفت: سخن گفتن در باب «کتاب»، دانایی و خرد گرایی در واقع سخن گفتن از روشنایی افزایی و روشنایی طلبی است و دانایی خود می تواند برطرف کننده تمام تاریکی ها باشد.

موضوعی که جناب آقای متولیان در سخنان خود مطرح کردند، در واقع دغدغه مشترک، حس مشترک، مهر و شیفتگی مشترک همه ما نسبت به خردورزی و کتاب دوستی است. متاسفانه اوضاع در حال جنگ افغانستان چنین نابهنجاری را پدید آورده است. این آشفتگی که در حدود ۴۲ سال کشور ما را دربرگرفته، افغانستان را دچار یک گسست و انقطاع تاریخی کرده و از تمام معنویت، بینش و ذخیره‌گاه‌های معرفتی و تمدنی خود در گذشته دور کرده است.

وی افزود: امروز از فرصت استفاده کردم و به مناسبت عید قربان کتاب «چهار مقاله» عروضی سمرقندی را یک بار مرور کردم. در ۶۵۱ هجری می بینیم که عروضی سمرقندی در این اثر با نثر بسیار زنده و پویای پارسی، پیشینه‌ای درخشان و الهام بخش از کتابداری و الگوهای مدیریت کتابخانه‌ای در حوزه تمدنی زبان فارسی را در این سرزمین دوست داشتنی یعنی ایران نشان می‌دهد. اما متاسفانه این انقطاع تاریخی و اوضاع نابسامان سیاسی و نظامی که در سرزمین ما پدیدار شد، نه تنها این نابهنجاری را نهادینه و بین ما و گنج های تمدنی ما در تاریخ فاصله ایجاد کرد و هیچ وقت فرصتی برای بازخوانی این روایت‌های پنهان و گنجینه هایی از دست رفته پیش نیامد.

عبدالمنان شیوای شرق با اشاره به سفر خود به ایران در آینده‌ای نزدیک گفت: خوشبختانه در آستانه یک سفر فرهنگی به ایران قرار دارم به منظور امضای یک تفاهمنامه فرهنگی و رسانه‌ای با جمهوری اسلامی ایران که امیدهای زیادی در محتوا و درونمایه این تفاهم نامه وجود دارد و دقیقاً همانگونه که آقای متولیان هم مطرح کردند، در چشم انداز این تفاهم نامه در راستای کارهای مشترک و آرمان های راهبردی مان، درباره بازسازی و بازگشت به ارزش های میهنی و فرهنگی حوزه تمدنی مان رایزنی‌هایی خواهیم داشت.

● ظهور طالبان و افراط‌گرایی در افغانستان حاصل دوری از کتاب و دانایی است

معین وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان تصریح کرد: آنچه که مهم است این است که افغانستان بیش از هر چیز دیگر به منظور فائق آمدن بر تمام تیرگیها خود نیازمند کتاب و دانایی است. نبود کتاب و الگوی کتابخانه‌های عمومی در سرزمینی به نام افغانستان باعث شده که این کشور با گذشته های بسیار درخشان و خود، امروز دچار طالبان و افراط گرایی و واپس گرایی شود. سرزمینی که مولانای بلخی در اینجا به دنیا آمده، اینک در تیرگی و پریشان حالی بسر می‌برد و همه این ناشی از نبود کتاب و کتابخانه‌های عمومی است.

وی با اشاره به وضعیت کتابخانه‌ها در افغانستان گفت: افغانستان امروز حتی دارای یک کتابخانه ملی نیست؛ ما هنوز از داشتن یک کتابخانه ملی که به فناوری کتابداری مجهز باشد و نهادی آموزشی پژوهشی در حوزه کتاب شناسی داشته باشد، محروم هستیم؛ کتابخانه‌ای که دانش‌آموختگان عرصه کتابداری در آن فعالیت داشته باشند و بر اساس یک الگوی مدیریتی صحیح فعالیت کند. در افغانستان به استثنای چندین دانشگاه در ولایات و دانشگاه مرکزی کابل، ما تنها یک کتابخانه عمومی داریم که بیش از ۳۰ هزار جلد کتاب در آنجا بایگانی شده و صحن ساختمان آن و تجهیزات آن پاسخگوی نیازهای شهروندان افغانستان نیست. ما نیازمند این هستیم که از الگوهای مدیریت کتابخانه‌های عمومی و تجربیات و پژوهش‌هایی که در حوزه کتابخانه‌ها در ایران و سایر کشورهای در حال توسعه خلق شده، بهره‌مند شویم.

شیوای شرق ادامه داد: متاسفانه صنعت چاپ در افغانستان هم به روز نیست؛ همانطور که در بسیاری از بخش ها واپس مانده ایم و جنگ تمام فرصت‌ها را از دست ما گرفته، طالبان و نیروهای افراطی دهشت افکنی فرهنگی و رسانه‌ای را در پیش گرفته اند و تمامی زمینه‌ها برای بهسازی اوضاع فرهنگی ما را گرفته اند. ولی هنوز امید هایی وجود دارد که ما مثل یک شاخه به سمت نور حرکت کنیم و در این مسیر نیازمند این هستیم که از یاری و همراهی فرهیختگان و فرهنگیان ایران بهره‌مند شویم.

● اندیشه حضرت سعدی، چراغ راه بازگشت به ریشه‌های تمدنی

شیوای شرق با اشاره به حضور جمعیت افغانستانی‌های مقیم ایران گفت: از نسل جوان ما که در سرزمین خودشان در ایران هستند آگاه هستیم؛ ما هم می‌دانیم که ادبیات مهاجرت و دیار غربت چگونه است؛ اما از دل گنجینه های دوست داشتنی و معنویت آزادمنشانه ایران‌زمین شاعرانی بسیار آزاده پاسخی مهربانانه به این غربت دادند و به این نسل گفتند که شما در غربت نیستید، شما در دیار بیگانه نیستید، بلکه در آغوش یک مهربان در حوزه‌های تمدنی و فرهنگ خودتان هستید. ما مدیون چنین بشردوستی و انساندوستی و مهمان‌نوازی ایران و تمام جهانیان هستیم و به تعبیر ژاک دریدا مدیون این جهان وطنی و جهان بخشایش شما هستیم و یقین دارم که هر نسلی از نوجوانان افغانستانی که در این کتابخانه ها حضور پیدا می‌کنند، نخل پربار و پرثمری برای آینده ما و امید برای همگرایی فرهنگی در این منطقه خواهد بود.

وی با اشاره به برخی از برنامه‌های وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان در حوزه کتاب و کتابخانه گفت: این خواسته ها و برنامه ها نیازمند دست مهربان فرهنگی منطقه و جهان است تا سرزمینی به نام افغانستان در آتش و خاکستر نابخردی و افراطیت قربانی نشود و ما با افزون کردن یک کتاب، با آفرینش و پدیدار کردن یک اثر هنری و فرهنگی و با گشودن دریچه یک کتابخانه عمومی با ارائه الگوی مدیریت کتابخانه عمومی، می توانیم برای ۱۰۰ سال دیگر افراطیت و دهشت افکنی را از سرزمین مان دور کنیم و این سرزمین را از این مصیبت رهایی و بخشیم و به رستگاری و شکوفایی برسیم.

معین وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان گفت: دریچه ای که از فرهنگ در ایران گشوده

شده است و آفتابی که طلب کرده است لب بام ایرانیان نیست، بلکه لب بام تمام بشریت است؛ همان گونه که به تعبیر حضرت سعدی بنی آدم از یک جوهر هستند و از درد یکدیگر آگاه هستند و در برابر درد یکدیگر بی تفاوت نیستند. برگزاری چنین برنامه هایی ناشی از این اندیشه تابناک و درخشان شما است که ریشه در تفکرات حکیمی دوست داشتنی چون حضرت سعدی است.

● نیاز افغانستان به دریافت الگوهای مدیریت کتابخانه‌های عمومی

شیوای شرق یادآور شد: من همیشه با مقامات و دوستان ایرانی که صحبت می‌کنم، عنوان می‌کنم که هرچقدر کتاب که می توانید برای ما بیاورید، چراکه به تعداد این کتاب‌ها چراغی را برای ما فروزان می‌کنید. ما باید برای خانه های افغانستانی‌ها کتاب ببریم. افغانستان واقعاً در فقر فرهنگی بسر می‌برد. همانگونه که دکتر شریعتی گفته بود «فقر واقعی نخواندن کتاب است و غبارهای افتاده بالای کتاب‌ها در رواق های بلند» اما متأسفانه ما کتابی افتاده در رواق هم نداریم که غباری بر آن بنشیند.

وی تاکید کرد: ما باورمندیم که الگوهای مدیریت کتابخانه‌های عمومی شما برای ما به مثابه یک دریای لبریز از روشنایی و برکت است. بر این اساس بسیار علاقه‌مند هستیم که الگوهای مدیریت کتابخانه های عمومی ایران به عنوان یک تجربه، طی یک دیدار در قالب تفاهمنامه و یا گفتگوی آموزشی به افغانستان انتقال پیدا کند و ما از دانایی های مدرن و جدید و پسامدرنیته کتابداری و کتاب‌شناسی شما در راستای شکل دهی کتابخانه های عمومی در افغانستان استفاده کنیم.

● طراحی خدمت؛ رویکردی جامعه گرا، خلاق و کاربرمدار

جو جی مارکز نویسنده کتاب «طراحی خدمات برای کتابخانه‌ها» در ادامه این وبینار به ارائه مطلبی درباره ویژگی‌های طراحی خدمات برای کتابخانه‌های عمومی پرداخت و گفت: من همیشه گفته‌ام که خدمات و تصمیمات کتابخانه‌های عمومی همیشه باید در حال تغییر باشند زیرا افرادی که جامعه هدف را به وجود می‌آورند، همیشه در حال تغییر هستند. باید توجه داشته باشیم که در این تغییر تجربه کاربر بسیار در این موضوع اهمیت پیدا می‌کند. چراکه به اعتقاد من تجربه مشتری همه چیز است؛ نه فقط امانت گرفتن یک کتاب، بلکه حتی نوع ورود و راحتی ورود کاربر به کتابخانه هم مهم است و حتی جستجو در یک فهرست به صورت آنلاین هم تجربه کاربر محسوب می‌شود. بنابراین ما به هر مورد با دقت نگاه می‌کنیم تا متوجه شویم در کنار هم چگونه بهترین عملکرد را خواهند داشت و چگونه می توانند تجربه کاربری را تحت تأثیر قرار دهند.

وی در ادامه به تعریف برخی مفاهیم اساسی در سخنرانی خود پرداخت و گفت: ما «خدمت» را اینگونه تعریف می کنیم؛ مبادلاتی نامشهود که نمی توانیم آنها را ببینیم، اما فقط می دانیم که دو نفر در حال صحبت هستند؛ اما نمی‌توانیم مبادلات فکری آنها را ببینیم. ما

می توانیم ببینیم که مبادلات انجام شده آنها چیست، فقط می‌توانیم شاهد شکل گرفتن یک تجربه یا شرکت در یک خدمت در برابر درخواست باشیم. به عنوان مثال دانشجویی که به میز امانت مراجعه کرده و به دنبال اطلاعات و مسیریابی در کتابخانه است. همچنین وب سایت کتابخانه نیز که من از آن به عنوان «درب پشتی کتابخانه» یاد می‌کنم نیز خدمت دیگری است که ما ارائه می دهیم. زیرا از این طریق شما اطلاعات مورد نیاز در مورد چگونگی برقراری ارتباط با کتابدار را پیدا می کنید و همچنین کتاب ها و دیگر منابع و رسانه های موجود در کاتالوگ کتابخانه هم آنجا قابل جستجو هستند.

این مدرس و پژوهشگر حوزه کتابخانه‌های عمومی ادامه داد: «طراحی خدمت» رویکردی جامعه گرا و خلاق و کاربرمدار است که به جهت فهمیدن مراجعین و رفتار کاربر برای ایجاد و بهبود خدمات به کار گرفته می شود. من بر روی جامعه گرا بودن تاکید می کنم زیرا تمام جوانب را باید در نظر بگیریم؛ نه تنها باید از دید کاربر به موضوع توجه کنیم، بلکه باید از دید تمام افرادی که در ارائه و طراحی و اجرای خدمات نقش دارند هم باید به موضوع توجه کنیم. «خلاق بودن» به این جهت است که بتوانیم برای کاربران خدمات جدیدی را آماده و ارائه کنیم؛ در واقع ما برای آنها خدمات ایجاد نمی‌کنیم، بلکه همراه آنها خدمات را ایجاد می‌کنیم. کاربر مدار و کاربر محور بودن به این دلیل است که به «کاربر» به عنوان مرکز فعالیت مان نگاه می کنیم و برای رضایتمندی کاربران خدمات ارائه می‌کنیم.

● طراحی خدمات یک فرآیند و یک طرز تفکر است

مارکز در ادامه «طراحی خدمت» را یک روند و یک طرز تفکر دانست و گفت: هدف این فرآیند این است که تعاملات بسیاری شکل بگیرد؛ این تعاملات به این هدف است که با تجربیات آنها آشنا شوند که بتوانند نتایج محسوسی از این آشنایی و مطالعه تجربیات دریافت کنند. یک گام از این فرآیند «صحبت کردن با مردم» است. توجه به کلماتی که ایده ها را بیان می کنند به فهمیدن بهتر این بخش کمک می‌کند.

وی افزود: ما فرایند و گام ها و ابزار هایی داریم که به روش‌های مختلف از آنها برای برقراری ارتباط با کاربران استفاده می کنیم. این ابزار شامل دریافت اطلاعات، نظرات و داده

هایی است که می توانیم از آنها استفاده کرده و راه‌حل‌هایی را خلق کنیم که مرتبط با نیاز آنها باشد. رویکرد طراحی خدمات از گام‌های مختلف تشکیل شده و به نوعی خلق خدمت با همکاری با کاربر شکل می‌گیرد. در معنای کلی طراحی خدمات چیزی است که باید به صورت دوطرفه برآورده شود؛ پس ما نباید تنها از دید کاربر به موضوع نگاه کنیم و باید از دید فردی که خدمت را ارائه می‌دهد نیز موضوع را بررسی کنیم؛ چراکه تجربه های آنها به یک اندازه اهمیت دارد.

آشنایی با ابزارهای موجود در طراحی خدمات

مارکز درباره ابزارهای مورد استفاده برای طراحی خدمت توضیح داد: ما فهرستی از ابزارهایی که از آنها استفاده می‌کنیم تهیه کرده‌ایم؛ البته شما برای هر پروژه نیازی به استفاده از تمام این ابزار ها ندارید و همه ابزارها برای همه پروژه ها کارآمد نیستند. در واقع باید بررسی کنیم و ببینیم که کدام ابزار می‌تواند به ما در ارتباط با پاسخی که برای طراحی جدید مان داریم کمک کند. به همین دلیل لازم است که به خودتان زمان کافی برای آشنایی با ابزارها و خروجی های شان بدهید و از این زمان برای امتحان کردن ابزارها و صحبت با سایر کتابداران برای بررسی موقعیت های فرضی استفاده کنید.

وی مصاحبه ها، تجربه نگاری و تحلیل اکتشافی را برخی از این ابزار دانست و گفت: مصاحبه ها و تحقیقات بافتی از تعامل دوطرفه با کاربر صورت می گیرد و به ما این امکان را می‌دهد که کاربران خود را بهتر بشناسیم. بافتی که صحبت در آن رخ می دهد نیز نقش مهمی در آن مکالمه دارد؛ زیرا بیشترین دلیلی که یک کاربر به میز امانت مراجعه می‌کند برای دریافت کتاب است نه برای پیدا کردن اتومبیل خود!

این پژوهشگر درباره تجربه نگاری گفت: تجربه نگاری از وقایع بسیار کارآمد است. در این مبحث برای مثال از دانشجویان خواسته شد که هر زمان به کتابخانه مراجعه می‌کنند، هر مورد و منبعی را که استفاده کرده‌اند یادداشت کنند. این کار باعث شد دانشجویان متوجه شوند که از پایگاه‌های داده الکترونیکی بیشتر استفاده کرده‌اند و بیشتر به فهرست آنلاین دسترسی داشته اند و یا به صورت آنلاین با کتابداران خارج از دانشکده و از مکانی دیگر مانند منزل یا خوابگاه صحبت کرده‌اند و آنها در این حین اصلاً حواسشان به این نبود که

در حال استفاده از کتابخانه هستند. این کار ما آنها را متوجه این موضوع کرد پس از تجربه نگاری این وقایع باعث می شود که افراد به این موضوع برسند که چقدر این کار باعث بالا رفتن تمرکز شان شده است.

وی ادامه داد: ما در این تجربه در مورد تفاوت تجربیات هر شخص بسیار یاد گرفتیم همچنین از این وقایع نگاری ها به مسائل و مشکلات مختلف مطرح شده از سوی کاربران نیز دست یافتیم. پس وقایع‌نگاری می‌تواند پارامترهایی برای شما تعریف کند و در اختیار شما قرار دهد که شما بتوانید اطلاعات را در آن وارد کرده و انعطاف پذیر بودن در طراحی را تجربه کنید.

امتیاز دهی به خدمات کتابخانه‌ای بر اساس آیتم‌های ۱۰گانه

مارکز همچنین در توضیح ابزار «تحلیل اکتشافی» گفت: تحلیل اکتشافی خدمت در واقع امتیازدهی و قضاوت ابتکارات خدمات بر اساس ده آیتم مشخص شده است. این کار خیلی سریع توسط کتابداران انجام می گیرد و نه توسط کاربران. با استفاده از این ابزار می‌توان هدف از خدمت ارائه شده و کارایی آن از سمت کتابداران به عنوان ارائه دهنده خدمت را سنجید. بر این اساس من کارتهایی را طراحی کرده ام که افراد می‌توانند از آنها به جهت امتیازدهی استفاده کنند و از اشکال ایجاد شده پس از نمره دهی بتوانند نتایج آن را با هم مقایسه کنند و اعضا بتوانند در مورد آن با یکدیگر صحبت کنند.

این پژوهشگر ادامه داد: هدف از این کار این است که متوجه شویم آیا خدمت ارائه شده به بررسی مجدد نیازی دارد یا خیر و این عمل گام اول برای طراحی خدمت است. به طور کلی هر گام از این مسیر داستانی متفاوت را تعریف میکند. چنین تجربه هر تجربه شامل میلیون‌ها گام متفاوت است و همه این گام ها به هم مرتبط هستند و تجربه نهایی در ذهن کاربر بر اساس تمام میلیون گام‌ها شکل می گیرد.

وی در ادامه با ارائه تصاویری از این کارت ها به نحوه امتیاز دهی و مقایسه آنها اشاره کرد و به ارائه مثال‌هایی در این زمینه پرداخت و گفت: باید توجه داشته باشید که در طول اجرای این نقشه، داشتن تیم خلاق، تشکیل گروه‌های کاربری فعال و تعیین هدف ایجاد گروه‌ها نقشی بسیار مهم را ایفا می کنند.

لازم به ذکر است، سلسله وبینارهای «روایت‌هایی از ایده‌ها و الگوهای مدیریت کتابخانه‌های عمومی» که به دبیری منصور کوهی رستمی، استادیار دانشگاه شهید چمران اهواز و با همکاری انجمن علمی ارتقای کتابخانه‌های عمومی کشور برگزار می‌شود، در دو جلسه قبلی با حضور اساتید و کتابدارانی از دانشگاه کارولینای جنوبی، سوئد و ایران به موضوعات «توسعه خدمات کتابخانه‌های عمومی برای گروه‌های حاشیه‌ای» و «کتابخانه‌های عمومی در سوئد؛ ترویج خواندن» پرداخته‌است.